

Š U M C

GLASILO OBČINE MEŽICA
December 2015

XLIII. številka / XIII. leto

izdala	Občina Mežica
župan	Dušan Krebel
odgovorna urednica	Jerneja Vertačnik
direktor občinske uprave	Blaž Šaloven
člani uredniškega odbora	Jožef Libnik, Barbara Prevorčič, Damir Očepek, Ida Paradiž
fotografije	avtorji člankov
oblikovanje	Jasna Kalčič Rajzer
tisk	Mallex d. o. o.
naklada	1.550 kosov

Glasillo Občine Mežica izhaja 4 x letno v nakladi 1.550 izvodov in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. Vsem, ki ste s prispevki sodelovali, se najlepše zahvaljujemo. Prosim, da s svojimi prispevki tudi v bodoče sodelujete, ker bo le na ta način naše glasillo pestro in zanimivo. Prispevki ne bodo honorirani, uredniški odbor pa si pridružuje pravico do njihovega izbora. Svoje prispevke pošljite na naslov: Občina Mežica, Trg svobode 1, 2392 Mežica ali preko info@mezica.si.

2	BESEDA UREDNICE
3	UVOD
4	OBČINSKI PRAZNIK OBČINE MEŽICA 2015
8	JERNEJA ŠUŠEL – ŠPORTNICA LETA OBČINE MEŽICA
10	ALEŠ DONAU – SPECIALNI OLIMPIJEC S SREBRNO MEDALJO
11	ZAKLJUČEK DOBRODELNE AVKCIJE COKEL »LAHKE KOT SVINEC«
11	ČESTITKE NOVOROJENCEM IN STAROSTNIKOM
12	VLAGANJA V JAVNO INFRASTRUKTURO V LETU 2015
15	FILATELISTIČNI POKLON TRISTO PETDESET LETNICI RUDARJENJA
17	ZAHVALA ŽUPANA
18	ZGODBE MEŽIŠKIH RUDARJEV
22	BILO JE ...
23	FOTOGRAFIJE MEŽICE – PRIČEVALCI MINULEGA ČASA
24	BARBARIN SEJEM 2015
26	SLOVO RIBARNICE IN OKREPČEVALNICE ORADA
27	OSNOVNA ŠOLA: USODNA LJUBLJANA
28	VRTEC MEŽICA: POKUKAJMO V PODZEMLJE
29	VRTEC MEŽICA: GREMO NA PAVRE, TAM KJER JE VESELJE ...
29	VRTEC MEŽICA: MESEC POŽARNE VARNOSTI
30	PROJEKT LIFE RESOIL
32	PRIMERJAVA VSEBNOSTI SVINCA V KRVI - NIJZ
33	INTERVJU: PREDSTAVLJAMO DR. RESNIKOVO
34	PREDSTAVITEV HUMANITARNE ORGANIZACIJE OZARA
35	DRUŠTVO DIABETIKOV MEŽIŠKE DOLINE
36	BREZPLAČNA PRAVNA POMOČ IN DAN PRO BONO
38	LETOVANJE UPOKOJENCEV V HOTELU DELFIN
39	POTOVALI SMO V LURD ...
41	... POTEM PA ŠE V BRUSELJ
43	GOSTOVANJE MEŽIŠKEGA KRIKET KLUBA V EDINBURGHU
45	MEŽIČARJI PO SVETU: SEBASTJAN JELEN IN INGRID POTOČNIK
48	ZNANI MEŽIČAR: GERHARD PEČOVNIK – GERH
50	NOV USPEH »FRAJTONARJEV«
50	MEŽIŠKI »PUŠLC«
52	LOVSKI OKTET LD PECA MEŽICA
54	PERKMANDELICI SO AKTIVNI
55	KOLENDAR PRIREDITEV: VESELI DECEMBER V MEŽICI 2015
56	GLEDALIŠKI ABONMA 2016

Beseda urednice

Drage bralke in bralci Šumca.

Visoko obletnico začetkov rudarjenja v zgornji Mežiški dolini smo tudi v Mežici obeležili na mnogo načinov. Obeležili ste jo tisti, ki iz lastnih izkušenj veste, »za kaj je šlo«, ko se je rudarilo; tisti, ki se samo spomnimo, da so ljudje hodili v rudnik na šiht, in tudi najmlajši, ki so rojeni nekaj let po zaprtju rudnika, pa vendar so ga s pomočjo vzgojiteljic v vrtcu spoznali od blizu in so par mesecev živeli in se igrali z rudarsko pesmijo na ustih. Dediji in bice so pričevalci preteklosti, najmlajši bodo vedenje o včeraj skozi učenje v sedanjosti nesli v jutrišnji dan. Temu se reče ohranjanje dediščine. Nikoli ne bo enako, kot je bilo, razočaranje ob prenehanju dejavnosti je pričakovano, drugačen pogled tistih, ki zdaj upravljajo rove, tudi. Zdaj gre za ohranjanje spomina. S tem »dovolimo dediščini, da živi z nami, pokažemo, kako visoko jo cenimo« - kot boste v tej izdaji še prebrali.

Zato naj bo pomen pozdrava ob koncu tega uvodnika dvojen – tisti, ki vošči vse dobro v prihajajočem letu in oni, ki so ga izrekli knapi, ko so puščali svetlo sonce nad zemljo in vsak dan znova postali »rudarji, dragocene rude gospodarji«.

Srečno!

Jerneja Vertačnik

Spoštovane OBČANKE IN OBČANI,

Barvita jesen se preveša v svoj konec in na vrata je že potrkal prednovoletni december, zaznamovan s prireditvami občinskega praznika in Veselega decembra v Mežici 2015, ki ga letos za vas pripravljamo že devetič zapored.

Tradicionalno smo prireditve pričeli prvo decembrsko soboto z Barbarinim sejmom na vasi, nadaljevali pa jih bomo pred Narodnim domom, kjer se bodo v pravljичnem okolju pod najlepše okrašeno jelko odvijale raznotere prireditve za staro in mlado, vse do zadnjega dne v letu, ko bomo skupaj nazdravili novemu.

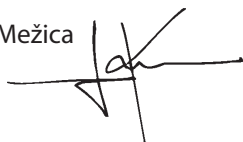
V ŠUMC-u objavljamo celotni koledar prireditev in prepričani smo, da se bo našlo za vsakega nekaj. V spremljajoči publikaciji smo predstavili tudi celovito ponudbo naših gostincev in turističnih kmetij, ki vam sporočajo, da ste v mesecu decembru še posebej dobrodošli.

Zatorej, prav lepo vabljeni, da se udeležite dogodkov in prireditev, da doživite nepozabni Veseli december v Mežici in da skupaj pričakamo novo leto, ki je pred nami.

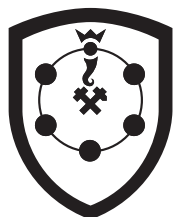
Spoštovane občanke in občani, želim vam prijetne praznike in srečno novo leto, polno optimizma in dobre volje.

Župan Občine Mežica

Dušan Krebel

Občinski praznik OBČINE MEŽICA 2015

Ustvarjalci proslave: Grega Podričnik, Kaja Krebel, Rok Petelin, Ana Pucelj, Luka Krof, Matej Podričnik.
Za nesebično pomoč pri organizaciji proslave bi se radi zahvalili občini Mežica, komunalni Mežica, Narodnemu domu Mežica, Nataliji Petrič, Vesni Trdina in Brigiti Praprotnik.

Govor župana na proslavi ob občinskem prazniku

Spoštovane občanke in občani, drage Mežičanke in Mežičani.

Danes, na dan občinskega praznika, je priložnost za praznovanje in hkrati priložnost, da se ozremo v našo preteklost. Imamo veliko razlogov, da smo ponosni in tudi hvaležni vsem generacijam, ki so soustvarjale naš kraj in ki so desetletja dajale utrip razvoju celotne Mežiške doline.

Mežica je bila vseskozi povezana z rudarstvom in stoletja zgodovine našega rudnika so v Zgornji mežiški dolini in v nas, ljudeh, zaorala globoke sledi in pustila bogato dediščino, ki je vidna prav na vsakem koraku. Letos mineva 350 let od začetka rudarjenja in temu častitljivemu jubileju smo v kraju namenili prav vse prireditve. Poklonili in zahvalili smo se generacijam knapov in šmelcarjev za vse, kar so s svojimi pridnimi rokami v letih delovanja rudnika pridelali in ustvarili ter se zavezali in zaobljubili, da bomo našo bogato rudarsko dediščino negovali tudi v naprej. Saj, kot so zapisale mlade avtorice razstave »Lahke kot svinec«: »Le kdo bo dediščino vrednotil bolj kakor ljudje, ki z njo živimo? Če je ne bomo dovolj visoko cenili in pustili, da živi z nami, je kot, da ne bi obstajala«. To si prav gotovo velja zapomniti.

Iz nedrja našega rudnika je z leti izrasla močna industrija na čelu s Tovarno akumulatorskih baterij, ki letos praznuje že 50 let uspešnega poslovanja. Seznam uspešnih podjetij pa s tem še ni zaključen; CABLEX, KAL, Ferolin, ISOMAT, UR-NA, STANE in ostali podjetniki in obrtniki v kraju zagotavljajo prepotrebna delovna mesta. To dejstvo našo občino uvršča na visoko mesto po kriteriju razvitosti slovenskih občin in na drugo mesto z najnižjo stopnjo brezposelnosti med koroškimi občinami.

Letos praznuje 20. obletnico ustanovitve tudi Občina Mežica. Čeprav dvajset let v življenju občine ni dolga doba, se lahko s ponosom zazremo na prehojeno pot. Ugotovimo lahko, da smo dobro izkoristili razvojno priložnost, ki je nastala z ustanovitvijo novih občin. V teh letih smo obnovili zdravstveni dom, zgradili čistilno napravo, obnovili Narodni dom, mestno jedro okoli osnovne šole, celovito smo obnovili stavbo osnovne šole in športno halo, zgradili novo lekarno, energetske sanirali in obnovili stavbo otroškega vrtca, postavili številna otroška igrala, tri športna igrišča na prostem ter vseskozi obnavljali in dograjevali komunalno in cestno infrastrukturo. Za vse to je bilo potrebno obilico poguma,

vztrajnosti in pregovorne koroške trme.

Letos smo za naložbe namenili okoli 35 odstotkov občinskega proračuna. Ta podatek zelo zgovorno kaže, da je bilo tudi to leto investicijsko naravnano. Uspešni smo bili pri pridobivanju nepovratnih sredstev, kar je velika dodana vrednost za našo občino. Največje naložbe v tem letu, ki smo jih že realizirali, so:

- Obnovili in preplastili smo lokalno cesto Mežica – Podkraj – Štenge v dolžini 1.680 metrov. Vrednost celotne naložbe v višini 365.160 EUR je delno financiralo evropska unija iz evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
 - Obnovili in preplastili smo Gosposvetsko cesto v dolžini 170 m. Vrednost investicije v višini 97.847 EUR je financiralo Ministrstvo za okolje in prostor iz programa Sanacije zgornje Mežiške doline,
 - Obnovili in preplastili smo Kopališko cesto v dolžini 320 m. Vrednost investicije v višini 169.608 EUR je financiralo Ministrstvo za okolje in prostor iz programa Sanacije zgornje Mežiške doline.
- Obe cesti vključujeta novo komunalno infrastrukturo, javno

razsvetljavo, meteorno in fekalno kanalizacijo.

- Obnovili in preplastili smo cesto v »Industrijski coni Ob Meži« v dolžini 193 m. Naložba je vredna 33.242 EUR in vključuje tudi meteorno kanalizacijo.
- Nadaljevali smo z izgradnjo desno brežnega zbirnega kanalizacijskega voda v dolžini 250 m. Naložba je vredna 71.028 EUR in je bila delno sofinancirana z državnimi nepovratnimi sredstvi.
- Uredili smo dve otroški igrišči in postavili otroška igrala na lokacijah otroškega vrtca ter osnovne šole. Vrednost celotne naložbe v višini 46.084 EUR je delno sofinancirala Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji. In še bi lahko naštevali.

Vseskozi se povezujemo tudi širše s sosednjimi občinami in preko državnih meja. Vključeni smo v regijske projekte, od katerih je že uspešno zaključena izgradnja Regijskega centra za ravnanje z odpadki. Še posebej smo ponosni na našo delovno skupnost

Geopark Karavanke, v katero je vključenih 14 občin z obeh strani državne meje. Geopark Karavanke, pod okrilje katerega sodi tudi Podzemlje Pece, pa je bil letos sprejet na seznam Unescove dediščine. Mežica danes sodi med lepše urejena slovenska mesta, za kar smo letos od Turistične zveze Slovenija v okviru akcije Moja dežela, lepa in gostoljubna, prejeli priznanje za najlepše trško jedro. To je velika čast in hkrati zaveza, da ohranjamo in razvijamo naše mesto tudi vnaprej, da se bodo vsi, predvsem pa naše občanke in občani, v njem počutili dobro in varno.

Vsi skupaj se zatoorej moramo zavedati, da je občina veliko več kot le poslopje, kamor gremo urejati administrativne zadeve. Občina smo mi vsi. Smo skupnost, v katero vsak od nas prispeva za lepši danes in jutri po najboljših močeh. Smo skupnost, kjer znamo, ko je potrebno, stopiti skupaj, kar se je letos na najlepši način odrazilo pri pomoči ob požaru na kmetiji Škru-bej. Smo skupnost, kjer zmoremo za dobro vseh stopiti tudi preko lastnih meja.

V naših prizadevanjih smo pogumni, vztrajni in odločni in s poštenostjo, spretnostjo in znanjem je možno skoraj vse. Radi rečemo, da se v podobi kraja zrcali sposobnost ljudi, ki v njem živijo, in to še kako drži. Zato verjamem, da boste za naš kraj še naprej prispevali vse najboljše, kar je v vaši moči. In to slednje je tisto, kar šteje največ. Za vse, kar ste že do sedaj prispevali in postorili, se vsem vam iskreno zahvaljujem.

Iskreno zahvalo in prisrčne čestitke namenjam tudi letošnjim dobitnikom občinskih priznanj. Ponosni smo na njihovo uspehe, delo in ustvarjalnost, ki bogati in plemeniti naš vsakdan. Naj bodo priznanja izraz naše hvaležnosti in spoštovanja, naj bodo spodbuda za delo naprej in naj bodo zahvala za njihov pomemben prispevek h kakovosti življenja v našem kraju.

Spoštovane občanke in občani, ob občinskem prazniku in ob vseh obletnicah našega kraja vam iskreno čestitam in vam kličem: Srečno!

Dušan Krebel

Nagrajenci na proslavi ob občinskem prazniku

Priznanje hortikultura:

Družina Grauf

TD Mežica podeljuje priznanje za lepo urejeno hišo in vrt družini Grauf.

Njihov dom stoji ob cesti, ki pelje že skoraj proti koncu Mežice, in je skoraj skrit očem. Dolgoletni trud in veliko uric je potrebnih, da se domu pričara pisan izgled in lepo urejena okolica. Priznanje naj bo potrditev, da je vsaka urica dela na vrtu, potrebna za lep izgled, poplačana.

Priznanje hortikultura:

Podjetje FEROLIN in družina Lindenbaum

TD Mežica podeljuje priznanje za lepo urejeno okolico podjetju Ferolin in družini Lindenbaum za urejeno in cvetočo okolico doma.

Čist in okolju prijazen izgled poslovnih prostorov že na začetku vstopa v Mežico potrjuje in dokazuje, da je skrb za okolje pomemben dejavnik podjetja. Zatorej ne preseneča,

da je tudi njihov dom vsako leto zelo lepo urejen in cvetoč. Veseli smo, da podjetju veliko pomeni odnos do okolice, zaposlenih, krajanov in kako pomembno je, da tudi podjetja živijo in dihaajo s krajem. Ob tej priliki pa se podjetju Ferolin zahvaljujemo za dolgoletno sodelovanje z društvu v Mežici in za nesebično pomoč pri izvedbah prireditev in projektov.

Športnica leta: **Jerneja Šušel**

V času svojega udejstvovanja na področju tradicionalnega karatea je pokazala velik potencial na tekmovalnem in izobraževalnem področju. Je redna udeleženka tekmovanj in seminarjev Zveze klubov JKS Slovenije in mednarodnih seminarjev, ki jih vodijo največji strokovnjaki s področja tradicionalnega (JKA) karatea. V mesecu maju je na mednarodnem strokovnem seminarju JKA karatea v Celju uspešno opravila izpit za mojstrsko stopnjo 2. DAN.

Športnik leta:
Aleš Donau

Leta 2003 je bila na Alešovo pobudo ustanovljena nogometna ekipa Specialne olimpijade Slovenije. Ekipa trenira in tekmuje pod okriljem društva Sožitje Mežiške doline. Leta 2014 je bil Aleš izbran v reprezentanco Slovenije za nastop na poletnih igrah v Los Angelesu.

Nogometna ekipa je na teh igrah dosegla izjemen uspeh, saj je osvojila drugo mesto in si s tem priborila srebrno medaljo. K takšnemu rezultatu je dal svoj prispevek tudi član Društva Sožitje Mežiške doline Aleš Donau.

Specialna olimpijada poteka pod sloganom »Pustite mi zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu«.

Posebni dosežki na področju športa:

Franc Komar

Franc Komar je udeleženec treh Olimpijskih iger, dobitnik bronaste olimpijske medalje iz leta 1984 na zimskih paraolimpijskih igrah in od leta 1974 do leta 1984 zaporedni državni prvak bivše republike Jugoslavije. V domačem okolju pa se je vseskozi posvečal vzgoji smučarskega podmladka, za kar smo mu zelo hvaležni.

Priznanje Občine Mežica:

Domen Vreš

Domen Vreš je dijak 3. letnika Gimnazije Ravne na Koroškem in že sedaj dosegla odlične rezultate na področju matematike. Že kot osnovnošolec se je začel ukvarjati z matematičnimi problemi, letos pa je bil član slovenske

ekipe na 56. mednarodni matematični olimpijadi na Tajskem ter udeleženec na 9. srednjeevropski matematični olimpijadi v Kopru, kjer je na individualnem tekmovanju osvojil bronasto kolajno. To je prav gotovo izjemen uspeh za nadobudnega Domna, ki se poleg matematike ljubiteljsko ukvarja še z debato, pri Odbojškarskem klubu Mežica pa pridno trenira odbojko. Na dosednji Domnovi poti imajo pomembno vlogo prav gotovo tudi njegove mentorice, Nataša Podojsteršek v osnovni šoli, Darinka Furman v gimnaziji in seveda Domnova mama, profesorica matematike na ravenski gimnaziji, ki mu vseskozi stoji ob strani in mu pomaga po svojih najboljših močeh. Domnu za dosežene rezultate in uspehe iskreno čestitamo z željo, da se naj uspehi tudi v bodoče samo še seštevajo, množijo, kvadrirajo ter kubirajo.

Priznanje Občine Mežica:

Podjetje TAB d.d.

Podjetje TAB d.d. letos praznuje 50 let delovanja ter uspešnega poslovanja. Skozi leta razvoja je podjetje postalo eno izmed najvidnejših svetovnih proizvajalcev akumulatorskih baterij ter glavni zaposlovalec v zgornji Mežiški dolini. Z izvozno usmerjeno proizvodnjo ter nenehno gospodarsko rastjo podjetje uspešno kljubuje negotovim gospodarskim razmeram in tako soustvarja varno okolje za vse, ki so kakor koli povezani s podjetjem; bodisi kot zaposleni, kot poslovni partnerji ali kot lokalna skupnost.

Ob jubileju jim iskreno čestitamo z željo, da še naprej rastejo in ostanejo eden glavnih generatorjev razvoja v lokalnem okolju in tudi širše.

Zlati grb Občine Mežica:

Danica Ozimic

Danica Ozimic je že četrti mandat predsednica medobčinskega društva Sožitje Mežiške doline, ki je društvo za pomoč osebam z motnjo v duševnem razvoju. V času predsedovanja gospe Danice Ozimic je društvo doseglo visok nivo na področju humanitarnih dejavnosti, sociale, športa in kulture. Poslanstvo, ki ga izvaja za osebe s posebnimi potrebami, izhaja iz njenega prepričanja, da kar je dobro za Tomaža, njenega sina, bo naredila še za vse druge. V letu 2011 je v okviru akcije Ljudje odprtih rok revije Naša žena prejela priznanje za dobrotnico leta 2011. Ob tem je povedala: počaščena, ponosna in vesela sem, da se govori o Sožitju, o naših dragih osebah, hkrati pa je priznanje zavezujoče k trdemu, vztrajnemu in odgovornemu delu v društvu. «Srčnost, strpnost, razumevanje, sočutje, stremenje k boljšemu življenju za ljudi, ki vse svoje življenje potrebujejo pomoč, so lastnosti, ki jih ima ga. Danica Ozimic veliko. Z njenim prizadevanjem za dobrobit oseb s posebnimi potrebami, je življenje za njih bogatejše in lepše.

Zlati grb Občine Mežica:

Janez Miklavžina

Leta 1982 je končal Akademijo za Glasbo v Ljubljani, smer trobenta. Svoj poklic, učitelj trobil, opravlja na Glasbeni šoli Ravne na Koroškem. Leta 1991 je na povabilo izvršnega odbora Pihalnega orkestra Rudnika Mežica prevzel mesto dirigenta in umetniškega

vodje orkestra. Janez Miklavžina je tudi med najbolj zaslužnimi, da je Glasbena šola Ravne na Koroškem odprla svoj oddelek v Mežici in Črni na Koroškem. Na državnih tekmovanjih orkestrov, ki jih organizira Zveza slovenskih godb, pa je orkester pod njegovo dirigentsko palico dosegel zavidanja vredne rezultate. Janez Miklavžina je bil 22 let dirigent in umetniški vodja Kulturnega društva Pihalni orkester Rudnika Mežica, sedaj pa je redni član orkestra. S svojim delovanjem je v mozaik kulturnega dogajanja v Mežici doprinesel veliko kamenčkov, v 114-letno tradicijo godbenišтва v Mežici pa neizbrisljiv pečat

Zlati grb Občine Mežica za življensko delo:

Mirko Skudnik

Kot osnovnošolec je sodeloval v otroškem pevskem zboru in raznih recitalih. Deloval je tudi v mešanem pevskem zboru meščanske šole v Mežici ter tri leta pri mešanem pevskem zboru na TSS v Ljubljani. Pel je pri pevskih zborih pod vodstvom g. Jožefa Pratnekarja in sodeloval pri treh operetah pod vodstvom g. Eda Mauhlerja. Sodeloval je pri nekaterih skečih in igrah. Je soustanovitelj Lovskega okteta lovskega društva Peca, kjer prepeva že 32 let. Sodeloval je pri mnogih kulturnih prireditvah v Sloveniji, na Hrvaškem, v Avstriji, Švici, Nemčiji in Liechtensteinu.

Pisal je članke v razne revije ter za aktivno delovanje prejel priznanja, med njimi Gallusovo značko. Za svoj prispevek na področju kulture, športa in lovstva smo mu zelo hvaležni.

Jerneja Šušel – športnica leta občine Mežica

Tokrat vam bomo predstavili mlado karateistko Jernejo Šušel, ki je s svojimi dosežki in pridnim delom že lansko leto prepričala Občinski svet in prejela občinsko priznanje za perspektivno športnico, letos pa je prejela še priznanje za naj športnico v občini Mežica. Lahko nam je v velik ponos in tudi za vzgled številnim mladim, ki bi lahko v športu našli svojo pot.

Ali nam lahko prvo na kratko predstaviš karate? Od kje izhaja, kako izgledajo tekmovanja ... ?

Karate (tradicionalni) je antična borilna veščina, ki ne uporablja orožja. Temelji na uporabi telesa v celoti (sinhronizacija dihanja, mišična kontrakcija in relaksacija, telesna dinamika). Karateka (tisti, ki izvaja karate) skozi vadbo razvija samozaupanje, stabilna čustva in jasno presojo. Je umetnost samoobrambe z uporabo udarcev, blokad, brc ... Izhaja z Japonske in je nastal z mešanjem Okinawske borilne veščine TO-TE in Japonske BUDO filozofije. Tradicionalni karate teži h končnemu udarcu, kjer se poskuša z eno tehniko uničiti nasprotnikov napad. Takšno idejo danes neguje JKA (Japan Karate Association), ki je v svoja tekmovalna pravila vnesla zahtevo po maksimalni mentalni in telesni moči, ki jo izraža končni

udarac. Bistvo tradicionalnega karateja pa ni zmaga ali samoobramba, ampak težnja k perfekciji človekovega značaja. Karateisti med vadbo nosijo bel kimono in pas, ki določa stopnjo. Na tekmovanjih se tekmovalci ločijo v posamezne kategorije glede na spol, starost in barvo pasu. Tekmuje se v več disciplinah, kot so kate, kumite (borbe), kate ekipno, kumite ekipno.

Kako dolgo se že ti ukvarjaš s tem športom in kdo te je zanj navdušil?

S tem športom se ukvarjam že 9 let. Od nekdaj so mi bili vseč akcijski filmi in filmi z borilnimi veščinami in želela sem biti podobna glavnim likom, kot so Lara Croft, Jackie Chan, Charlievi angelčki in podobni, saj so bili pretkani, pomembni in neustavljivi. Najprej je začel trenirati moj mlajši brat in tudi sama sem se želela preizkusiti v tem, vendar pa starša najprej nista bila najbolj navduše-

na, saj sem se že ukvarjala z odbojko in tenisom. Še bolj pa me je navdušilo, ko je prijateljica z enega izmed tekmovanj prinesla medaljo in seveda sem tudi jaz želela imeti svojo. Ker je brat hitro obupal nad športom, sta se starša sprijaznila in vpisala mene, saj sta spoznala, da bi lahko treningi karateja zelo koristili majhni, plašni deklici. Odločitev se je izkazala za pravilno, saj sem kasneje vzljubila ta šport.

Karate zahteva zelo dobro telesno pripravljenost, ne gre pa zanemariti tudi mentalne komponente, saj je namen karateja tako fizični razvoj, kakor razvoj osebnosti in doseganje notranjega miru. Kako torej potekajo treningi in kolikokrat na teden treniraš?

Večinoma treniram v Mežici, štirikrat tedensko. Pred pomembnejšimi tekmovanji pa tudi večkrat. Udeležujemo se tudi treningov v drugih klubih, še posebej v času

tekmovanj, mojstrskih treningov, seminarjev in reprezentančnih priprav. Čas običajnega treninga je razdeljen na štiri dele, za ogrevanje, vadbo kihona, vadbo kat in vadbo različnih vrst borb (kumite). Dvakrat na teden pa imamo daljši trening, kjer se posvečamo borbam (kumite) in kondicijski pripravi. Pred določenimi tekmovanji pa posamezne vaje, predvsem kondicijske in raztezne izvajam sama doma ali v šoli, pri športni vzgoji.

V Sloveniji je pri mladih vse večje zanimanje otrok za karate, predvsem fantov.

Kako se med njimi znajdete dekleta? Ali trenirate in tekmujete skupaj z njimi?

Dekleta se kar dobro znajdemo med fantovsko družbo, kljub temu, da smo v manjšini. Seveda pa se vedno več deklet odloča za ta šport, kar je vzpodbudno. Na treningih po navadi treniramo skupaj, razen v redkih primerih, kadar trener presodi,

da je zaradi varnosti bolj drugače, saj so fantje večinoma fizično le močnejši. Na tekmovanjih pa smo ločeni, vsak v svojo kategorijo.

Kaj so tvoji največji uspehi?

Poleg uspehov na posameznih tekmovanjih sem najbolj ponosna na svojo prvo zmago v borbah, na naslov državne prvakinja v katah, opravljena izpita za 1. in 2. DAN, udeležb na evropskih prvenstvih, dvakratni naziv najboljše športnice Karate kluba Mežica, 5. mesta v ekipnih borbah na evropskem prvenstvu leta 2014 v Pragi, ter na naziva perspektivne športnice občine Mežica leta 2014 in najboljše športnice občine Mežica v letošnjem letu.

Kdo je tvoj vzornik in kje vidiš sebe čez 10 let?

Moj vzornik med karateisti je seveda moj trener Florjan Reiter in pa seveda mnogi japonski mojstri, ki nas vsako leto obiskujejo in delijo z nami svoje znanje in dolgotrajne izkušnje. Nasploh pa je

moj največji vzornik Valentino Rossi, čeprav v popolnoma drugem športu, saj njega in nasploh avto-moto športe spremljam in obožujem že od malih nog. Bolj težko rečem, kje se vidim čez 10 let, saj naslednje leto pričnem s študijem in še ne vem, koliko časa mi bo to vzelo. Karate še ni tako priznan in na tako profesionalni ravni, kot drugi športi in zaradi tega bo imel prednost študij, od katerega je odvisna moja prihodnost. Po končanem študiju pa bi se zopet, če bo le mogoče, rada vrnila v kroge karateja.

Velika tekmovanja potekajo izven Slovenije. Kje vse si že bila na tekmovanjih?

Bila sem članica reprezentance na treh evropskih prvenstvih in sicer leta 2012 v Parizu, leta 2014 v Pragi in letošnje leto v Bochumu v Nemčiji.

Katero šolo obiskuješ in kako uskladiš vse treninge in tekmovanja z delom v šoli?

Obiskujem splošni oddelek

Gimnazije Ravne na Koroškem. Ni povsem preprosto usklajevati šolskih dejavnosti in treningov, sploh, ker si rada izberem še kakšno dodatno obšolsko aktivnost. Ampak tudi to se da urediti, tako da si dobro razporediš čas in določiš prioritete. V šoli pa sem pridobila tudi status športnika, tako da nimam večjih težav. Letošnje leto pa je usklajevanje bolj naporno od preteklih let, saj obiskujem zadnji, 4. letnik in so pred mano pomembne odločitve ter konec šolskega leta opravljanje splošne mature.

Ali pride kdaj do kakšnih poškodb, glede na to, da je karate borilna veščina in ali si že imela kdaj kakšne poškodbe?

Skoraj ne mine trening brez modric ali odrgrnin, vendar pa sem se na to že privadila. Sicer pa smo previdni in med treningi pazimo sebe in drug na drugega, da ne bi prihajalo do poškodb. Zelo pomembna je samokontro-

la. Na lanskem državnem prvenstvu sem si poškodovala prst na desni roki, vendar ni bilo tako zelo hudo in sem lahko na evropskem prvenstvu normalno nastopala. Hujših poškodb pa, na srečo, nisem imela, le občasno lažje poškodbe in upam, da jih tudi v prihodnosti ne bo.

Kaj pa čas za prijatelje in fante?

Včasih je težko najti kaj prostega časa, zaradi mnogih obveznosti. Z veseljem in če je le možno si vzamem nekaj časa za prijatelje in fanta, mogoče ne toliko, kot bi želeli, vendar pa razumem, da nimam veliko časa na razpolago. Tisti čas, ki mi ostane pa dobro izkoristim, saj si zelo rada vzamem čas zanje, sploh med poletnimi počitnicami, ko imamo nekaj odmora od treningov.

Za prejeto priznanje ti iskreno čestitamo in ti želimo še veliko športnih uspehov.

Damir Ocepek

Energetska izkaznica je potrebna pri prodaji, oddaji in oglaševanju nepremičnine.

MI VAM JO IZDELAMO HITRO IN UGODNO!

Energetsko svetovanje, energetski pregledi, termovizija in ostale meritve

MR PROJEKT, statika, geomehanika in meritve, dr. Matej Rozman s.p.
Pod gonjami 122, 2391 Prevalje; T: +386 31 308 872, E: info@mr-projekt.si

Aleš Donau – specialni olimpijec s srebrno medaljo

Od 24. julija do 2. avgusta so v Los Angelesu potekale svetovne igre specialne olimpijade, ki se jih je udeležilo 6500 športnikov z vsega sveta. Med njimi tudi športniki iz CUDV Črna na Koroškem in z njimi tudi Mežičar Aleš Donau iz društva Sožitje.

Aleš, v kateri disciplini si tekmoval na Olimpijskih igrah specialne olimpijade v Los Angelesu?

Bil sem član slovenske nogometne reprezentance, v kateri smo bili trije igralci iz Ljubljane, trije iz Črne in jaz iz društva Sožitje.

Kako pa si prišel v slovensko nogometno reprezentanco specialne olimpijade?

Predlagalo me je društvo Sožitje.

Kako ste se pripravljali na to pomembno tekmovanje?

V mesecu aprilu smo imeli nogometne priprave v Zagorju, potem so bile še tridnevne skupne priprave v Mariboru in nato smo nogometaši še enkrat skupaj trenirali v Strunjanu.

Kako je potekalo vaše potovanje v ZDA?

Bilo je kar naporno. Leteli smo iz Benetk v Filadelfijo, polet je trajal 10 ur in pol. Tam smo čakali na let v Los Angeles in po 6 urah čakanja še 6 ur in pol leteli do cilja. Letalska družba nas je presenetila s špalirjem, pecivom in pijačo. Ob prihodu smo vide-

li samo še posteljo. Prvi dan smo spali na tleh. Naporno je bilo tudi na uvodni prireditvi, ki je trajala kar 5 ur.

Ste imeli kaj težav z visokimi temperaturami?

Na srečo smo igrali v zgodnjih jutranjih urah, ko je bila vročina kar znosna, sicer pa je bilo ob prihodu kar 40 stopinj Celzija. Drugi del tekem smo igrali pri temperaturi okoli 37 stopinj.

Vaše tekmovanje je bilo torej sestavljeno iz dveh delov. Zanima me, kako so potekale tekme.

V prvem delu smo igrali 3 tekme, vsako en dan. Igrali smo proti Španiji, to tekmo smo izgubili, proti Italiji (neodločeno) in proti Kitajski (neodločeno). V drugem delu smo se zopet pomerili s Španijo in Italijo, igrali pa smo tudi proti Pakistanu in v finalu proti Nizozemski. Zadnjo tekmo smo, na žalost, izgubili. Kljub temu smo s srebrno medaljo izredno zadovoljni.

Ste si kako tekmo tudi ogledali?

Ogledali smo si vse nogometne tekme.

Kaj pa ste počeli, ko niste igrali?

Stkali smo veliko novih prijateljstev. Na žalost stikov z ljudmi, ki smo jih spoznali, zaenkrat nimamo. Ogledali smo si Beverly Hills, Hollywood, potepali smo se po olimpijski vasi. Opravili smo tudi podroben zdravniški pregled.

Kot kažejo fotografije, ste bili vsi lepo urejeni in oblečeni v slovenske olimpijske barve.

So to zdaj vaša oblačila?

Drese smo nogometaši vrnili, trenirke, copati in majice od Specialne olimpijade pa so naši.

Kako ste vaše dvotedensko bivanje v Ameriki zaključili?

Ob koncu tekmovalj so pripravili zaključno slovesnost, ki je trajala 4 ure in pol. Naši delegaciji se je mudilo v hotel, saj smo morali vstati sredi noči in se napotiti proti letališču. Tam pa nas je čakalo neprijetno presenečenje, saj so let odpovedali in nas prestavili na drugo letalo.

V Sloveniji smo bili vaših rezultatov zelo veseli prav vsi. Nekateri pa so vam pripravili posebna presenečenja, a ne?

Ja, ob prihodu nas je čakal sprejem v Tivoliju, zvečer pa še v Črni na Koroškem. Imeli smo tudi novinarsko konferenco. Želeli smo domov, k družinam, vendar smo se zavedali obveznosti do novinarjev. Kasneje smo imeli organiziran sprejem tudi pri predsedniku republike, kjer je bilo zares čudovito, pa tudi naporno. Lepo nas je sprejel, pogostil.

Kako bi opisal to svojo izkušnjo?

To je bila zelo lepa izkušnja, ki bi jo morda kdaj v prihodnosti želel ponoviti. Predstavil sem jo tudi otrokom v vrtcu, ki so me radi poslušali.

Aleš, za osvojeno medaljo tebi in tvojim sotekmovalcem iskreno čestitamo in ti želimo mnogo športnih uspehov tudi v prihodnje.

Jerneja Vertačnik

Zaključek dobrodelne avkcije cokel »Lahke kot svinec«

Za nami je zanimiv dogodek – dobrodelna avkcija umetniških del. Ker to ni ravno pogost dogodek v našem kraju, sem bil kar malo vznemirjen. Ko pa sem dobil informacijo, da je ves izkupiček te licitacije namenjen šolskemu skladu Osnovne šole Mežica, so bila pričakovanja še večja.

Sedaj, ko je avkcija zaključena, lahko s ponosom povem, da je Šolski sklad Osnovne šole Mežica bogatejši za 3.670 €. S tem zbranim zneskom je bila zaključena licitacija cokel, ki je potekala v petek, 4. 12. 2015, v Narodnem domu Mežica.

Najprej bi se rad zahvalil avtoricam te ideje za izdelavo cokel, ki so res popestrile naš kraj, sploh ob praznovanju 350 let rudarjenja. Njihova je tudi ideja, kam bo šel darovan znesek. Prav tako se zahvaljujem tudi vsem umetnikom, ki so pridali dodano vrednost coklam, ter pripovedovalcem, katerih zgodbe so zapisane na njih. Hvala!

Čisto na kratko še o šolskem skladu OŠ Mežica. Deluje že od leta 1997, ko smo ga na pobudo ministrstva ustanovile šole v veliki večini. Namen in dejavnost sklada je:

- pridobivanje sredstev iz prispevkov domačih in tujih fizičnih in pravnih

oseb, donacij, zapuščin in iz drugih virov,

- financiranje dejavnosti posameznikov ali posameznega razreda, ki niso sestavina izobraževalnega programa, oziroma se ne financirajo iz javnih sredstev in predstavljajo nadstandardno dejavnost,
- nakup nadstandardne opreme,
- zagotavljanje sredstev za spodbujanje razvojne in raziskovalne dejavnosti učencev,
- pomoč socialno šibkim otrokom.

V zadnjih petih letih smo s prispevki staršev in drugimi prispevki zbrali 9.700 €. Ponosen sem na starše, ki so prepoznali potrebo po prostovoljnih prispevkih v šolski sklad. Odzivnost staršev je zelo velika, tudi do 65 % vseh staršev se odzove, kar je zelo veliko. Hvala tudi njim!

In kaj vse smo lahko uresničili iz teh sredstev:

- nakup delovnih zvezkov za

socialno šibke,

- nakup knjig za knjižnico in knjižne nagrade,
- nakup interaktivnih tabel,
- plačilo literarnega nastopa pisateljev,
- gledališke predstave za učence,
- subvencije učencem za šolo v naravi,
- pokrivanje dolga socialno ogroženim učencem in še veliko podobnih stvari.

In na koncu še zahvala vsem kupcem – darovalcem, ki ste s tokratno donacijo pripomogli k lažjemu in bolj kvalitetnemu izobraževanju naših učencev, mogoče tudi vaših otrok ali vnukov. Ne pozabimo, oni so naša prihodnost! Sem prepričan, da bodo tudi oni čez nekaj let pomagali nam na svoj način.

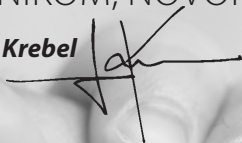
Dajmo jim primeren zgled!

Janko Plešnik,

ravnatelj Osnovne šole Mežica

V imenu občanov Mežice in v svojem imenu **ISKRENE ČESTITKE** VSEM STAROSTNIKOM, NOVOROJENCEM IN NJIHOVIM STARŠEM.

župan **Dušan Krebel**

Novorojenci

ANDRAŽ TOMAZIN
INTI GELD
LOVRO KRAJNC
NIKA TRATNIK
INES NOVAK
EMAN EMRIČ
VID RAPUC PODRIČNIK
JAN KNEŽAR

85 let

JUNIJ-SEPTEMBER 2015

LJUDMILA CIGANOVIČ
MARIJA GOSNIK

OKTOBER-DECEMBER 2015

ŠTEFAN KOPMAJER
IVANKA KOTNIK
MARIJA KREBEL
FRANC LIBNIK
MARTINA MLAČNIK
SILVESTER RAMŠAK
MARIJA SKRALOVNIK
ŠTEFANIJA TRAVNEKAR
ADELA VINKL

90 let in več

JUNIJ-SEPTEMBER 2015

FRANČIŠKA BURJAK
VIDA KRESNIK HROVAT
MARIJA ODERLAP
IVANKA PLEŠNIK
JANEZ PODLESNIK
JUSTINA DOLER
MARIJA KORDEŽ
MARIJA PRAPROTNIK
ANGELA VIDMAR

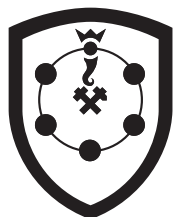
OKTOBER-DECEMBER 2015

URŠULA VERTAČNIK
TEREZIJA SKUDNIK
MARIJA PERUZZI
IVANA PERČIČ
ŠTEFAN LEDNIK

V septembrski številki Šumca je prišlo do neljube napake pri objavi podatkov. Za napako se vsem prizadetim iskreno opravičujemo.

Na tem mestu še enkrat čestitamo vsem praznujočim v tretjem četrtletju tega leta.

Vlaganja v javno infrastrukturo V LETU 2015

Občina Mežica je v letu 2015 uspešno dokončala vse načrtovane investicije v občinsko infrastrukturo. Tudi letos smo zasledovali cilj, da izvajamo tista vlaganja v komunalno opremo, kjer pridobimo zunanje vire iz evropskih skladov in državnih sredstev. Z letom 2015 se je zaključilo črpanje finančnih sredstev iz evropskega programskega obdobja 2007 do 2013, ki je bilo z vidika pridobljenih finančnih virov za Mežico izredno uspešno.

Občina Mežica

Ceste in druge javne površine

Cesta na Štenge

V prvi polovici leta je bila izvedena investicija Obnova lokalne ceste Mežica – Podkraj – Štenge (od odcepa Škudnik do odcepa Golob) v dolžini 1.680 metrov. Vrednost celotne naložbe v višini 365.000 EUR je delno financirala Evropska unija in sicer iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja za programske obdobje 2007 – 2013, delno financiranje pa je zagotavljalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Skupaj so bila pridobljena javna sredstva (EKSRP in MKGP) v znesku 230.000 EUR.

Obnova lokalne ceste bo imela mnoge pozitivne učinke v lokalnem okolju in širše. V prvi vrsti veliko dodano vrednost za vse prebivalce Podkraja, ki jim bo omogočala hitrejšo in varnejšo povezavo do regionalne ceste. Izvedena naložba prispeva tudi k dvigu kvalitete bivanja in ohranitev poseljenosti podeželskega območja Podkraja, zmanjšuje razlike v kakovosti življenja ter prispeva k ekonomski in socialni blaginji, ob upoštevanju varstva okolja, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Zagotavlja se tudi trajna rešitev možnosti razvoja turizma kot tudi neposredni učinek na nadaljnji turistično usmerjeni razvoj perspektivnih območij z ohranjeno naravno in kulturno dediščino, zlasti pohodništva in lažjega dostopa na Peco, povečuje se varnost šolarjev in drugih udeležencev v prometu na tem območju Mežice.

V vsakoletnem programu sanacije okolja Zgornje mežiške doline, ki ga izvajamo skupaj z Ministrstvom za okolje in prostor, ki program tudi financira, in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, smo za preplastitev javnih površin namenili 200.000 EUR. V okviru tega programa so bile preplaščene naslednje javne površine:

Kopališka pot

Investicija je obsegala preplastitev ceste z asfaltno prevleko, meteorno kanalizacijo in javno razsvetljava. Vrednost investicije je znašala 108.000 EUR.

Gospodsvetska ulica

Investicija je zajemala zamenjavo fekalne in meteorne kanalizacije s preplastitvijo ulice z novo zgrajenim s pločnikom in enosmerno prometno ureditvijo. Prenovila se je tudi javna razsvetljava. Vrednost investicije je znašala 92.000 EUR

V industrijski coni Ob Meži se je s sofinanciranjem podjetij Ferolin d.o.o. in Cablex-M d.o.o. na novo preplastila dovozna cesta in druge javne površine, potrebne za delovanje podjetij v coni. Uredila se je tudi meteorna kanalizacija in javna razsvetljava. Občina je k ureditvi prispevala 33.000 EUR.

Obnova kanalizacijskih vodov

Nadaljevali smo izgradnjo desnobrežnega kolektorja fekalne kanalizacije, vložili ga na celotnem potegu Kopališke poti, čez območje bivšega kopališča in v Obrtni coni Ob Meži. Del sredstev smo pridobili od Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo – 43.000 EUR, 30.000 EUR pa je bilo lastnih sredstev občine.

Ekološki otoki

V letošnjem letu smo obnovili nekaj ekoloških otokov, za ta namen je bilo porabljenih 12.000 EUR.

Objekti za šport in rekreacijo

Občina je poskrbela tudi za postavitev objektov za šport in rekreacijo, v letošnjem letu smo poskrbeli za otroke vrtca in prve triade osnovne šole. Postavljena so bila otroška igrala. Vrednost igral je bila 46.000 EUR, od tega je 23.000 EUR prispevala Fundacija za šport.

V pripravi je že tudi proračun za leto 2016, kjer je načrtovano tudi kar nekaj investicij v novo komunalno opremo. Več o tem pa po sprejemu proračuna za leto 2016, torej v pomladanski številki Šumca.

MEŽIŠKI RUDNIKI ALI FILATELISTIČNI POKLON TRISTO PETDESET LETNICI RUDARJENJA V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI NA POŠTI 2392 MEŽICA

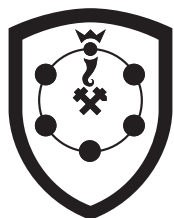
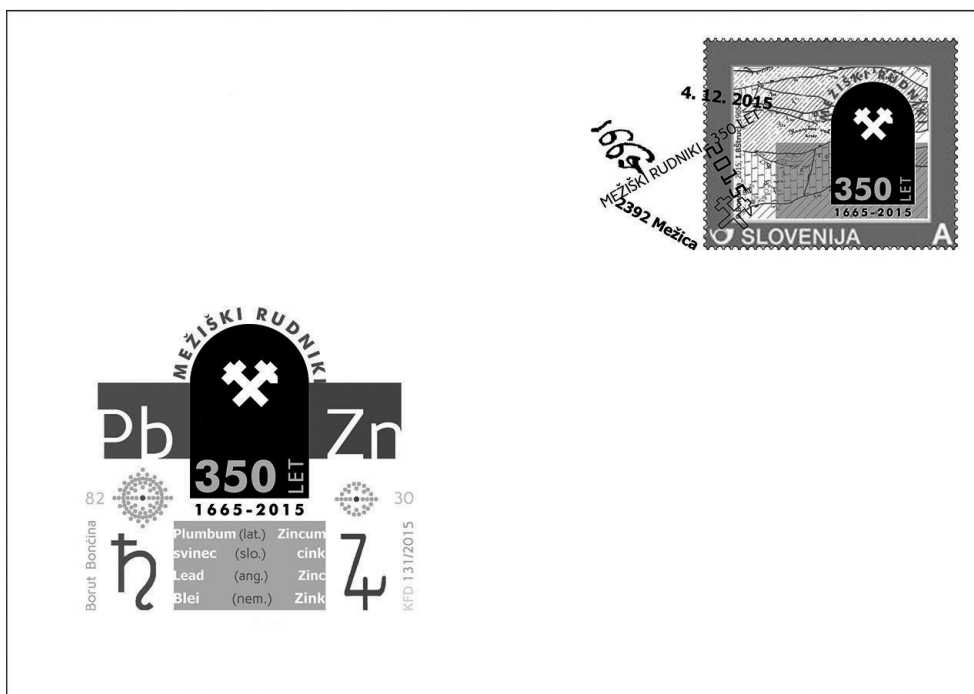

Ali se življenje začne ob spočetju ali šele z rojstvom, je večno filozofsko vprašanje in pri rudarjenju v Mežiški dolini ni čisto nič drugače. Čeravno se je v Dolini rudarilo že v rimskih časih, pa sta najstarejša pisna vira, ki pričata o rudarjenju v Črni, pismi notranje avstrijske dvorne komore vrhovnemu rudarskemu mojstru Davidu Suškemu v Celovcu (14.4.1644) in listina cesarske rudarske sodnije v Brežah (12.1.1665), s katero dovoljuje Sigmundu Otenfelškemu odkopavanje svinčevega sijajnika. Slednji datum se pojmuje kot uradni začetek stalnega rudarjenja v Zgornji Mežiški dolini, kot njegov rojstni dan. Hkrati je v teh krajih navada, da ima vsak obhajanec poleg rojstnega dneva tudi svoj god.

Razpršeno izkopavanje se je šele po dobrih 150 letih v času Ilirskih provinc iz prejšnjih manufaktur preusmerilo v veliko predelovalno industrijo, ki je svoj višek doživela v dvajsetem stoletju, ko je koncem 1. svetovne vojne v Mežici pridobljena količina svinca in cinka predstavljala en odstotek vse svetovne proizvodnje. Industrijska predelava je komaj preživela konec 2. svetovne vojne in nov zagon doživela po 3. septembru 1950, ko se je sprejel naziv »Rudnik svinca in topilnica – Mežica«. Zadnji izkopi so se izvedli v decembru 1994 in leta 1997 so v opuščenem sklopu rudišč odprli turistični rudnik in muzej Podzemlje Pece. Ob obhajanju praznika Sv. Barbare, zavetnice rudarjev, se s ponosom spominjamo vseh stoletij kopanja in desetletij aktivnega rudarjenja, a se hkrati zavedamo človeške minljivosti ob obujanju trajnostnega načina bivanja kot kroga nenehnega pre(s)navljanja lastne okolice, ko se v jedrih Gore namesto grmenju kladiv in kopanju rude v čudeči se tišini znova klanjamo in učimo iz podzemlja Pece, kjer se skozi turizem povezujeta šport in vedenje. Prostor med Črno in Mežico je bil skozi čas zmeraj prizorišče težkega življenja in borbe ljudi z naravo ... in narava je, vselej in znova, zmagala. Reka Meža se je otresla svoje sivine in oznake »Reka smrti« in ponuja zavetje tako ribam kot raznoraznim pticam; nad žerjavsko »Dolino smrti« se znova ponosno pno macesni in gorjanska drevina ... Ljudje vztrajamo v svoji značilni koroški trmi skozi čas in v čas zapisujemo svoja življenja skozi takšne in drugačne dogodke ter dogajanja. Zatorej je tudi Koroško filatelistično društvo sklenilo v obliki filatelističnega sklopa zadevni »včeraj« preko danes znova in spet zapisati za jutrišnje rodove. Iz želje po enovitosti filatelističnega sklopa se je (po)rodila dvojnost, ki je zgolj in samo otrok zgodovine in zgod(b)ovine. Priložnostni poštni žig, ki je obhajal tako 350-letnico rudarjenja, je simbolno izšel na 4. decembra, dan, ko goduje Sv. Barbara, zavetnica rudarjev, in hkrati dan, ki si ga je za svoj praznik izbrala Občina Mežica. Grafično je žig amorfne, zveržene oblike in je simbolni načrt tako tlorisa rudarskih rovov kot tudi imaginarni prerez horizontov. Dotisk na filatelistični kuverti slavi obe rudnini (svinec, cink) v prepletu alkimističnih, fizikalnih in kemijskih oznak svinca in cinka. Celoten sklop pa dopolnjuje priložnostna osebna poštna znamka, katere motiv, del izseka iz geološke karte inž. Štrucla iz leta 1965 oziroma geoloških in stratifikacijskih kart/risb celotnega območja rudarjenja, je poenoten z le-tem na zunanji/risni strani butično izdane razglednice. Okvir znamke je svinčeno siv, kot opomin in spomin na nekdanje čase obeh sivih rud ... Črnjanski dotisk je plod samozaložbe filatelystov in ga zaznamujeta faksimila obeh najstarejših listin o rudarskih pravicah. Ob slavnih se vedno zaziramo v preteklost, a zmeraj z željami za bodočnost. Tisti med nami, ki se spominjate dogodkov pred petdesetimi leti, nam boste lahko po svoje povedali, kaj se je spremenilo v teh letih. A če

Borut Bončina

Zahvala

sr(e)čno!

Dušan Krebel, župan Občine Mežica

Zgodbe mežiških rudarjev

Rudarstvo je v dolini pod Peco pustilo močan pečat, ki se ne zrcali samo v okolju in stavbarstvu, temveč predvsem v ljudeh. Zato smo ob 350. obletnici rudarjenja zbrali kratke zgodbe, ki so nam jih povedali ljudje, ki so bili vsaj del življenja povezani z rudnikom.

Zapisali smo spomine na delo, anekdote in dogodivščine iz jame. Nekatere zgodbe so hudomušne, nekatere predstavljajo njihovo dožemanje dela, iz prav vseh pa veje ponos pripovedovalcev, da so bili del te dolge zgodovine rudnika.*
Zgodbe je zbral Tadej Pungartnik.

Neko soboto nisem šel na šiht, da bi opravil nekaj nadur, zato me je v ponedeljek pričakal jezen nadzornik in rekel: »Za soboto imaš *plavega*, in sicer takega, da ti ga niti Bog ne izbriše!«

Alojz Napotnik,
upokojeni rudar

Vedno sem pazil, da *knapi* ne bi prehitro zapustili jame, saj bi za kazen vodilni meni trgali pri plači. Zato so *knapi* iz moje skupine vedno govorili: »Ko gremo s *ših*ta domov, ne rabimo ure, saj jo ima Lupša.«

Alojz Lupša,
upokojeni nadzornik

Neki knap je bil utrujen, zato si je sezul škornje in zaspal. Nagajivi sodelavci pa so mu na palca privezali *drot* in ga povezali s strojčkom. Ubogega *knapa* je tako streslo, da je skoraj podrl vrata na *pudi*.

Franjo Plaznik,
upokojeni rudar

Spomnim se začetkov mojega jamomerskega dela, ko sem si že tako težko usnjeno torbo, polno orodja, nadela na hrbet in celo pot po dolgi rampi razmišljala, kako je danes še posebej težka. Na koncu sem ugotovila, da sem

žrtev potegavščine, saj sem iz torbe potegnila ogromen kos galenita.

Danica Gradišnik,
rudarska vodnica

Včasih me je nadzornik ob načeloma prostih sobotah motiviral z naslednjim besedami: »Rudi, če hočeš imeti za tank bencina, pridi jutri na *ših*t!«

Rudi Komar,
upokojeni rudniški sofer

Zelo dobro se spomnim svoje prve vožnje z jamskim vlakom leta 1939. Ker je bilo zunaj toliko snega, da bi le s težavo prišel v Žerjav, kjer sem delal, sem se tja odpravil kar skozi jamo skupaj s *knapi*. Vožnja v odprtih *lorah* proti Moringu se mi je zdela res nekaj posebnega in je name naredila izjemen vtis. Čudil sem se ropotanju koles, še bolj pa sem občudoval sence, ki jih je na stene rova risala svetloba svetilk.

Štefan Lednik, upokojeni obratovodja
rudniških elektrarn

Skladiščnik v kemijskem laboratoriju je zelo rad pel, še posebej kadar je pretakal

kemikalije. Nekega dne pa je tako zavzeto prepeval, da je pozabil na pretakanje in polil večjo količino amonijaka. Po celotni etaži separacije se je razširil neznosen vonj, tako da si ves dan ni nihče upal k nam, sodelavka pa je skoraj omedlela.

Draga Simetinger,
upokojena uslužbenka
kemijskega laboratorija

Spomnim se, kako sem se kot praktikantka v službo vozila s tovornjakom, ki je imel na *kripi* pritrjene klopi. Vedno je bila gneča in dekleta smo v ozkih krilih kar težko splezala na kripo. Seveda so nam fantje zelo rad pomagali in nas prijeli tudi tam, kjer ni bilo treba. Če je bila katera huda, pa so ji še raje ponagajali.

Draga Simetinger,
upokojena uslužbenka
kemijskega laboratorija

Spomnim se, da je v knjigi rezervacij pisalo, da prihaja na ogled rudnika športno društvo. Iz enega na drugo obzorje sem precej pohitel in opazil, da nikogar ni za mano. Ko se mi je približal prvi obiskovalec, sem mu v šali rekel, da imajo slabo

kondicijo glede na to, da so športno društvo. On pa mi je resno odgovoril: »Gospod, mi smo šahisti.«

Jože Kropivnik,
rudarski vodnik

Nikoli ne bom pozabil delovne nezgode, ki se mi je pripetila na 11. obzorju v revirju Graben. Tam sem po miniranju preverjal strop. *S firštšteharjem* sem segel proti kamnu, ki je štrlel iz ene drugače kar lepe *špegl plate*. V trenutku, ko pa sem se ga *s firštšteharjem* dotaknil, je strop zgrmel na tla in mi polomil noge. Čeprav je trajalo dve uri, da so me spravili na površje, sem vesel, da sem ostal živ.

Vinko Kogoj,
upokojeni rudar

Pri malici smo si *knapi* zelo radi ponagajali. Eden drugemu smo na skrivaj pojedli čokolado ali ribe iz konzerve. Nato smo prazno konzervo napolnili s kamenjem ali rudo, jo lepo zavili in pospravili nazaj v embalažo. Seveda razen *Perkmandelca* ni bil nihče od nas nikoli kriv.

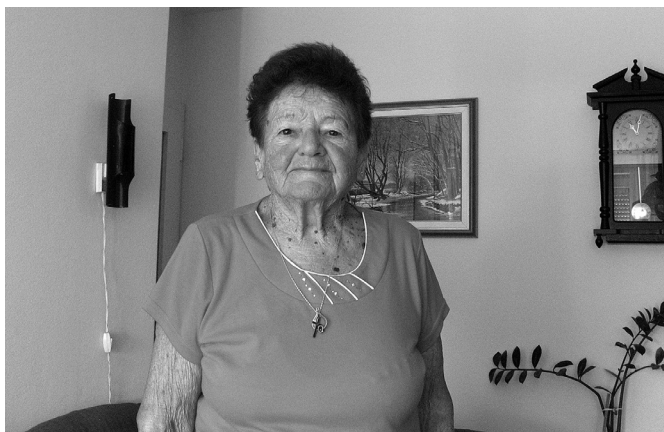
Franč Krajnc,
upokojeni rudar

Franc Krajnc, upokojeni rudar

Lipi Naveršnik, upokojeni rudar

Betka Gornik Rubin, rudarjeva hči

Miran Prošt, rudarski vodnik

Laufarji so večkrat kršili pravila in so po *štrekni* potiskali po dva vozička hkrati. Da bi se izognili kazni, so si izmislili poseben signalni sistem. V primeru, da je prvi *laufar* zagledal nadzornika, je dvakrat potrkal po *roru*, ki je tekel ob tirnicah in s tem opozoril kolege. Ko pa je potrkal trikrat, je pomenilo, da je nevarnost mimo.

Franc Krajnc,
upokojeni rudar

Na 7. obzorju smo našli zelo bogato rudo, sam svinec, tako da je bilo čisto črno. Zato sem poslovdji obrata rekel, da bi sedaj lahko malo več zaslužili. On pa mi je mirno odvrnil: »Lipi, tudi če bi bilo čisto belo, bi isto zaslužili.«

Lipi Naveršnik,
upokojeni rudar

Spomnim se dogodka, ko sem delala v *aufparajtngi*. Stala sem sem na nekakšnih rešetkah in naenkrat mi je sodelavec iz spodnje strani v hlačnico potisnil cev in me popolnoma zmočil z vodo. Vsa jezna sem se mu hotela maščevati, zato sem ga po malici počakala v zasedi. Ko sem zaslišala korake, sem začela takoj špricati. Vendar nisem zmočila sodelavca, temveč obratovodjo Herberta Kališa.

Fanika Krajnc,
rudniška upokojenka

Eden od knapov iz moje skupine je bil precej strahopeten. Ko je neko pomlad izvažal rudo na 5. obzorju, nam je pravil, da tam straši, saj se pojavljajo neke čudne sence. Nazadnje smo ugotovili, da so to taščice, ki so se naselile

v rov in so vsakokrat bežale pred lokomotivo na površje.

Rudi Gradišnik,
upokojeni nadzornik

Eden od knapov je zelo rad jedel banane. Skoraj vsak dan si je prinesel kakšno za malico. Nekega dne pa sta mu kolega ponagajala, tako da sta banano olupila, sredico nadomestila z ilovico in nato vse skupaj natančno zalepila. Na ta račun so se še dolgo smejali in pravili, da je takrat jedel azijske banane.

Rudi Gradišnik,
upokojeni nadzornik

Eden izmed strojnikov je imel navado, da je rudarskega inšpektorja pred pregledom vedno postregel s kavo in ta kratkim. Ob naslednjem obisku pa mu je vodja elektro-strojne službe to prepovedal. Inšpektor pa ga je začudeno vprašal: »No kolega, a danes ne bo kave?« Strojnik mu je odkrito povedal, da ima prepoved nadrejenega. Inšpektor pa se ni dal in je rekel: »Kolega, vi mi kar postrezite tako kot vedno!«

Rudi Gradišnik,
upokojeni nadzornik

S kolegom sva v jami delala udarniško. Zgodilo se je, da je moral na stranišče. Vzel je karbidovko in odšel v sosednji rov. Moja *karbidovka* je visela na *tretni* poleg njegovega nahrbtnika z malico. Ostala sem sama. Kar naenkrat je močno počilo, hkrati pa je ugasnila luč. Bila sem vsa prestrašena in sem komaj čakala, da se vrne. Ko je končno prišel nazaj, me je pomiril in predlagal,

da pomalicava. Takrat sva ugotovila, da je v torbi eksplodiral sladek mošt in je vsa malica šla po zlu.

Betka Gornik Robin,
rudarjeva hči

Kot majhno deklico me je mama učila, da moram soproge rudniških inženirjev in uradnikov pozdravljati z izrazom klanjam se. Najraje sem pozdravljala gospo Vodeb, ki se mi je zdela zelo simpatična. Očitno pa sem se tudi jaz njej zdela prikupna in mi je zato enkrat podarila nekaj drobiža. Vsa vesela sem stekla domov in denar pokazala mami, ki pa me je kregala in podučila, da se pozdravov ne plačuje!

Betka Gornik Robin,
rudarjeva hči

Starejša sodelavka v rudniški komerciali je bila zelo občutljiva na prepih, zato je vedno skrbno zapirala vrata naše pisarne, ki je bila v prvem nadstropju. Nekega dne je dolgo tarnala, da od nekod piha, čeprav so bila vsa vrata in okna zaprta. Čez čas je vstala in odšla iz pisarne. Ko se je vrnila, je rekla: »Saj sem vedela, nekdo je pustil vhodna vrata odprta!«

Danilo Pungartnik,
upokojeni komercialist

Skupina delavcev se je z vlakom vračala iz jame. Med vožnjo je iztiril voziček, zato jih je kar krepko premetavalo. Eden od knapov si je pri tem zlomil zob, drugi pa je z glavo močno udaril ob steno. Kljub poškodbam sta ostala dobre volje. Prvi je rekel: »Oh, kakšen prepih imam zdaj v ustih!«, drugi pa je razlagal, da se je ob trku tako

posvetilo, da je mislil, da so že zunaj.

Ivan Podovšovnik,
upokojeni direktor RSCM
Gradbeni materiali, d.o.o.

Na začetku mojega dela v jami sem pomagal kopati rov, po katerem smo skozi hrib iz separacije odvažali jalovino. Potem sem 30 let hodil po njegovih stopnicah, tako da sva bila že prava prijatelja. Nato je prišel dan, ko sem ga pomagal zasuti in zapreti. Občutki niso bili prijetni. Za njim sem kmalu odšel v pokoj tudi sam.

Ivan Podovšovnik,
upokojeni direktor RSCM
Gradbeni materiali, d.o.o.

Nekoč sem preverjal odkop. Svetim in gledam, če je kje še kakšna nevarna peč, ki bi se lahko zrušila. Naenkrat na vrhu materiala zagledam dve premikajoči se lučki. Postalo mi je neprijetno, zato sem šel do nadzornika in mu rekel, da me na odkopu čaka *Perkmandelc*. Rekel mi je: »Maj, a se še nisi strezno?!« Vseeno je odšel z mano. Najprej nisva videla nič, nato pa sva ga zagledala. Počasi sva se odpravila proti lučkam in na koncu ugotovila, da je v jamo zašel črn muc, ki so se mu v temi svetile oči.

Štefan Osojnik,
upokojeni rudar

Sodelavec je šel popravljat *loder* – nakladalno lopato v zgornjo jamo v Topli. Ker je bil stroj v bližini vhoda, je v jamo šel kar brez svetilke. Po nekaj metrih je zagledal nekaj svetlečega in premikajočega. Slišal je tudi topot. Ker je postalo topotanje vse močnejše, ga je postalo strah, zato se je obrnil in stekel ven. Za njim so se na površje pripodile krave, ki so se sre-

di vročega poletja hladile v jami.

Jaka Pernat,
upokojeni rudniški kovač

Dva *knapa* sta iz helenske jame vozila odpadni les. Ko sta odšla na malico, sta vozove pustila malo pred izhodom iz jame. Zaposleni v kovačnici smo izkoristili njuno odsotnost in jima ponagajali. Kolesa smo zablokirali s svedrom, da se niso več vrtela. Ker nista ugotovila, kaj je narobe, sta le s težavo prirnila vozove na površje. Eden od njiju je prišel do nas ter se razjezil, češ kako slabo vzdržujemo vozičke, da se niti kolesa ne vrtijo. Ko smo mu končno pokazali, kaj je narobe, se je še bolj razjezil.

Jaka Pernat,
upokojeni rudniški kovač

Eden od knapov si je vsak dan za malico prinesel tudi steklenico mošta. Preden je odšel na delovišče, je steklenico shranil pri dvigalu. Strojnik dvigala pa mu je vsak dan naskrivaj popil nekaj mošta in ga nadomestil z vodo. Ko je knap to ugotovil, mu je nastavljal past, tako da se je polulal v steklenico. Strojnik pa je to izpil. Od takrat naprej mu strojnik nikoli več ni popil mošta.

Ferdo Holc,
upokojeni rudar

Med *knap* je bila kolegialnost. Spomnim se, ko se je na Starem Fridrihu pokazala potreba po dodatnem kopaču. Nadzornik in kopači so se odločali med menoj in še enim vozačem. Višje dosežena norma je govorila v prid prijatelja. Nazadnje so se odločili zame zaradi moje daljše delovne dobe in novice, da z dekletom pričakujeva otroka

in bova potrebovala denar. Enostavno so rekli: »*Otroci pridejo bosi in nagi na svet, ti pa glej, da boš dal za pir, vseeno če bo dečva al pa frišn knap!*« To je bilo tovarištvo!

Štefan Erjavec,
upokojeni rudar

Nekega dne smo vajenci sedeli na klopi ob *šahu* in čakali na prevoz. Z nami je

bil tudi starejši rudar, vendar se nihče od nas ni spomnil, da bi mu odstopil prostor. Čez čas je pristopil strojnik dvigala in enemu izmed nas rekel, da ima telefon. Omenjeni je brez pomisleka vstal in odšel proti strojnici, starejši rudar pa se je mirno in brez besed usedel.

Dani Kavtičnik,
upokojeni rudniški električar

Enkrat smo šli po *štrekni*, zadaj vajenci, spredaj pa star knap, ki je na rami nosil sveder. Vsake toliko časa se je s svedrom dotaknil *lajtne* za masino, ki je bila pritrdjena na stropu in ga je seveda streslo. Pri tem se je vsakokrat obrnil nazaj in nas kregal, ker je mislil, da ga nekdo od

nas frca po ušesih. Pa je bil le *štrom*.

Roman Rozman,
nekdanji rudar

Dva *knapa* sta skupaj delala na delovišču. Ko je bil čas za pavzo, je eden od njiju šel skuhat čaj. Preden je čaj postregel kolegu, je iz posode vzel filter, vanjo pa vrgel kamen. Drugi je čaj pohvalil,

inšpektor ob enem izmed pregledov še posebej vrtal v številke, ki mu niso bile povsem razumljive. Pa smo ga peljali na »daljši« ogled jamskih delovišč in ob pogledu na težko delo mu je postalo v trenutku vse jasno in inšpekcijski pregled je bil uspešno zaključen.

Dušan Krebel,
župan Občine Mežica

Na gradbenem oddelku smo nujno potrebovali nove deske. Konjska vprega na Poleni je bila že pripravljena, *furman* pa je zadnji hip sporočil, da je zbolel. Ker nobeden od moških ni bil na razpolago, sem se korajžno javila jaz. Srečno sem *prifurala* do žage v Mežici, kjer so mi naložili deske. Ko pa bi morala obrniti voz, nisem vedela, kateri povodec naj potegnem. Na pomoč mi je priskočil delavec, obrnil voz in konje naciljal naravnost na cesto, da sem srečno prišla nazaj na Poleno.

Majda Pušnik,
upokojena referentka nabave

Na koti +300 sta delala dva rudarja globinca, en starejši in en vajenec. Ko sta imela malico, je starejši rekel mlajšemu, naj jutri zraven prinese skledo in olje, ker si bosta jutri nalovila ribe in jih spekla za malico. Naslednji dan je vajenec iz *rukzoka* res potegnil skledo in olje. Starejši se seveda ni mogel vzdržati in je ves nasmejan poklical ostale rudarje, ki so mlajšega še dolga leta zabavali, če bo še kaj ribe lovil po jami.

Boštjan Napotnik,
nekdanji rudar

Enkrat se mi je z lokomotivo zelo mudilo v jamo in sem kontroler hitrosti zategnil do konca, nakar je *štango* za tok vrglo iz zgornje *zajle* in jo začelo premetavati sem in tja. V popolni temi sem poskušal ujeti *štango*. Naenkrat jo zagrabim, vendar sem namesto lesenega ročaja prijel za konico, z drugo roko pa sem še vedno držal kontroler.

Streslo me je tako močno, da sem pred sabo videl modro, in lahko rečem, da se mi je takrat zares posvetilo!

Ivan Plaznik,
upokojeni strojnik elektrarne PII.

Pred prvo svetovno vojno večina vodilnih delavcev mežiškega rudnika ni znala slovensko. Zato je eden od njih prosil nekega domačina, naj ga vsaj toliko nauči slovensko, da bo lahko rudarje priganjal k delu. Ta pa je bil nabrit in ga je naučil naslednje besede: »Le počasi, le počasi, dan je dolg, gospod pa slabo plača!«

Milan Vogel,
upokojeni novinar

Kot vajenec sem neko juto pred delavnico srečal obratovodjo elektroobrata. Ker sem bil še zaspan, sem ga pozdravil bolj po tiho. Ker me je preslišal, se je čez par metrov obrnil in rekel: »Dobro jutro, Plaznik!« Lasje so mi šli kar pokonci, saj sem takoj vedel, da je nekaj narobe. Ko sem prišel nazaj v delavnico, me je mojster poklical v svojo pisarno in me okaral, zakaj ne pozdravljam predpostavljenih. Za kazen sem moral petstokrat v tehnični pisavi napisati pozdravljal predpostavljenega!

Ivan Plaznik,
upokojeni strojnik elektrarne PII.

Vsak ne more biti rudar. Zato vedno pravim, da so za dobre *knapa* potrebne naslednje sestavine: inteligenca, pogum, vztrajnost, marljivost, poštenost, temu je potrebno dodati še kanček norosti in en *štamperle šnopsa*.

Miran Prošt,
rudarski vodnik

nato pa v njem zagledal kamen. Začuden je sodelavca vprašal, kakšen čaj je skuhal. Ta mu je odgovoril, da on kuha čaj iz kamnov, ki ležijo tam na tleh. Rekel mu je: »Naberi si jih nekaj in nesi domov, da boš lahko skuhal dober čaj.« Ta drugi je res vzel nekaj kamnov in jih nesel domov.

Albert Urbanc,
nekdanji rudar

V letih, ko sem pri rudniku vodil finančno-računovodski sektor, so nas večkrat obiskali inšpektorji SDK, ki so zmeraj skrbno pregledali poslovne knjige rudarskih obratov. Zgodilo se je, da je

Spomnim se prvega delovnega dne na gradbenem oddelku rudnika, ko so me kot drobno petnajstletnico poslali k delovodji Gačniku, ki me je sprejel z besedami: »Ježeš Marija, kaj si pa naj s tabo pomagam?! Danes moramo dokončati izkop za greznico.« V roke mi je dal lopato, jaz pa sem korajžno začela delati. Po nekako desetih lopatah me je vsaka naslednja vrgla po tleh. Gačnik je rekel: »Zlezi ven, bom jaz dokončal! Tisti, ki te je določil za to delo, pa naj se me pazi!«

Majda Pušnik,
upokojena referentka nabave

* Zgodbe so bile predstavljene na občasni razstavi LAHKE KOT SVINEC, ki je bila postavljena od oktobra do novembra 2015 v parku pred Bargatejevo vilo v Mežici.

O K R O Ž N I C A

Prevoz.

V zvezi z razpravo prevoznega vprašanja na letnem obnem zboru dne 16.t.m. javljam sledeče:

Pričenši od ponedeljka, dne 22.t.m. drezina ne bo več vozila. S strani našega kluba pooblaščenim tovarišim gg.inž.Fettich Kenk in Skačej so se z autopodjetnikom g.Faktor Viktorjem iz Črne dogovorili, da prevzame prevoz onih naših tovarišev, ki so doslej bili upravičeni razpolagati z drezino, t.j. vseh rudniških uradnikov in nadpaznikov z družinskimi člani vred. Vse te osebe se morejo voziti za med pooblaščenca našega kluba in autopodjetnikom dogovorjeno pavšalno vsoto, ki jo plača klub autopodjetniku, z vsem rednim autobusom med Črno in Prevaljami in povrh tega še ob sledečih časih s taksijem:

v sredo k vlaku, ki odhaja s Prevalj ob 5.45^h zjutraj;
v torek in soboto k vlaku, ki odhaja s Prevalj ob 10.31^h dopoldan, ali od tega vlaka oziroma tudi od vlaka, ki prihaja na Prevalje ob 11.30^h dopoldan, ter
v četrtek in soboto zvečer po dogovoru med 7^h in 8^h iz Zerjava na Poleno ali v Mežico ali obratno ter nazaj po dogovoru med 10^h in 12^h zvečer. Čas čakanja v Mežici, Poleni ali Zerjavu se ne bo posebej zaračunal.

Otroci članov našega kluba se morejo poslužiti vseh teh voženj samo v spremstvu starišev, ali se pa, če so že odrasli in se vozijo sami, izkažejo z izkaznico svojega očeta.

Te taksi vožnje se ne vršijo avtomatično nego samo v slučaju potrebe in se naprošajo gg.tovariši, da nameravano vožnjo med uradnimi urami javijo tov.g.Skačej, da zamore potrebno urediti. V slučaju odsotnosti tov.g.Skačaja iz pisarne ga med uradnimi urami zastopa tov.g.Vodeb.

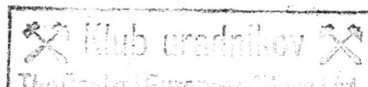
Število voženj je torej v okvirju tega aranžmana neomejeno, niti v kolikor se tiče števila voženj poedinega člana, niti v kolikor se tiče števila družinskih članov.

Ta začasni dogovor je sklenjen do 1.septembra 1935.

Apeliram na tovariše in njihove družinske člane, da uporabe te ugodnosti ne pretiravajo, ker je sicer verjetno, da se začasno sklenjeni dogovor ne bi mogel podaljšati. Vse eventuelne predloge, pomisleke in ugovore bi bilo javiti enemu izmed ali pa članom v to svrhu izvoljenega odbora. Povdarjam pa, da je ta uređitev itak samo začasna in da bi morala biti najboljše, da se najprej v praksi ugotovi, kako se bo obnesla in da se ne bi že od začetka skušalo otežiti položaj s predlogi za spremembe.

Mežica, 19.julija 1935.

Prilagam vozni red radnih

◀ BILO JE ...

Ob visokih obletnicah, kakršno je letos slavil Rudnik Mežica, se med starimi papirji najdejo tudi kaki zanimivi dokumenti. Tako nam je ga Irena Godec posredovala dopis, ki ga je »Klub uradnikov The Central European Mines Limited v Mežici« leta 1935 poslal njenemu očetu, g. Francu Pogorevčniku.
I. P.

FOTOGRAFIJE MEŽICE – PRIČEVALCI MINULEGA ČASA

V Mežici imamo kar nekaj krajanov, ki skrbijo za ohranjanje naše zgodovine in dediščine. Nekatere poznamo po izdanih knjigah, drugi se tako velikega projekta (še) niso lotili. Je pa vseeno zanimivo izvedeti in včasih dobro vedeti, kdo se z zbiranjem stvari, povezanih z domačim krajem, še ukvarja.

Eden takih zbiralcev je Aleksander Obreza – Saš, ki si je prijazno vzel nekaj časa, da nam pove, kaj sploh zbira in kako je do tega prišlo.

Potem, ko človek štirinajst let preživi v tujini, se njegov odnos do domačega kraja spremeni, je povedal sogovornik. Malenkosti postanejo pomembne, drobci, ki opredeljujejo tvoj izvor, dobijo večjo težo. Enako je s stvarmi, ki so povezane s krajem, od koder prihajaš.

Zato ni čudno, da ga je pred dobrimi osmimi leti, po povratku iz Švice, potegnilo v zbirateljske vode.

»Krivec« za to je nekdANJI Mežičar, Beno Mandl, strasten zbiralec starin, ki je Sašu najprej pokazal, nato pa po spletu okoliščin še omogočil preslikavo albuma, napolnjene-ga s slikami stare Mežice.

Tako je pričela nastajati zbirka, ki danes obsega že okoli 450 posnetkov. Prvi so seveda še črnobeli, novejši so barvni. Obsegajo pa tako preslikane uradne razglednice in fotografije kraja kot presnete privatne fotografije. Tudi

sam fotografira, dokumentira – Mežico, njene dele, zanimive prizore ob neobičajnih vremenskih pojavih. Ne, ljudi, Mežičarjev, pa ne slika, odgovori na moje vprašanje. Prve presnete fotografije in razglednice je shranil na CDje. In ker ne zbira le zase, kot je dejal, je zbir slik na CDjih dal tudi drugim, ki so ob slikah želeli obujati spomine, obnoviti spomin na Mežico, kakršna je bila in spremljati spremembe, ki jih je doživela z leti. Tako se je razvedelo o njegovem zbiranju, pa so mu nekateri kar sami prinesli še kakšen nov/star, zanimiv posnetek. Za druge je izvedel in jih poiskal sam in tako je zbirka z leti rasla. Žal mu je le za nekatere zanimive posnetke, za katere ve, da obstajajo, pa jih lastniki niso pripravljeni deliti.

Kot že rečeno, je njegova zbirka shranjena v digitalni obliki, vrstni red posnetkov pa, žal, ne sledi kronološkemu spreminjanju kraja, ampak kronološkemu pridobivanju slik. Urejanje fotografij glede na čas nastanka je tako še »na čakanju«, lahko bi pa to bila zanimiva (in koristna obenem) seminarska naloga za kakega nadobudnega dijaka/študenta, ki bi ga taka tematika zanimala, sva se strinjala.

Ne zbiram zase, poudari Saš še enkrat. Kar dobim, dam tudi naprej, če kdo želi ali potrebuje. Po slike pridejo na primer organizatorji raznih prireditev, da jih uporabijo za ozadje in podlago dogajanju na odru. Pa še to napiši, me opozori, da posnetkov nikoli nisem, jih ne in jih ne bom prodajal!

V časih, ko neprestano hitimo nekam naprej, ko nas z vseh strani bombardirajo z novostmi, brez katerih naše življenje ne bo polno in srečno, se je tu in tam dobro malo ustaviti, zajeti sapo, in se kljub drugačnim trendom za hip ozreti nazaj. Mnogo jih bo presenečenih, kaj vse smo pred leti že imeli, na kaj vse smo lahko bili ponosni. In opomin na temelje, na katerih danes gradimo, so tudi prispevki, ki jih s svojim zbirateljstvom vsem nam ohranjajo posamezniki.

Ida Paradiž

13. BARBARA

Rudi Novak

Rudi Novak

Zecanje

4. decembra goduje sv. Barbara, zavetnica rudarjev. Po eni izmed legend naj bi umrla ravno na ta dan, stara 28 let. Večino svojega življenja je preživela v stolpu, kamor jo je dal zapreti njen oče, poganski kralj Dioskur, da bi jo obvaroval pred zunanjim svetom in hudobijami tedanjega časa.

Ker je med očetovo odsotnostjo na skrivaj postala kristjanka, zavrnila možitveno ponudbo in vero v poganske bogove, so jo obsodili na smrt. Rudarji so med življenjem sv. Barbare in svojim delom videli veliko povezav; ena izmed njih je okolje, saj je v rudniških rovih temno, prostor pa je zelo omejen, tako kot je bilo temačno in neudobno v stolpu Barbare. Zaradi tega so jo rudarji izbrali za svojo zaščitnico. Podobno tudi vojaki, zidarji, kamnoseki, ranjenci ter vsi, ki jim pretijo kakršne koli nevarnosti in smrt, zanimivo – tudi tatovi. Letos obeležujemo 350. obletnico začetkov rudarjenja v zgornji Mežiški dolini. Zaradi večstoletne rudarske tradicije

kraja ima občina Mežica 4. decembra svoj občinski praznik. Mežiški rudarji so že v preteklosti ta dan slavili kot svoj stanovski praznik. Odkar pa je rudnik zaprt, za primerno počastitev tega dne skrbi občina Mežica, v sodelovanju z nekaterimi krajevnimi društvi. Poleg občinske proslave s podelitvijo občinskih priznanj je v kraju tudi letos potekal Barbarin sejem. Turistično društvo Mežica, Občina Mežica in Komunala Mežica tega prirejamo v spomin na rudarsko zgodovino našega kraja in v počastitev sv. Barbare. Barbarin sejem je bil letos že 13. zapored in kot je že tradicionalno, smo ga tudi tokrat pripravili prvo soboto v mesecu decembru

(5. 12. 2015). Na sejmu je sodelovalo 30 ponudnikov, ki so poskrbeli, da je bila obiskovalcem na voljo pisana paleta najrazličnejših izdelkov domače obrti, in sicer adventno okrasje, različni ročni izdelki, nakit, pletenine, kulinarčne dobrote in medeni izdelki. Žal pa moramo omeniti, da smo tako organizatorji, kot tudi obiskovalci sejma v tej paleti izdelkov pogrešali več dobrot mežiških turističnih kmetij in gostinstev. Barbarin sejem smo ponovno popestrili s kulturnim programom. Veseli smo, da se je našemu povabilu odzval g. Rudi Novak, ki je na sejmu »v živo« prikazal izdelovanje svojih lesenih umetnin, za ta namen podobo sv. Barbare. Kot vsako

BARBARIN SEJEM

Skok čez kožo - Blaž Šaloven

Skok čez kožo - Špela Šavc

leto se nam je tudi tokrat pridružil Moški pevski zbor Mežiški knapi, katerega člani ohranjajo rudarsko pesem in kulturno dediščino s področja zborovskega petja. Za smeh so poskrbeli učenci OŠ Mežice, ki so skupaj z učiteljico Renato Ravšer pripravili izjemno zanimivo dramatizacijo z naslovom Knaparija, s predstavljenjo pristno knapovsko družino, v kateri mati preživlja popoldneve doma, sama z otroki, oče (knap) pa služi denar v rudniku. V okviru kulturnega programa smo izvedli skok čez kožo, star običaj sprejemanja novincev v rudarski stan, ter letos prvič zecanje. Zecanje je bilo rudarsko opravilo, pri katerem so rudarji s pomočjo nečke (treglna) in motike (kroce) polnili vozičke (hunte) z rudo ali jalovino. V zecanju sta sodelovali dve ekipi, ki sta morali v treh minutah s kupa do hunta prenesti čim več polnih nečk jalovine.

Tekmovanje je potekalo pod budnim očesom sodnic. V zaključku naj poudarimo, da 13. Barbarin sejem ne bi uspel brez številnih posameznikov, ki so nam prijazno priskočili na pomoč. Za sodelovanje pri organizaciji prireditve se tako najlepše zahvaljujemo vsem zaposlenim na Občini Mežica (županu Dušanu Kreblu, Andreji Breznik) ter Komunalni Mežica (direktorju Ambrožu Blatniku, Mirku Tomcu, Vesni Trdina). Za sooblikovanje kulturnega programa iskrena hvala Kulturnemu društvu MPZ Mežiški knapi ter učencem in učiteljicam (Polonci Bivšek, Renati Ravšer) Osnovne šole Mežica. Hvala vsem, ki so sodelovali pri skoku čez kožo in simbolično skočili med rudarske vrste (Blažu Šalovnu, direktorju občinske uprave, Jasni Černjak, članici Pihalnega orkestra Rudnika Mežica, Špeli Šavc, učiteljici/voditeljici/

občinski svetnici ter Juriju Pratnekarju). Hvala pogumnim članom ekip, ki sta se pomerili v zecanju (Francu Otu, Miranu Proštu, Mirku Tomcu, Janku Vidovšku). Nadalje se najlepše zahvaljujemo podjetju Podzemlju Pece, d.o.o., Papirnici Ostržek in Gostinstvu Korošč, ter Franju Hercogu, Danici Gradišnik, Jožetu Kreuhu in Rudiju Novaku. Hvala duetu Vanago band, ki vedno poskrbi za ozvočenje Barbarinega sejma ter nenazadnje – hvala vsem obiskovalcem in ponudnikom sejma, ki ste s svojo prisotnostjo popestrili prireditev. Upamo, da se ponovno vidimo naslednje leto.

Vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k projektu 13. Barbarin sejem, še enkrat iskrena hvala in SREČNO!

Darja Komar, Turistično društvo Mežica
Avtor fotografij: Franjo Hercog

RIBICA JE ODPLAVALA ...

ali slovo Ribarnice in okrepčevalnice Orada

Včasih v Šumcu povemo, kaj je na novo odprtega v Mežici, danes pišemo o zaključeni poti vsem poznane male restavracije, ki je dobrih dvajset let dišala po vsej Mežici. Orada z ribjimi skulpturami, slamnatimi ornamenti in majhno teraso je zaprla svoja vrata.

»Pričelo se je leta 1991. Ida Breznik in Roman Kosl, oba zaposlena pri Rudniku Mežica, Ida na rudniški upravi, Roman v proizvodnji TAB, sta se odločila za samostojno pot. Ona kot tehnološki višek, on kot velik entuziast sta se brez vsakršnega vedenja podala v neznane vode trgovine in gostinstva.

Da bi približala svežo ribo oziroma ribjo ponudbo ljudem zgornje Mežiške doline, sta se odločila odpreti ribarnico, ki je do takrat na tem koncu še ni bilo. Lokacijo sta našla v stari pralnici na Trgu svobode 3 v Mežici. Hitro sta preuredila prostore in 14.6.1991 odprla ribarnico Orada. Kmalu pa sta spoznala, da je bila to tvegana odločitev in da ribarnica ne bo preživela družine. Ribe je bilo dovolj, kupcev premalo in tako sta se znašla pred vprašanjem, ali ribarnico zapreti ali ponuditi ribo na krožniku

in razširiti dejavnost. Odločila sta se za slednje in po dobrih dveh letih, 25. 12. 1993, odprla še gostišče Orada. Začetki so bili obetavni in prihajalo je vedno več gostov. Ljubitelji rib so brez predhodne rezervacije le težko dobili prostor za mizo, kajti lokal je razpolagal le s 30 sedeži znotraj in 20 na terasi. Kmalu sta pričela razmišljati o dodatnih prostorih, ampak je zaradi nezainteresiranosti lokalne skupnosti vse skupaj padlo v vodo in vztrajati sta morala s tem, kar sta imela. Gostje so prihajali od vsepovsod, predvsem veliko je bilo avstrijskih gostov, za katere je bilo pri nas zelo poceni. Posebej pa sta hvaležna vsem domačim gostom, ki so jih obiskovali vsa ta leta.

Gostišče Orada, ki se je kasneje zaradi nove zakonodaje preimenovalo v »okrepčevalnico«, je v začetku zaposlovalo 6 ljudi,

vključno z dijaki gostinske šole Slovenj Gradec, ki so pri njih opravljali prakso. Za vse je bilo dovolj dela. Bili so edina specializirana dejavnost na Koroškem z izključno ribjimi jedmi, katerih je bilo preko 40 vrst. Ponosni so na vse bolj ali manj znane goste iz Slovenije in tujine, ki so jih obiskali v teh več kot 20 letih.

Potem pa je prišla Evropa, z njo euro, za eurom gospodarska kriza, kupna moč se je zmanjšala, število gostov skoraj prepolovilo. Ostali so le še trije zaposleni, ki so s svojo vztrajnostjo peljali ribarnico in okrepčevalnico počasi in skromno dalje. Povedati je treba, da sta imela Roman in Ida veliko srečo pri izbiri kuharic – Karoline Vugrinec, Mire Leskovec, posebej pa še Marije Štamulak, ki je s svojim znanjem in pridnostjo vztrajala od samega začetka pa vse do konca.

Pred dobrimi 6 leti se je Roman upokojil in treba je bilo združiti dejavnost, ki je vsa prešla na ramena Ide. Z Marijo sta bili cele dneve v kuhinji, Roman pa je kot družinski član še naprej opravljal delo natakarja. Tako so skupno pripeljali to zgodbo do konca, ko se je tudi Ida 9. 11. 2015 upokojila in zaprla dejavnost. Bilo je lepo, bilo je težko, pa vendar se je izplačalo.

Sedaj bo vso zadevo prevzel nov in mlad gostinec, za katerega verjamemo, da bo ime Orada peljal naprej v še lepše čase. Želimo mu veliko sreče.

Za konec se kolektiv ribarnice in okrepčevalnice Orada še enkrat zahvaljuje vsem znancem, prijateljem in ostalim gostom za več kot dvajset let zaupanja. »

R. K.

USODNA LJUBLJANA

S skupino Iskrice smo v oktobru obiskali našo prestolnico. Poleg obiska komercialne televizijske postaje POP TV se nam je ponudila tudi priložnost za ogled studia, kjer snemajo nadaljevanke Usodno vino. V enem največjih studiev v Evropi so učenci lahko prisostvovali snemanju enega izmed prizorov, kar so doživeli in opisali kot posebno nepozabno izkušnjo. Izlet v Ljubljano so učenci ubesedili kar sami ...

»22. oktobra smo se odpravili v Ljubljano. Tam smo si ogledali studio POP in snemanje serije Usodno vino. Na snemanju smo videli nekaj igralcev: Nino Ivanič (Ines), Tjaša Železnik (Evo) in Zvoneta Hribarja (Ivan). Bilo je super!« (**Tjaša** Belinc, 7.a)

»Na snemanju Usodnega vina je bilo zelo tiho, a tudi zelo zabavno, zanimivo, odlično ... Snemanje te nadaljevanke je zelo zapleteno, saj si morajo igralci zapomniti tekst in seveda dobro igrati. Zelo smo se začudili, saj so snemali v studiu in ne v hišah. Ker smo bili zelo pridni, so nam pustili, da si ogledamo en prizor. Zelo smo bili veseli, da so nas sploh spustili na snemanje, in upamo, da si bomo še kdaj ogledali kaj tako zanimivega.« (**Jonas** Podojstršek, 6.a)

»Namesto da bi šli v računalniško učilnico, smo šli v Ljubljano. V studiu Svet (na kanalu A) nam je voditeljica povedala, kako deluje kamera, da besedilo ves čas potuje in tako smo izvedeli, da se novinarjem ni treba vsega teksta naučiti na pamet. Po nekaj selfijih smo se odpravili še v studio 24 ur, kjer smo prav tako naredili nekaj selfijev ... Bilo je lepo, dokler je trajalo. Odnegli smo veliko novega znanja o svetu medijev.« (**Jan** Potočnik, 7.a)

»Ko sem prišla tja, je bilo vse čisto drugače, kot sem si zamišljala. Bilo je veliko boljše. Nisem mogla verjeti, da stopam po prostorih, kjer oni snemajo, saj sem velika oboževalka Usodnega vina. Vsi so bili zelo prijazni, podarili so nam torbice in svinčnike, slikali smo se z igralci. Še danes je lep občutek, ko se spomnim na tisti dan.« (**Emma** Navotnik, 7.b)

»Pred studiem Usodnega vina nas je čakal asistent, ki nas je popeljal po prostorih. Z ekskurzije smo odnesli veliko informacij in energije za nadaljnje delo.« (**Nejc** Skuk, 7.a)

»Na POP TV-ju nas je sprejela prijetna gospa, ki nas je vodila po studiih. Najprej smo se odpravili v prostor, kjer snemajo Svet, nato v sobo za režijo, nato še v studio 24 ur ...« (**Urška** Hudina, 7.a)

»Bolj zabavno mi je bilo na snemanju Usodnega vina, ker smo si ogledali, kako poteka snemanje, in dobili smo podpise. Po nekaj dneh doma v Mežici pa smo prejeli podpise še od Inje in Klemna. To nas je seveda zelo razveselilo in za to smo jim zelo hvaležni.« (**Anja** Borko, 6.b)

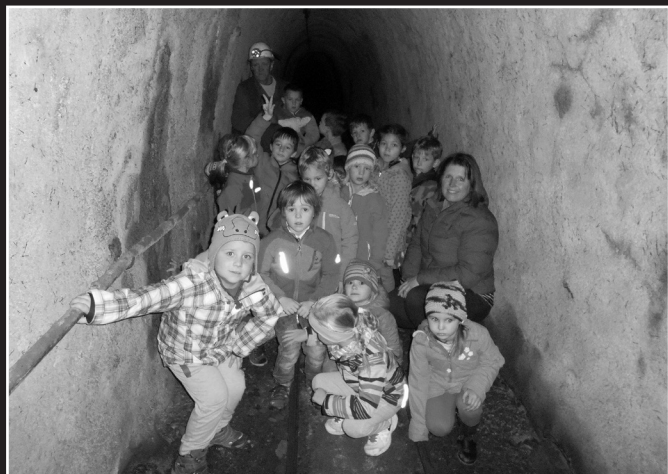
»Zdaj čisto drugače gledam na informativne oddaje Svet, 24 ur in Preverjeno. Ko pa sem gledala Gostilna išče šefa v živo po televiziji, se mi je zdelo, da izgleda manjše. Bilo mi je zelo všeč, saj zdaj lahko vidim, kako drugačno sliko naredi televizija.« (**Lara** Ozimic, 6.b)

»Najbolj zanimivo je bilo videti, koliko ljudi je potrebnih za snemanje enega prizora ... Posebej sem bila navdušena nad garderobo, saj imajo kar sedem velikanskih obešalnikov. Nato pa smo se lahko še fotografirali z igralcem, ki igra Ivana. Zagotovo tega ne bomo nikoli pozabili.« (**Tinkara** Lednik, 7.b)

Barbara Prevorčič

POKUKAJMO V PODZEMLJE

Najstarejši otroci vrtca, ki obiskujemo »šolo – vrtec«, smo se podali v raziskovanje podzemlja. »Kje je podzemlje, kdo živi v podzemlju, kam gre deževnica ... ?« in še mnogo več vprašanj se nam je porajalo pred začetkom našega raziskovanja, ki se je pričelo z ogledom Obirskih jam.

Obirske jame so ene najbarvitejših kapniških jam v Avstriji. Nahajajo se v Železni Kapli in navdušujejo s svojim prepletom narave in človeka. Podali smo se na edinstveno potovanje skozi čas in se vrnili več milijonov let nazaj v preteklost, ter na poti po rovih izvedeli tudi veliko zanimivega o rudarjenju v teh krajih. Za nas je bila to neprecenljiva izkušnja in motivacija za pričetek raziskovanja. Pod zemljo smo prisluhnili Bachovi glasbi, se čudili

netopirju in občutili kapljice dežja, ki tako vztrajno, skozi stoletja in tisočletja, oblikujejo čudež narave – kapnike. Kapnike, ki so z malo domišljije oblikovani kot: torte, slonja ušesa, usta morskega psa, obešalnik ... »Bilo je t'k lepo, kot v filmu«, je povedal deček.

In to lepoto smo prenesli tudi v našo igralnico. Kapnike smo ustvarjali iz gline, iz kock, jih slikali, risali in izdelali praskanko. Spoznavali smo njihova

imena in jih opisovali ter tako spoznali veliko novih besed. Kapniške jame so odkrili rudarji ob kopanju rude, ki pa je vrsto let tudi mnogim družinam v Mežici nudila vir dohodka. Letos obeležujemo 350 let rudarjenja v Mežiški dolini in zato želimo pokukati tudi v naš rudnik. Ogledali smo si muzej, rudarjevo stanovanje, se z dedijem Danijem peš podali del poti v Glančnikovem rovu, v igralnico povabili rudarja – dedija Tonija ter z mamo

Špelo prisluhnili glasbi Pihalnega orkestra. Naše raziskovanje se še nadaljuje in ob koncu nas čaka nova dogodivščina – ogled podzemlja Pece.

In svet je za nas postal še širši, tudi pod našimi tlemi je zanimivo, je lepo.

Za pomoč pri izvedbi se zahvaljujemo mamama Mateji in Špeli ter dedijema Toniju in Daniju.

Romana Šepul

Kako smo doživeli mesec požarne varnosti.

Oktober je spet tu in mi smo se že zelo veselili obiska pri naših gasilcih. Prijazno so nas povabili na kosanje piknik, pokazali pa so nam tudi svoje gasilske tovornjake in opremo. Še posebej všeč nam je bil velik gasilski avto, v katerega smo se lahko tudi usedli in s pomočjo gasilca prižgali sirene. Polni vtisov smo v vrtcu naslikali gasilske tovornjake, ki zdaj krasijo našo igralnico. Našemu povabilu se je odzval tudi gasilec Blaž, ki nam je pokazal svojo opremo in nekatere pripomočke. Demonstriral nam je »superhitrostno« oblačenje gasilcev pred odhodom na požar in nam razložil pravila primerne vedenja v primeru požara v našem vrtcu. Skupaj smo izvedli evakuacijsko vajo in mu pokazali, kako hitro se znamo tudi sami obleči in obuti. Blaž je bil zelo zadovoljen, mi pa veseli, da nas je obiskal v vrtcu. NA POMOČ!

Otroci z Evo in Marjetko

Greemo na pavre, tam kjer je veselje ...

Pa smo šli ... Ko smo se lepega jesenskega dopoldneva otroci z Mileno in Tino podali čez Kajžarjeve travnike, smo srečali gospodarico Ksenijo. Beseda je dala besedo in dogovorili smo se, da pridemo pomagat pobirat sadje.

Iz vrtca smo se odpravili takoj po zajtrku. Bilo je mrzlo, ampak mraza nismo čutili. Zagnali smo se v hrib, kjer so nas pričakali g. Gusti, ga. Milka in ga. Ksenija.

Pričeli smo s pobiranjem in prav tekmovali, kdo bo pobral več sadja - »pobi al' dčve«. Zaradi mokre trave nas je zazebló v roke, ampak malica, ki se nam je obetala, nam je dala novih moči. Ko smo napolnili kar nekaj »žaklov«, nam je g. Gusti nazorno pokazal in razložil postopek pridelave jabolčnega soka ali po domače sladkega mošta. Seveda smo si ga po obilni kmečki malici tudi mi privoščili.

Milena Starc

Brezplačno čiščenje onesnažene zemlje v okviru evropskega projekta LIFE ReSoil

SVINEC, CINK, KADMIJ, ARZEN IN DRUGE POTENCIALNO STRUPENE KOVINE IN POL-KOVINE SO NARAVNO PRISOTNE V OKOLJU. NJIHOVA VSEBNOST V TLEH JE ODVISNA OD SESTAVE MATIČNE PODLAGE, NA KATERI SO SE RAZVILA. OBIČAJNA VSEBNOST SVINCA V TLEH JE OD 2 DO 200 MILIGRAMOV NA KILOGRAM TAL (MG/KG). ZARADI ČLOVEKOVE DEJAVNOSTI, PREDVSEM INDUSTRIJE, KMETIJSTVA IN TRANSPORTA, PA SO OBIČAJNE VSEBNOSTI STRUPENIH KOVIN LAHKO MOČNO PRESEŽENE.

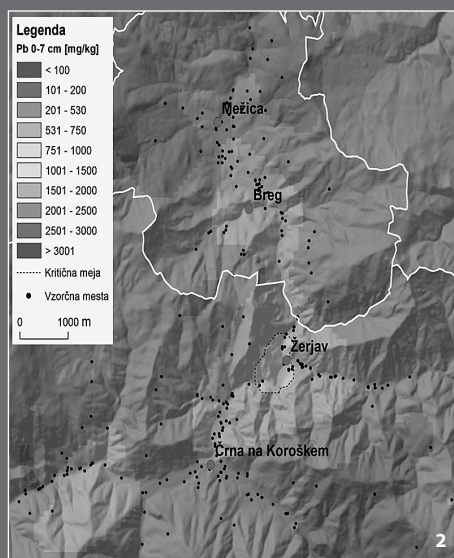
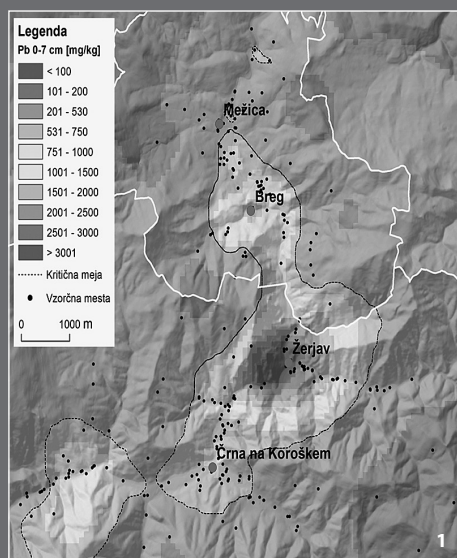
Tudi na področju občine Mežica so tla mestoma onesnažena zaradi pretekle rudniške, topilniške in kovinske predelovalne dejavnosti. Tehnologije predelave so se skozi stoletja močno izboljšale, a strupene kovine so v okolju ostale. Podobno kot so se strupene kovine v času onesnaževanja kopičile v zemlji, tako se taiste kovine z življenjem v onesnaženem okolju kopičijo v človeškem organizmu in predstavljajo nevarnost za razvoj kroničnih obolenj. Kovine, tudi strupene, vstopajo v telo s prehrano (npr. z uživanjem rastlin vzgojenih na onesnaženih tleh), z namernim ali naključnim požiranjem onesnaženih tal, z vdihovanjem prasnih talnih delcev ter preko ran.

V letu 2011 smo opravili študijo onesnaženosti Mežiške doline in izdelali karte onesnaženosti za posamezne elemente. Iz karte onesnaženosti tal s svincem lahko razberemo, da je onesnaženje tal v občini Mežica verjetno posledica delovanja treh topilnic. Kot v članku Rudarsko geološka karakteristika Rudnika Mežica navaja Alojz Zorc (Geologija: razprave in poročila, 1955), sta na območju občine delovali dve topilnici, topilnica na Spodnjem Bregu ob Jesenkovem potoku in topilnica na Poleni ob Meži. Na območju občine, ki meji na občino Črna, pa je onesnaženje verjetno posledica delovanja topilnice v Žerjavu. Onesnažena so tudi poplavna območja reke Meže.

Opravljenе meritve in interpolacija rezultatov kažejo, da je 17 % površine občine Mežica onesnažena s svincem nad kritično imisijsko vrednostjo 530 mg/kg (Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh, Ur. l. RS št. 68, 1996). To območje je na karti onesnaženosti obkroženo s črno črto in zajema dobršen južni del Mežice.

V Sloveniji razvita tehnologija odstranjevanja onesnažil iz zemlje

Na primeru tal z območja Mežiške doline je bila razvita inovativna tehnologija, ki omogoča, da se svinec in ostala onesnažila odstranijo iz tal, le-ta pa ohranjajo funkcijo substrata za rast rastlin. Postopek poteka tako, da se onesnaženo zemljinno najprej izkoplje in jo prepelje v obrat, tam se zemlja očisti in nato prepelje nazaj na lokacijo odvzema, pri čemer je že primerna za uporabo in setev. Kovine, ki se v postopku odstranijo iz zemlje, se koncentrirajo v suhem odpadku, ki je hkrati lahko tudi surovina. Odpadka je za 1 % očiščene zemlje. Tehnologija omogoča, da se na ta način iz tal z območja Mežiške doline odstrani v povprečju 75 % svineca. Veliko energije je bilo namenjene proučevanju usode kovin, ki v tleh ostanejo po

Karta onesnaženosti tal s svincem

- 1 današnje stanje
- 2 stanje, ki bi ga dosegli s sanacijo zemlje po predlagani metodi

Vzorčna zelenjavna gredica
z zemljo, očiščeno težkih kovin
z novo inovativno tehnologijo

čiščenju, kot tudi ocenjevanju kakovost zemljine po tretiranju s predlagano tehnologijo. Celoten postopek je zasnovan tako, da ne povzroča negativnih vplivov na okolje. Zaradi inovativnosti tehnologije, doseganja dobrih okoljskih rezultatov in cenovne sprejemljivosti je bila tehnologija dobro ocenjena in demonstracija finančno podprta s strani Evropske komisije, v okviru programa LIFE. Laboratorijske raziskave tehnologije so se odvijale v sodelovanju z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani, tehnološko nadgradnjo metode pa je prevzelo podjetje ENVIT d.o.o. v sodelovanju s podjetjem ARHEL d.o.o.

V aprilu 2014 je bila na Rudarjevem v Črni na Koroškem postavljena prva vzorčna gredica z očiščeno zemljo. Pranje zemlje je potekalo v okviru projekta LIFE ReSoil.

Demonstracijski projekt za predstavitev tehnologije

V okviru evropskega projekta se na Prevaljah na območju Industrijske cone Dobja vas gradi pilotna demonstracijska naprava za čiščenje tal po inovativni tehnologiji in v kateri bo do konca avgusta 2017 potekala demonstracija in optimizacija metode. Slednjo priložnost lahko v prid izkoristite lastniki zemljišč in se

prijavite na brezplačno pranje vaše vrtnje zemlje.

Kako do brezplačne analize vzorca zemlje in brezplačnega čiščenja zemlje z vrta?

Z umestitvijo projekta LIFE ReSoil v Mežiško dolino se lastnikom zemljišč ponuja možnost brezplačnega čiščenja zemlje z njihovih zelenjavnih gredic. V okviru projekta je za čim boljšo optimizacijo metode namreč smiselno pridobiti vzorce več različnih tipov tal z različnih lokacij. V kolikor ste zainteresirani, da se v okviru projekta

brezplačno izmeri vsebnost onesnažil v zemlji z vašega vrta in, v kolikor je ta onesnažena, tudi očisti, vas vabimo, da vaš interes izrazite. Zgodnja prijava bo omogočila optimalno logistiko odvoza in vračanja očiščene zemlje nazaj na mesto izkopa. Predstavitev možnosti brezplačne analize in čiščenja je planirana v začetku naslednjega leta. O terminih predstavitev bodo prebivalci naknadno obveščeni. Za vse dodatne informacije ste lepo vabljeni, da se javite na kontaktni elektronski naslov info@envit.si.

Dr. Neža Finžgar, Envit d.o.o.

PRIMERJAVA VSEBNOSTI SVINCA V KRVI OTROK Z VREDNOSTJO PRI ODRASLIH

NA NACIONALNEM INŠTITUTU ZA JAVNO ZDRAVJE OE RAVNE NA KOROŠKEM (V NADALJEVANJU NIJZ OE RAVNE) NA PODLAGI SPREJETEGA ODLOKA O OBMOČJIH NAJVEČJE OBREMENJENOSTI OKOLJA IN O PROGRAMU UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI OKOLJA V ZMD SPREMLJAMO ZDRAVSTVENO STANJE OTROK. VSAKO LETO IZPELJEMO BIOMONITORING VSEBNOSTI SVINCA PRI TRI LETA STARIH OTROCIH IZ ZGORNJE MEŽIŠKE DOLINE.

Monitoring zajema odvzem krvi otrok z metodo kapilarnega odvzema, ki je za presejanje sprejemljiva metoda. V primeru vsebnosti svinca v krvi otroka 100 in več µg/l (določena vrednost je zastavljena v cilju programa), opravimo individualno svetovanje na otrokovem domu. V sklopu individualnega svetovanja proučimo vire izpostavljenosti ter predlagamo ukrepe za zmanjševanje tveganega vnosa in absorpcije svinca. Ob izvajanju letošnjih individualnih razgovorov smo opazili, da veliko staršev primerja izmerjeno vrednost pri otroku s svojo izmerjeno vrednostjo. To je značilno predvsem pri zaposlenih v industriji svinca, ki so v okviru svojega dela vključeni v redno letno preverjanje vsebnosti svinca v krvi. Pri tem je potrebno opozoriti, da je pri otroku kri odvzeta iz prstka (kapilarni odvzem), pri odraslih pa iz žile na roki (venski odvzem). Metoda kapilarnega odvzema je z vidika pristopa do otroka (odvzem iz prstka, manj odvzete krvi) precej prijaznejša od metode venskega odvzema. Zato je metoda kapilarnega odvzema primernejša za spremljanje populacije (večje število otrok), pri preverjanju posameznih višjih vrednosti pa se uporablja metoda venskega odvzema. Rezultati kapilarnega in venskega odvzema torej niso povsem enaki (so si pa zelo podobni), razlika pa je precej večja, če želimo primerjati rezultate pri odraslih in otrocih.

Otroci predstavljajo eno od skupin z največjim tveganjem za pojav negativnih posledic na zdravje ob izpostavljenosti težkim kovinam, kamor spada tudi

svinec. Vnos in izpostavljenost svincu sta pri otrocih večja, kot pri odraslih iz več razlogov.

Razlogi za večjo ogroženost otrok:

- Absorpcija (prehod) svinca iz prebavnega trakta je pri malih otrocih precejšnja, okrog 50%, pri odraslih pa le okrog 10%.
- 99% vnesenega svinca pri odraslih osebah zapusti telo v nekaj tednih. Pri otrocih je ta delež le 32%. Zaradi tega je pri odraslih potrebna veliko večja količina svinca, kot pri otrocih, da pride do zdravstvenih problemov.
- Otroci popijejo več tekočine, pojedjo večje količine hrane, dihaajo več zraka na enoto teže kot odrasli, zato je vnos svinca na enoto teže znatno večji, kot pri odraslih.
- Pri otrocih se pogosto pojavlja deficitarno uživanje zdrave hrane – zmanjšan vnos, predvsem živil z večjo vsebnostjo železa, kalcija ali vitamina D, kar pospeši absorpcijo svinca iz prebavnega trakta.
- Učinki svinca na krvotvorni sistem ter na živčevje se pri otrocih pojavijo pri nižjih koncentracijah svinca v krvi, kot pri odraslih.
- Pri otrocih možgansko žilna prepreka še ni v celoti razvita, zato svinec lahko vstopa v možgane.
- Nekateri značilnosti otrok omogočajo večji vnos svinca, kot pri odraslih (manjšo pozornost namenjajo osebni higieni, veliko se družijo v zunanem okolju in z umazanimi rokami pogosto segajo v usta, velikokrat vmesne prigrizke oziroma malice zaužijejo zunaj ob igri). Prodor svinca v telo se z zmanjšanimi delci večja (fini prah

se topi in vstopa v kri, mivka pa se z odvajanjem blata izloči). Zato so otroci bolj ogroženi, gibljejo se bolj pri tleh, bliže onesnaženim tlom, hišnemu prahu.

- Dodatno izpostavljeni so »svincu« preko materiala igrač, nakita, kozmetike ...
- Za izločanje svinca iz otroškega telesa je potreben daljši čas.

VPLIV KALCIJA, ŽELEZA IN VITAMINA C NA TELO V POVEZAVI S SVINCEM

Redno uživanje hrane (vsakodnevni redni manjši obroki) zmanjša absorpcijo (vnos) svinca iz prebavil.

Kalcij preprečuje absorpcijo svinca v telesu. Ob pomanjkanju kalcija se poveča nalaganje svinca v kosti in ostala tkiva.

Svinec moti homeostazo kalcija.

Železo je ključen nutrient (hranilo) pri ljudeh, izpostavljenih svincu. Pri absorpciji v črevesju in v metabolnih procesih »tekmuje« s svincem, pri tem pa mu je v pomoč vitamin C. Železo zavira absorpcijo svinca iz prebavil. Pomanjkanje železa poveča toksičnost svinca v telesu in je organizem bolj dovzeten na negativne učinke svinca. Železo vpliva na sintezo hema, kar vodi v slabokrvnost.

Vitamin C preprečuje absorpcijo svinca iz prebavil. Zmanjšuje vsebnost svinca v krvi. Pripomore pri povečanju izločanja svinca iz telesa z urinom. Zmanjšuje peroksidacijo lipidov.

In še ostali vitamini kot so B-karoteni, E in B6 ter elementa selen, cink, ki prav tako pripomorejo k zmanjšanemu učinku svinca v telesu.

V katerih živilih se nahajajo omenjeni vitamini in elementi, pa je podrobneje opisano v zloženki pod naslovom Ukrepi, ki pomagajo zaščititi otroke pred škodljivimi učinki svinca ter na spletnem naslovu:

www.sanacija-svinec.si

Kaj pa tebe matra? Si že dolgo v bolniški? Imaš fajn zdravila?

KOT SMO OBLJUBILI ŽE V PREJŠNJI ŠTEVILKI, TOKRAT S KRATKIM INTERVJUJEM PREDSTAVLJAMO DR. RESNIKOVO, KI STE JO SICER DELOMA ŽE SPOZNALI SKOZI NJENE ČLANKE, OBJAVLJENE V PRETEKLIH ŠUMCIH.

Ida Paradiž

Ste si poklic izbrali že v otroštvu ali pa je odločitev za študij medicine dozorela kasneje? Je bil zanjo kak poseben povod?

Že od malih nog so me zanimala vse naravoslovne teme in oddaje. V otroštvu me je predvsem privlačila dermatologija. Še med študijem sem izjavila, da v splošni ambulanti ne bi nikoli delala – celo na izpitu iz predmeta družinska medicina! Resno sem razmišljala o kirurgiji, kar se še vedno pozna po tem, da rada izpulim kak noht in zašijem kako rano. Po enem letu dela v farmacevtskem podjetju pa sem začela s pripravništvom, saj me samo administrativno delo v medicini ni pritegnilo.

Zakaj ste se odločili za specializacijo splošne/ družinske medicine?

Kot sem že omenila, me je za delo na periferiji navdušila medicinska sestra, s katero sem delala v mali operacijski dvorani urgence v UKC Ljubljana. Mi je potožila, da nimajo zdravnika in da bi jim prav prišlo, če se javim na razpis. Pa sem se. In odločitve nisem nikoli obžalovala. Prvi dan, ko sem se usedla v

ambulanto, sem si rekla: to je to.

Ste si morda želeli delati v večjih zdravstvenih ustanovah, kjer se ob kritičnih situacijah vedno najde še kdo, ki lahko priskoči na pomoč?

V času pripravništva in specializacije je bilo večino mojega dela v bolnišnici. Krožila sem v UKC Ljubljana. Ob opazovanju neosebnega sistema se mi je izoblikovalo jasno mnenje, da tako delo ni zame.

Kaj je bilo med študijem najtežje?

Najtežje je bilo na začetku vaj iz propedeutike (to je praktičnega dela s ljudmi). Vzpostaviti stik s človekom, ki naj ne bo ne preveč zadržan, ne pokroviteljski, ravno prav empatičen in razumevajoč ... Trajalo je nekaj let, da sem to večino komunikacije z bolnikom osvojila.

Kako človek sprejme spoznanje, da se pa vedno ne da pomagati?

Meni pri tem pomaga vera. Sama se imam za zelo verno, veliko molim in prosim za pomoč „od zgoraj“, da lahko spremljam ljudi tudi na zadnji poti. To zahteva od človeka, da sam pri sebi razčisti s svojo umrljivostjo in strahom pred bolečino in smrtjo. Veliko naredi tudi umevanje vsega, kar je.

Sprejemanje neke višje logike vseh dogodkov in zaupanje v božjo milost.

Kaj mislite o hiši hospic? Se dandanes ljudje bojijo srečanja s smrtjo in spremljanja umirajočega doma?

Najlepše, kar lahko podarimo umirajočim, je bližina. Predvsem bližina svojcev, v kolikor to zdravstveno stanje in pa pripravljenost svojcev dopušča. Rojstvo in smrt sta del življenja. Strah pred smrtjo in bolečino je univerzalen strah, ki je v kulturi, ki slavi mladost in lepoto, še bolj prisoten. Bolezen in smrt hodita z roko v roki. Smrt bolnemu prinese olajšanje in odrešitev. V kolikor je poravnal račune na tem svetu, lahko odide z nasmehom na ustih. Ob prihodu opazimo samo spokojno mirnost, ki je osebo prežela v zadnjih trenutkih.

V ZD Ravne morajo ob odsotnosti rednega zdravnika na pomoč priskočiti tisti iz drugih ambulant. Ali se pacienti po različnih krajih razlikujejo?

V tem okolju sem opazila predvsem veliko nestrpnost in sebičnost posameznikov, ki včasih tudi med urgentno obravnavo sestri silijo kartico v roke in naročajo recepte, nam pa nekdo umira ... S prihodom referenčne ambulantne in ozaveščanjem ljudi o tem, da je zdravje njihova skrb in domena, se stvari postavljajo na boljše. Tudi redna prisotnost zdravnika ljudem vliva občutek varnosti.

Se pogosto dogaja, da ljudje pridejo v ambulanto z diagnozo, ki so si jo po brskanju po spletu postavili sami?

Tudi to se dogaja, vendar na to ne gledam kot izključno

slabo stvar. V kolikor se oseba pouči o osnovah bolezni, je lahko razlaga diagnostičnih postopkov in terapije zato lažja.

Je še veliko takih, ki niso srečni, če od zdravnika odidejo brez recepta v roki? Ali takih, ki si sami zaželi določenega zdravila?

Tudi to se dogaja, vendar bolj poredko.

So se pacienti naučili, da je treba antibiotik pojesti do konca in ne prenehati, ko se stanje po treh dneh izboljša?

V praksi ljudje povedo, da pojejo zdravila do konca, doma pa se še vedno najde marsikaj ...

So se ljudje že navadili na referenčno sestro ali bi pa vendarle rajši vsakokrat obiskali zdravnika?

Tudi vaše vprašanje odkriva delček nevednosti o tem, kaj referenčna ambulanta je. To ni zamenjava za zdravnika, ampak dopolnitev. V referenčno ambulanto so napotene osebe z urejeno in stabilno kronično boleznijo, kjer sestra po vnaprej določenih protokolih izvede pregled in napravi zapisnik. Svetuje o spremembi življenjskega sloga, v kolikor pa opazi večja odstopanja zdravstvenega stanja, pa napoti osebo na pregled k zdravniku.

Ob svojem delu doživite veliko žalostnih, pa tudi lepih in smešnih dogodkov. Vam je kateri ostal posebej v spominu?

Še iz prejšnje ambulantne se spomnim gospoda, ki

sem ga uspela prepričati, da je opustil svoje 3 škatlice cigaret na dan, potem pa zbolel za rakom, katerega izvora niso nikoli našli. Med spremljanjem me je enkrat vprašal, če ne bi bilo vseeno, če bi še vedno kadil. In sem mu morala pritrditi.

Ko slučajno zbolite – kaj naredite? Si sami predpišete zdravila ali greste raje »h dohtarju«?

Ker sami nismo nikoli dovolj objektivni (lahko težave pomanjšujemo ali pa od strahu povečujemo), grem vedno

na pregled. Tudi hčerko peljem k zdravniku. In dosledno ubogam navodila.

Se strinjate s tem, da zdravniki včasih na določeno bolezen ali poškodbo gledajo drugače, če so jo izkusili na lastni koži?

Lastna izkušnja prinese spoznanje nemoči, ki jo lahko doživiš kot bolnik. Ta prepuščenost na milost in nemilost zdravnikom in sistemu, je lahko zelo poučna.

Če je človek zdrav, oziroma brez zdravstvenih težav, na

koliko časa naj bi se oglasil pri zdravniku in opravil najosnovnejše preiskave?

Po primeri iz avtomobilskega sveta tudi avto vsako leto peljemo na servis, čeprav vse dela. Torej: nekje na leto in pol se oglasite, da se opravi osnovni telesni pregled (ki zajema pregled pljuč in srca, merjenje tlaka) in po potrebi tudi laboratorijska diagnostika.

Prosim, če za konec poveste še eno dobro in eno slabo stran vašega

poklica – no, pravzaprav naj bo vrstni red obrnjen – da bomo zaključili s tistim, kar je dobro, in zaradi česar bi se še enkrat odločili za medicino.

Slaba stran je, da ni prave zasebnosti in te ljudje tudi zunaj delovnika sprašujejo o svojih zdravstvenih težavah, ki pa mene takrat niti najmanj ne zanimajo. Dobra stran: ko vidiš, da je tvoje delo nekomu pomagalo in zato spremenilo življenje na boljše.

Hvala!

Predstavitev humanitarne organizacije OZARA

Društvo upokojencev Mežica z vsemi svojimi skupinami pokriva tako kulturno kot tudi športno in humanitarno področje. Vsem nam je v interesu, da se naši člani vse bolj vključujejo v razne interesne skupnosti, predvsem pa je pomembno, da jim nekdo prisluhne in pomaga pri njihovih težavah in problemih.

Na naše društvo je predstavnica Ozare, ga. Barbara Sušnik, naslovila prošnjo za nudenje naših prostorov za omenjeno organizacijo, kjer bi se naši občani lahko udeležili aktivnosti, ki jih nudijo. Glede na to, da ima tudi naše društvo značaj humanitarne organizacije, smo, seveda, z veseljem prisluhnili predstavitvi njihovega programa in jim enkrat tedensko odstopili društveni prostor. Na podlagi njihovega dopisa bom na kratko predstavila humanitarno organizacijo Ozara. Ustanovljena je bila leta 1994, pisarna pa deluje od leta 2000 v prostorih na Prežihovi ulici 7, Ravne na koroškem, ki je odprta vsak delavnik od 7. do 15. ure. Ozara deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva.

Nastala je iz potrebe po organiziranih izvenbolnišničnih dejavnostih za ljudi s težavami v duševnem razvoju, za tiste, ki so v duševni krizi in njihove svojce. Deluje na področju skupnostne skrbi za duševno zdravje v republiki Sloveniji. Je organizirana oblika psihosocialne pomoči osebam s težavami v duševnem zdravju, ki se izvaja v njihovem življenjskem okolju ali prostorih organizacije. Takšen pristop omogoča dostop do uporabnikov, ki jih drugače ne bi bilo mogoče vključiti v ustrezne službe pomoči, in to v okolju, v katerem se počutijo najbolj varne. Na koroškem delujeta dva programa – pisarna za informiranje in svetovanje na Ravnah na koroškem in dnevni center v Slovenj Gradcu.

Kaj nudijo ljudem? Predvsem individualne razgovore, osebno pomoč v pisarni, na terenu, po telefonu, razbremenilne razgovore po telefonu in v pisarni, socialno oskrbo, informativne razgovore v pisarni, na terenu in po telefonu, zagovornišтво, spremstvo do inštitucij, zdravnikov, kar je predvsem pomembno v času duševne krize.

Poleg rednega programa je zaživela tudi skupina za samopomoč, ki jo obiskuje 10 uporabnikov, predvsem z Raven in iz Mežice. Tistim, ki se vozijo na skupino iz Mežice, jim je uspelo urediti brezplačne vozovnice. To je pogovorna skupina, uporabniki si izmenjujejo izkušnje, njihov namen pa je, da se stkejo vezi in prijateljstva tudi izven njihovega programa. Velikokrat so ljudje osamljeni, brez družbe. Nudijo tudi delavnice ročnih spretnosti. Le-te se nanašajo na letni čas – izdelovanje čestitk, adventnih venčkov, barvanje pirhov, izdelovanje pomladanske in jesenske dekoracije ... Tudi na kakšen izlet jih peljejo, piknik, novoletno zabavo jim organizirajo. Vsako leto izdajo svoj časopis z imenom »Nov

dan«. Vsak četrtek imajo sprehod s prostovoljko.

Vse storitve so brezplačne, prav tako tudi vključitev v program, ki je brezplačen in prostovoljen.

Njihove storitve vsak mesec koristi preko 50 uporabnikov in njihovih svojcev. S terenskim delom pokrivajo občine Črna na Koroškem, Mežica, Prevalje, Ravne na koroškem ter Dravograd.

Zelo tesno so povezani z različnimi službami, tako s centri za socialno delo, psihiatri, osebnimi zdravniki, nevladnimi organizacijami, Karitasom, Rdečim križem in še drugimi.

Ga. Barbara Sušnik je našemu društvu predstavila

svojo idejo, da bi enkrat tedensko obiskali Mežico. Glede na zdajšnje obiske naših občanov je malo razočarana, saj je pričakovala več odzivnosti, sploh ob dejstvu, da ima za njihove aktivnosti posluh tudi župan občine g. Dušan Krebl. Pravi, da se veseli vsakega obiska v pisarni, predvsem pa v prostorih našega društva, zaupala nam je tudi telefonsko številko: 031 526 848 ali 02 87 50 630. Apelira na vse, ki imajo probleme, take ali drugačne narave, naj ne bo nikomur nerodno zaupati se tistim, ki so poklicani, da pomagajo. Tudi s strani Društva upokojencev Mežica se pridružujemo aktivistom organizacije Ozara, da jih obiščete, saj v današnjem času ob tempu obveznosti, stresu, kaj hitro

pride do porušenega ravnovesja, saj človek je bitje z vsemi čustvi in občutki. Na koncu naj razložim še njihov logotip. Kaj pomeni? V labirintu je človek, ki morada trenutno ne vidi rešitve, se vrti v začaranem krogu. Ampak, če dobro pogledaš, izhod je, na koncu le-tega so rumeni kvadrati, ki pomenijo sonce.

Za DU Mežica
Rozalija Libnik

DIABETES

Društvo diabetikov Mežiške doline

Društvo diabetikov Mežiške doline na Koroškem deluje že sedemindvajset let. Vključuje člane s sladkorno boleznijo, njihove družinske člane in podporne člane. Vsako leto pripravijo in organizirajo vrsto različnih aktivnosti, od katerih se nekatere ponavljajo tedensko, mesečno, nekatere so tradicionalne, spet druge priložnostne. Skozi vse leto je po krajih Mežiške doline organizirano pohodništvo, meritve krvnega sladkorja in holesterola, na Ravnah potekajo delavnice ročnih del

in druženja. Večkrat letno se člani podajo v različna zdravilišča ali kopališča na »kopalni dan«. Trikrat letno je za člane organizirano zdraviliško okrevanje, spomladi v Lendavi in Strunjanu, jeseni v Rogaški Slatini. Prav tako vsako leto decembra društvo obdari starejše člane in člane, ki bivajo v domovih starejših oseb. Tradicionalna aktivnost društva je Merčunov dan, ko organizirajo pohod in meritve, prav tako je tradicionalen pohod na Volinjek, vsako leto 14. no-

vembra, ob svetovnem dnevu diabetesa. Ker pa se člani radi družijo, so organizirane tudi mnoge športne aktivnosti, pikniki, izleti, ogledi, pohodi. Zagotovo pa so ena pomembnejših aktivnosti tudi srečanja, na katerih potekajo predavanja in izobraževanja o različnih zdravstvenih temah. Vsako leto pa se odgovorni trudijo, da organizirajo še kaj novega, zanimivega, kar v tem članku ni navedeno. Prepričana sem, da v programu društva lahko vsak član najde kaj zanimivega in primerne zase. Danes želim napisati par besed o pridnih rokah članic, ki se vsako sredo, skozi vse leto dobivajo in ustvarjajo na delavnicah ročnih del. Prostore za srečanja je v uporabo Društvu diabetikov

prijazno odstopila občina Ravne na Koroškem, za kar se jim ob tej priložnosti tudi lepo zahvaljujejo.

Članice sem obiskala nekaj dni pred Svetovnim dnevom diabetesa, ko so ravno zavijale darila za starejše člane (od 70 let naprej) in za člane, ki živijo po domovih starejših občanov. Skozi vse leto, z izjemo dveh poletnih mesecev, gospe ustvarjajo priložnostne voščilnice (rojstnodnevne, novoletne, žalne), ki jih uporabljajo izključno v društvene namene. Tudi vsa darila za zgoraj omenjene člane vsako leto izdelajo same, vsako leto kaj drugačnega. Ob koncu leta so še posebej pridne, saj izdelajo tudi drobna darilca za vse člane, ki se udeležijo

zaključka na občnem zboru.

Gospe Dragomira, Kristina, Franja, Marta, Mira, Berta, Marjeta in Zdenka pa pravijo, da je poleg ustvarjanja namen teh delavnic tudi druženje, kramljanje. Na prijetnih srečanjih se tudi nasmejijo, včasih se razvajajo tudi s kavo in pecivom, ki ga, enkrat ena, drugič druga, prinesejo s seboj. To pomeni, da pridne roke ne morejo mirovati niti doma!

Članicam se zahvaljujem, da so me sprejele in povabile medse, po vsem videnem in slišnem pa komaj čakam, da se jim bom pri ustvarjanju kdaj lahko pridružila tudi sama!

Nataša Petrič

BREZPLAČNA PRAVNA POMOČ IN DAN PRO BONO

Brezplačna pravna pomoč predstavlja uresničevanje pravice do sodnega varstva, upoštevajoč socialni položaj osebe, ki brez škode za svoje preživljanje in preživljanje svoje družine te pravice ne bi mogla uresničevati.

Brezplačno pravno pomoč izvajajo na okrožnih sodiščih, delovnih (in socialnem) sodiščih ter na upravnem sodišču, skladno z Zakonom o brezplačni pravni pomoči.

Do brezplačne pravne pomoči je upravičena oseba, ki glede na svoj finančni položaj in glede na finančni položaj svoje družine, brez škode za svoje socialno stanje in socialno stanje svoje družine, ne bi zmogla stroškov

sodnega postopka, oziroma stroškov nujenja pravne pomoči.

Šteje se, da je socialno stanje prosilca in njegove družine zaradi stroškov sodnega postopka oziroma stroškov nujenja pravne pomoči ogroženo, če mesečni dohodek prosilca (lastni dohodek) oziroma mesečni povprečni dohodek na člana družine (lastni dohodek družine) ne presega zakonsko določenega cenzusa (le ta trenutno znaša 540 EUR).

Upravičenec do brezplačne pravne pomoči lahko le-to koristi za celotno ali delno pokritje stroškov za pravno pomoč in oprostitev plačila stroškov sodnega postopka, res pa je, da si mora upravičenec prizadevati, da se sporno

razmerje reši izvensodno, če so za to zagotovljeni ustrezni pogoji po zakonu. Poleg tega je pogoj za brezplačno pravno pomoč, da upravičenec vseskozi izpolnjuje pogoje, ki jih je izpolnjeval, da je brezplačno pravno pomoč pridobil.

POSTOPEK PRIDOBITVE BREZPLAČNE PRAVNE POMOČI

Vsakdo, ki ima težave, zaradi katerih je mnenja, da potrebuje pomoč odvetnika, lahko za brezplačno pravno pomoč zaprosi pri pristojnem sodišču (Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu, Delovnem sodišču v Mariboru, Socialnemu sodišču v Ljubljani ali upravnem sodišču).

Obrazci za pridobitev brezplačne pravne pomoči so objavljeni na internetnih straneh posameznih sodišč, pridobite jih lahko tudi pri vsakem izmed odvetnikov, ki izvaja brezplačno pravno pomoč, lahko pa se tudi sami oglasite na sodišču pri Službi za brezplačno pravno pomoč, kjer lahko obrazec pridobite, izpolnite in oddate. Na internetu in posameznih sodiščih je prav tako objavljen seznam odvetnikov, ki izvajajo brezplačno pravno pomoč. K sami vlogi za pridobitev brezplačne pravne pomoči pa je potrebno priložiti dokazila o dohodkih družinskih članov prosilca za obdobje zadnjih treh mesecev, potrdila o šolanjih za otroke, potrdila o dohodkih iz dejavnosti kmetijstva in ostalo, kar izkazuje vaše premoženjsko stanje. Posameznemu prosilcu se nato na podlagi izpolnjene vloge odobri pomoč odvetnika, ki ga na obrazcu navede sam, da ga zastopa v postopku, v kolikor pa si odvetnika sam poimensko ne izbere, mu ga sodišče dodeli po abecednem seznamu s seznama odvetnikov, ki izvajajo brezplačno pravno pomoč.

KDAJ SE BREZPLAČNA PRAVNA POMOČ – BPP NE ODOBRI?

Brezplačna pravna pomoč se ne odobri:

- obdolženim zaradi kaznivih dejanj razžalitve, obrekovanja, žaljive obdolžitve in opravljanja, oškodovancu pa le, če verjetno dokaže, da mu je bila zaradi storitve takih dejanj povzročena pravno priznana škoda;
- preživninskemu zavezancu v sporih zaradi znižanja preživnine, kadar preživninski zavezanec ni poravnal zapadlih obveznosti iz naslova preživnine, razen, če jih ni poravnal zaradi okoliščin, na katere nima vpliva;
- v odškodninskih sporih zaradi povrnitve nepremoženjske in

premoženjske škode pri žalitvi časti in širjenju neresničnih trditev, razen, če oškodovani upravičenec verjetno dokaže, da je to vplivalo na njegov premoženjski in finančni ali družbeni položaj.

VRNITEV SREDSTEV IZPLAČANIH IZ BPP

Če se ugotovi, da prosilec pogojev za dodelitev brezplačne pravne pomoči NE izpolnjuje VEČ, MORA VRNITI sredstva, ki so (bila) izplačana iz naslova dodeljene BPP.

V primeru uspeha v postopku, za katerega je bila dodeljena Bpp, se sredstva vrnejo, če upravičenec do BPP v postopku uspe (delno ali v celoti) in na podlagi pravnomočne sodbe, sodne ali izvensodne poravnave pridobiti premoženje oziroma dohodke. Sredstva mora vrniti, če višina sredstev, ki jih je Republika Slovenija izterjala od nasprotne stranke iz naslova stroškov postopka, ne zadošča v celoti za poplačilo izplačanih sredstev iz dodeljene brezplačne pravne pomoči. Upravičenec mora v tem primeru

plačati razliko med izterjanimi sredstvi od nasprotne stranke in izplačanimi sredstvi iz dodeljene BPP.

V primeru neuspeha v postopku, za katerega je bila dodeljena BPP, mora upravičenec do BPP vrniti sredstva BPP do višine sredstev, ki so bila izplačana iz BPP, vendar le v primeru, da se v 4 letih od pravnomočnosti odločbe o dodelitvi BPP, njegovo premoženjsko stanje tako izboljša, da ne izpolnjuje več pogojev za BPP.

V primeru sklenitve sodne poravnave v postopku, za katerega je bila dodeljena BPP, se sredstva vračajo, če je sklenjena sodna poravnava, s katero je določeno, da vsaka stranka nosi svoje stroške postopka, kot tudi v primeru, ko o stroških sploh ni odločeno.

Kot pridobljeno premoženje v postopku pa se pri presoji o dolžnosti vračila sredstev iz BPP ne šteje preživnina in odškodnina za izgubljeno preživljanje zaradi smrti tistega, ki je bil dolžan dajati preživljanje.

Odvetnica
Janja Podričnik

DAN ODVETNIŠKE PRAVNE POMOČI PRO BONO

Slovenski odvetniki vsako leto sredi decembra ob mednarodnem dnevu brezplačne pravne pomoči nudijo pro bono (brezplačno) pravno pomoč, pri čemer želijo pomagati predvsem tistim, ki so pomoči najbolj potrebni in ki si zaradi pomanjkanja denarja ne upajo prestopiti praga njihovih pisarn.

Pravna pomoč se na ta dan izvaja predvsem ustno, bodisi v pisarni bodisi po telefonu, po predhodni najavi zainteresiranega državljan. Odvetniki vam na ta dan predvsem posredujejo splošne informacije o problemu oz. sporu in vam pojasnijo pravne možnosti, ki vam jih v vašem primeru omogoča zakonodaja in sodna praksa.

Pro bono dan se bo tudi letos izvajal v Odvetniški pisarni Karla Pajnik v Mežici, dne 18. 12. 2015 med 10.00 in 13.00 uro. Zaradi lažje organiziranosti in učinkovitejših posvetov s strankami pa vas prosimo, da svoj prihod na posvet predhodno napoveste (tel: 068 614 959 / 02 88 45 406).

LETOVANJE UPOKOJENCEV V HOTELU DELFIN

Hotel Delfin je star že več kot 30 let in je vpleten v turistično kolesje Izole in ponuja lepo izhodišče za sprehode in rekreacijo vsem upokojujencem Slovenije, saj je njegov lastnik Zveza društev upokojujencev Slovenije.

Izola je s svojo pristno morskno arhitekturo zanimiva in privablja ljudi, k temu pripomore tudi urejen hotel Delfin z notranjim in zunanjim bazenom z morskno vodo, z dvema masažnima bazenoma, telovadnico, baliniščem in čez 200 sodobno opremljenimi sobami z balkonom in klimatsko napravo. Kulinarika v restavraciji hotela nudi jedi po izbiri in želji vsakega posameznika. Poskrbijo tudi za zabavo po večerji, z nastopi pevskih zborov, glasbenikov in tudi s plesom.

V mesecu maju poteka v Delfinu likovna kolonija članov likovnikov DU iz vse Slovenije. Zbere se tudi do 50 likovnih ustvarjalcev, organizirajo tudi petdnevne rokodelske delavnice. Novost hotela je Kneippov vrt ob hotelu, z zdravilnimi rastlinami in zelišči. S tem vrtom bodo

med drugim prikazali tudi najbolj poznane rastline Istre in njihovo uporabo.

Z namenom izboljšanja in ohranjanja vitalnosti in zdravstvenega stanja upokojujencev naše društvo organizira v jesenskem terminu sedemdnevno letovanje za člane. Vsi upokojujenci, ki že vrsto let počitnikujejo v hotelu Delfin, vedo, da je takšno letovanje vsem koristno, cene aranžmajev pa so tudi sprejemljive za upokojujske razmere. In zato smo se tudi letos konec avgusta udeležili sedemdnevnega letovanja v Delfinu in to 47 upokojujencev iz Mežice, Črne, s Prevalj in iz Dobje vasi. Za udeležbo letovanja – prevoz in rezervacijo sob poskrbita predsednik DU in tajnica, odhod, vmesni postanek in prihod ter namestitev pa so delo vodičev. Letos sva to bili Majda Pušnik in Draga Simetinger. Vse je potekalo brezhibno, še vreme sva »zrihtali«, da smo se lahko namakali kar v zunanjih bazenih, bolj korajžni pa tudi v morju. Nekateri so si krajšali čas z balinanjem, drugi so obiskovali jutranjo telovadbo v bazenih, ženske pa smo se tudi sprehajale ob

morju in po slikoviti Izoli. Naša radovednost pa nas je popeljala v majhne trgovine s »cotami«. Po večerih pa smo se udeleževali prireditev, ki jih je pripravil hotel za vse goste. Ker pa smo se Mežičani že večkrat popeljali z barko po lepem Jadranskem morju, sva z Majdo organizirali panoramsko vožnjo z barko od Izole do Portoroža, ob povratku pa postanek v Piranu z ogledom Tartinijevega trga in vseh lepot starega Pirana. Vožnja z barko je bila zanimiva, saj na njej ni manjkalo vina, pesmi in smeha za katerega je poskrbela vedno nasmejana Nada.

Ker pa vse lepo hitro mine, sva na predvečer odhoda za naše organiziral poslovilni večer, katerega so se udeležili prav vsi. Bilo je prijetno, z veliko pesmi in smeha, v zadovoljstvo vseh zbranih. Posebna tema večera pa je bilo spoznanje enega izmed drugih gostov, ki je v naši upokojenki prepoznal angleško kraljico Elizabeto in njeno podobnost povedal na glas in nazadnje smo jo v njej prepoznali tudi mi in jo naprosili, da naj malo »priškrne« svoje otočane in nam vsem naslednje leto plača letovanje. To je malo za šalo, čeprav pa bi nam vsem to kar prav prišlo.

In ob vsem kar smo lepega doživeli, so dnevi letovanja hitro minili in srečno smo se vrnili domov, s spoznanjem, da je druženje starejših v današnjem svetu, kjer vladajo le denar, lepota in uspešnost, še veliko bolj pomembno, da se razvedrimo, spoprijateljimo in svet bo spet lepši za nas vse.

Draga Simetinger

POTOVALI SMO V LURD ...

Desetletja minevajo, ko se posamično ali v skupini tudi ljudje iz našega mesta odpravimo v Lurd. Zveni kot magičen pojem, saj je (bilo včasih) skoraj nepredstavljivo, da bi lahko tako daleč potovali. Pa vendar sedaj srečam v Mežici marsikoga, ki je tam, seveda, že bil.

Malo mesto Lurd v Južni Franciji, blizu meje s Španijo, je obdano z visokimi vrhovi Pirenejev. Leži na nadmorski višini 420 m, ob reki Gava, ki se z mnogimi pritoki izliva v Atlantski ocean v Biskajskem zalivu, pri – v starih časih – zelo znanem letoviškem mestu Biarritz.

Pred stoletji majhno trgovsko mesto z gradom je po letu 1858, ko so poročila o prikazovanju Matere Božje obšla svet, postalo glavno krščansko romarsko središče, ki ga letno obišče 6 milijonov romarjev, v teh 150 letih pa je bilo obiskovalcev že 200 milijonov.

Sedaj ima Lurd 15.000 prebivalcev, nešteto hotelov, pravijo, da več, kot je dni v letu, med drugimi tudi hotel – prenočišča za invalidne osebe s 1000 posteljami in prostori in ureditvijo, ki

omogoča primerno bivanje bolnim in invalidnim ljudem – vernikom, ki množično prihajajo v Lurd s prošnjami za zdravlje.

V mestu je veliko kavarnic in, seveda, prodajaln spominkov, gotovo so vsi prebivalci tega mesta v službi obiskovalcev: romarjev in turistov. Mlajši upravljajo hotele in spremljajoče dejavnosti, sivolasi možje skrbijo za red ob verskih obredih in objektih, gospe v oblačilih mnogih dobrodelnih redov in ustanov pa skrbijo za dobrobit ljudi z zdravstvenimi težavami.

V Lurd smo potovali z agencijo Aritours, v petek zgodaj zjutraj iz Mežice. Spotoma so se nam pridružili še sopotniki – romarji – iz drugih krajev. Vozili smo se po Vipavski dolini do Loga pri Vipavi, kjer

smo v cerkvi Matere Božje imeli jutranjo mašo. Pot smo nadaljevali po Furlaniji-Julijski krajini po avtocesti A4 mimo Benetk, Brescie, skozi številne predore do Genovskega zaliva in naprej po italijanski Rivieri di Ponente na Azurno obalo. Avtocesta je v strmi obali visoko nad morjem, kjer smo imeli zelo lep pogled na Genovo in druga mesta, večinoma ob rekah, ki so ob svojem izlivu v morje med hribi izoblikovale nekaj več za poselitev primerne prostora. Ustavili smo se na razgledni ploščadi nad mestom – državico Monaco. Sopotniki, ki so te kraje že obiskali, so nam prijazno pojasnjevali zanimivosti tega mesta. Do večera smo prispeli v Nico, kjer smo prenočili. Mestno plažo ob Sredozemskem morju, kjer je bilo ta večer še veliko kopalcev, in sprehajališče – angleško promenado z drevoredom

palm – smo si ogledali kar iz avtobusa.

Zjutraj po zajtrku, smo potovanje nadaljevali mimo letališča, ki je neposredno ob robu mesta in naprej po avtocesti, nekaj časa še ob Azurni obali. Poimenovanje te obale nam vzbuja pričakovanja o čarobnem okolju, v resnici pa je obala strma in skalovita, Sredozemsko morje pa je »azurno«, sinjmodro, tako, kot smo (raz)vajeni ob pogledu na naše domače morje. Potem smo se oddaljili od morja in se vozili po deželi Provansi do nekdanjega papeškega mesta Avignon ob reki Rhoni. Sedem papežev je v 14. stoletju našo cerkev vodilo iz Avignona, v Rim so se vrnili ob koncu stoletja. V katedrali smo imeli mašo, ogledali smo si okolico cerkve, papeško palačo, nekaj ulic, most Pont Saint-Benezet, to je še obstoječ del tega mostu, ki je sedaj posebna znamenitost tega mesta. Zgrajen je bil ob koncu 12. stoletja. Za promet čez reko Rhono je, seveda, zgrajen nov most. Pot smo nadaljevali po pokrajini Languedoc, mimo mest Nimes, Carcassonne in Toulouse do Lurda. V hotelu so nam pripravili okusno večerjo in udobno prenočišče.

Nedelja je bila posvečena našim verskim obredom. Dopoldne smo se udeležili »maše narodov« v veliki baziliki sv. Pija X, ki sprejme 25.000 ljudi. Bila je skoraj

povsem polna. Cerkev je sodobna betonska zgradba, zgrajena skoraj v celoti pod zemljo in zato precej temačna. Strop spominja na prevrnjeno ladjo, z masivnimi betonskimi rebri, ki so strešna konstrukcija. Dokončana je bila leta 1958, ob stoletnici dogodkov, ki določajo to božjo pot.

Poskrbljeno je za red, maše se udeleži tudi zelo veliko invalidnih oseb, ki jih pripeljejo na vozičkih.

Maševalo je kakšnih 50 duhovnikov, tudi naš g. župnik je bil med njimi, obred je vodil najvišji cerkveni dostojanstvenik – kardinal. Velika množica ljudi z vsega sveta, združena v skupni molitvi, vendar vsak s svojim namenom, nam vzbudi zavedanje o posebnem dogajanju in hvaležnost, da smemo in zmoremo sodelovati.

Popoldne nas je skrbna voditeljica našega romanja povabila na sprehod po ulicah mesta Lurd, do mestnega pokopališča in potem do delavnice značilnih mavčnih kipcev in kipov. Šli smo do trga Esplanade in do »lurske votline« v velikanskem skalnem hribu ob reki Gave, imenovanem Massabielle, v pomenu »stara skala«. V tej votlini se je deklici – pastirici Bernardki Soubirous v letu 1858 večkrat prikazala Devica Marija, ki je – po pričevanjih – s pogovori z Bernardko vzpodbujala ljudi k molitvi, potem pa tudi »naročila«, naj na tem mestu

zgradijo cerkev, kamor naj ljudje prihajajo v procesijah. To se sedaj množično dogaja. V skali izvira studenec, vodo iz tega studenca verniki sprejemajo kot zdravilno vodo. Rimskokatoliška cerkev je proti koncu 19. stoletja Bernardkina pričevanja na podlagi kanoničnih raziskav razglasila za resnična, za svetnico je bila razglašena leta 1933. Je zavetnica bolnikov in Lurda.

Skala je res ogromna, na tej skali sta zgrajeni dve cerkvi, ena nad drugo.

Prva – kriptna, je bila zgrajena leta 1866 in kmalu zatem, leta 1876, še druga – bazilika Brezmadežnega spočetja. Vse stene teh cerkva so obložene z votivnimi ploščami. Ljudje se tako zahvaljujejo za uslišanje svojih prošelj in za milost, ki so je bili deležni. Ob koncu 19. stoletja je bila zgrajena bazilika sv. Rožnega venca. V krožni, odprti ladji te cerkve, ki lahko sprejme 1500 ljudi, so trije oddelki s po petimi kapelami, kjer so z velikega občudovanja vrednimi mozaiki ponazorjene skrivnosti Svetega rožnega venca. Potem, ko je papež Janez Pavel II – papež Wojtyła, dodal še četrto – svetli del k molitvi Rožni venec, je slovenski umetnik Marko Rupnik leta 2007 pročelje te cerkve, proti trgu Esplanade, okrasil z mozaikom, ki ponazarja skrivnosti te molitve. Kupola cerkve pa je okrašena še s pozlačeno krono, ki jo je leta 1924 podaril irski narod. Leta 1988 je bila zgrajena še

cerkev sv. Bernardke, ki tudi sprejme 5000 vernikov.

Proti večeru smo se udeležili še križevega pota. Postaje križevega pota so razporejene po bližnjem hribu, kjer naravno okolje dopušča zelo nazorno ponazoritev tega svetopisemskega dogajanja. Po večerji je bila procesija z lučkami. Na velikem trgu ob Marijinem kipu se je zbrala nepregledna množica ljudi, vsak s svojo svečko, vsak s svojo željo in prošnjo. Nabornje pesmi in molitve so se slišale v mnogih jezikih tega sveta. Tako kot druge skupine ljudi smo tudi mi razvili slovensko zastavo, pod katero smo sodelovali pri tej procesiji.

V ponedeljek zgodaj zjutraj pa nam je bila dana priložnost, da smo lahko imeli sveto mašo v votlini, kjer se je – sedaj že sv. Bernardki – prikazovala Devica Marija. Mašo je daroval naš g. župnik, poleg nas pa se je te maše udeležilo le še malo število vernikov, ki so – tako kot mi – svetost tega kraja želeli doživeti v jutranji samoti, nekateri pa so tam v molitvi prebedeli tudi več nočnih ur.

Potem je bilo v ponedeljek dopoldne še nekaj časa za sprehode po mestu in seveda tudi za nakupovanje spominkov – odpustkov, ki potem, ko se vrnemo domov, tudi prijateljem in znancem, katerim jih podarimo, povedo, da smo se jih spomnili na svetih krajih, ki smo jih obi-

skali, ob tem pa tudi podoživijo blagoslov tamkajšnjega dogajanja.

Zgodaj popoldne smo se odpravili na pot domov. Po nekaj urah vožnje smo se ustavili v mestu – trdnjavi Carcassonne v pokrajini Lanquedoc. Ogromno obzidje obdaja pravo malo mesto, s katedralo in stanovanjskimi hišami ob ozkih ulicah. Trdnjava je znana še iz časov pred Kristusom, seveda so bila tudi obdobja, ko je propadala, sedaj pa je obnovljena in je očitno, da tukaj ljudje živijo svoje vsakodnevno življenje. Mesto Carcassonne je vpisano na Unescov seznam svetovne dediščine.

V nadaljevanju nam je pot domov olajšalo prenočevanje v enem od hotelov hotelske verige Campanile blizu mesta Aix-en-Provence. To mesto smo obiskali po zajtrku v torek zjutraj. V Aix-en-Provence smo imeli mašo v katedrali Presvetega Odrešenika in bilo je še nekaj časa za sprehod po mestnih ulicah in za kavico pod drevedom platan na Cours Mirabeau.

Voditeljica potovanja in skrbni šoferji so nas potem varno pripeljali domov. Bila je že sredo zgodaj zjutraj.

Hvaležni smo za versko doživetje, ki ga delimo z milijoni romarjev s celega sveta, in za zanimivo potovanje.

Vida Potočnik

... POTEM PA ŠE V BRUSELJ

Naša potovanja v Bruselj so, seveda, zasebna. Že več let obiskujemo nečakinjo na njenih študijskih in sedaj službenih postajah po Evropi: Glasgow – London – Geneva – Bruselj. Tako kot mnogi drugi tudi ona ni našla svojega mesta pod slovenskim soncem, sedaj torej biva in dela v Bruslju, kot uslužbenka Evropske komisije.

V Bruselj sva s sestro običajno potovali z vlakom: z jutranjim vlakom iz Pliberka, s postanki – čakajoč na nadaljnjo zvezo – v Celovcu, Muenchnu, Frankfurtu – smo do večera prispeli v Bruselj. Čisto brez težav skoraj nikoli ni bilo: če so popravljali železniško progo na kakšnem odseku, je vlak peljal po daljšem ovinku, potem smo zvezo na naslednji prestopni postaji komaj še ujeli, zopet drugič smo tik pred postajo, kjer bi bilo treba izstopiti in počakati na naslednji vlak, slišali obvestilo, da je treba vožnjo nadaljevati še eno postajo in tam prestopiti. V skrbeh, kako bova nadaljevali potovanje, sem nekoč vprašala sopotnico – Nemko, ali bomo pravočasno prispeli. Prijazno je odgovorila: če boste imeli srečo, boste že prispeli, če ne, pač ... Tako je bila prava zgodba lansko potovanje iz Bruslja

nazaj domov, ko smo – že čakajoč na vlak na odhodni postaji v Bruslju – izvedeli, da odpelje naš vlak s postaje na drugem koncu mesta, do katere se je bilo prav tako treba peljati z vlakom na lokalni progi. Ne vem, kaj se je tistega dne dogajalo v Evropi: vlaki iz vseh smeri so zelo zamujali, na nadaljevanje potovanja na prestopnih postajah smo morali čakati več ur, že pozno zvečer. Kolikor toliko urejenih čakalnic na postajah ni več, lokali pa ponoči tudi zaprejo svoja vrata. Na vlak, ki že desetletja vozi iz severne Evrope preko Beograda v Istanbul, okoli polnoči iz Muenchna, smo na prepišnem peronu čakali vsaj dve uri. Tako smo, namesto zvečer, do Pliberka prispeli naslednji dan zjutraj, ko so vlaki že vozili ljudi v službe in šole.

Kljub tem izkušnjam sva se

tudi letos odločili za pot z vlakom, pač zaradi tega, ker običajno tovoriva v Bruselj malo več stvari: mamino potico, Kajžarjev kruh in salamo – ob domači malici, ki jo potem pripravi moja nečakinja, njeni sodelavci v pisarni v palači Barlyamont zelo uživajo.

V prtljago dodava še svežo zelenjavo z domačega vrta – saj veste, vrtničarji smo ...

Vendar letos z vlakom ni šlo: imeli sva že vozovnice in sva na postaji v Pliberku že čakali na vlak, ko nama je prijazen uradnik OeBB na hitro povedal, da je proga med Salzburgom in Muenchnom še vedno zaprta, čeprav so ob predhodnem nakupu vozovnic že zagotavljali redne zveze. Ta težava je bila povezana z množičnimi potovanji beguncev z Bližnjega vzhoda v Evropo, kot nam je več kot

dobro znano. V Pliberku so nama vrnili denar in vrnili sva se domov. Potem smo na hitro še za isti dan dobili vozovnice za avion in z Adrio sva zvečer – neprimerljivo bolj udobno kot z vlakom – vendarle prispeli v Bruselj.

Mesto sedaj že nekoliko pozna: vedno je seveda treba obiskati Grand Place – starodaven mestni glavni trg in nekaj okoliških ulic, sprehodiva se mimo cerkve sv. Magdalene do kavarnice pod Mont des Arts, kjer imava odmor za kavico. Pogledava, ali je v palači Beaux-Arts razstava, ki bi si jo bilo treba ogledati, nadaljujemo sprehod čez trg pred nekdanjo kraljevo palačo Coudenberg do Place Royal, mimo sodne palače, ki je že vsa leta obdana z gradbenimi odri, in po ulicah v okolju Marolles s številnimi starinarnicami nazaj do stanovanja.

Srečujeva mnogo ljudi, vseh ras in ver. V mestu, ki šteje milijon prebivalcev, je več kot polovica ljudi priseljenih z vseh koncev sveta. Dejansko srečujete na ulici večinoma ljudi, ki jih lahko prepoznate kot priseljence z drugih kontinentov. Bledopolnih domačinov je manj.

V mestu je ogromno starih zgradb, no, nekatere tudi obnavljajo, mestni predeli so, seveda, povezani s podzemno železnico in avtobusnimi zvezami, opazimo tudi kolesarje na ulicah, da o pro-

metu z osebnimi vozili niti ne govorim. Parkirišč v starem mestnem središču ni, kolikor jih je, so pač v pritličju ali v kletah pod zgradbami.

Po tragediji v Parizu, na petek 13., je (bil) preplah tudi v Bruslju. Vlaki na podzemni železnici nekaj dni niso vozili. Mesto je bilo gotovo popolnoma ohromljeno.

Mesto je znano po številnih tržnicah na majhnih trgih vsepovsod po mestu. Največja pa je gotovo tržnica ob južni železniški postaji, kjer se ob nedeljah zbere na stotine prodajalcev, ki na svojih stojnicah prodajajo vse mogoče. Tam je, seveda, tudi velika množica kupcev.

Prodajalci pripravijo svoje stojnice zgodaj zjutraj, ob drugi uri popoldan pričnejo pospravljati, potem nastopijo mestni čistilci in ob štirih popoldne o dopoldanskem »direnčaju« ni več sledu.

Tisto nedeljo, po petku 13., je bila tudi ta tržnica odpovedana.

Mestni čistilci imajo tudi sicer veliko dela: vsepovsod po mestu – no, na najbolj elitnih ulicah malo manj – so ob hišah ali pod drevesi veliki kupi belih plastičnih vreč z modrimi napisi, polnimi odpadkov. Mi, prebivalci majhnih in čistih mest, si te gore odpadkov, ki jih seveda odvažajo, vendar so vedno znova tam, težko predstavljamo.

V bolj kritičnih opisih tega mesta beremo, da je mesto pravzaprav slabo upravljano: razdeljeno je na devetnajst občin, v zadnjem času se je v časopisih omenjalo tudi, da ima šest policijskih uprav, njihovo sodelovanje pa ni ravno zgledno. Regionalna vlada slabo nadzoruje ta razbohoten in nepregleden upravni sistem.

Smo pa letos doživeli demonstracije: v mestu se je zbrala nepregledna množica ljudi – delavcev, tudi državnih uslužbencev, v rdečih, modrih in zelenih sindikalnih oblačilih, ki so prišli iz mnogih belgijskih krajev, z mnogimi napisi: Do not trash our future!/Ne zavrzite naše prihodnosti! – je zahteval mladenič. Poskrbite za delovna mesta! Ne dotikajte se najnižje plače, pokojnin!

Z govorniškega odra so se daleč razlegali govori sindikalnih voditeljev, ki so protestirali proti vladajočemu gospodarskemu redu in zahtevali primerno skrb tudi za delavski razred.

Demonstracije so se zaključevale prav srhljivo: nenadoma so se na širokih ulicah pojavili visoki, močni možje – policisti v črnem, tesno drug ob drugem, s čeladami in ščiti, z gumijevkami v rokah. Počasi so se pomikali proti množici, ki se je na velikem trgu proti železniški postaji potem že razhajala: ljudje so se začeli odpravljati na pot nazaj, od koder so prišli.

Pretepop nisem videla, blišč Evrope pa ob takšnih dogodkih zelo zbledi.

Palače evropskih ustanov so v severozahodnem delu mesta, za Schumanovim trgom. Seveda so to ogromne zgradbe, vsa leta se v okolici teh zgradb še gradi: nov blok za pisarne, urejajo ceste, križišča, pločnike, obnavljajo postajo podzemne železnice.

V zgradbah si ob določenih urah lahko ogledate nekaj dvoran, kjer zaseda evropski parlament, ter razne komisije in odbori. V sprejemni dvorani, ki je pravzaprav knjigarna, najdemo, seveda, tudi polico z revijami in brošurami, ki jih

izdaja Evropska komisija, v slovenskem jeziku.

Če se malce oddaljite od glavnih vrat, pa si, prosim, pripravite nekaj drobiža, da boste lahko obdarili tamkaj sedečega berača. Po mestu jih je vse polno. Bogata Evropa pač ...

Ob obiskih v Bruslju nam čas dopušča, da se podamo tudi na izlete v okolico.

Obiskali smo že znameniti Atomium, kjer je bila leta 1958 svetovna razstava. Zgradbo je po obliki težko definirati, razvrščajo jo med skulpturo in arhitekturo: sestavljajo jo velike kroglice, ki so povezane s cevmi, tako, kot si v šolah ponazorimo kakšno kemično snov. Niti ni bilo predvideno, da bi ta zgradba ostala tam po zaključku razstave, vendar je postala zelo popularna in je sedaj pravi emblem mesta Bruselj. Vse cevi so prehodne, vgrajena so dvigala in stopnice, v kroglih je prostor za muzejske zbirke in razstave. V restavraciji na višini 95m se obiskovalcu odpira edinstven razgled po mestu in okolici. Nenavaden objekt kar dobro vzdržujejo, nič ni zarjavel. Obiskovalcev, predvsem ljudi z Vzhoda, pa, seveda, ne zmanjka. Prvič sem bila tam kmalu po otvoritvi, še v študentskih letih.

Ogledali smo si mesto Brugge/Bruž, majhno mesto z okoli 100.000 prebivalci, oddaljeno od Bruslja uro vožnje z vlakom. Opisujejo ga kot eno najlepših mest na svetu. Starodavne hiše bogatašev, edinstvene cerkve in umetnine pričajo o veličastni preteklosti, saj je bilo to mesto od srednjega veka dalje pomembno trgovsko središče, povedo pa tudi, da je bila v zgradbi, ki še vedno stoji, leta 1309 ustanovljena verjetno

najstarejša borza na svetu. Zgodovina je temu mestu prizanesla: ni bilo porušeno v vojnah ali poškodovano v naravnih nesrečah, ob vedno večjem številu turistov – letno obišče to mesto dva milijona ljudi – pa mesto tudi skrbno obnavljajo. Mesto je vpisano v Unescov seznam kulturne dediščine. Sprehod po mestu, za katerega je že treba nameniti ves dan, skupaj z vožnjo z ladjico po kanalu, ogledom muzeja klekljanih čipk in s kavico v gostilnici, od koder lahko občudujete mline na veter, vam daje neverjeten, pomirjujoč občutek, da so pa nekatere stvari vendarle trajne, da ne rečem – večne.

Ob vojnah, ki se razplamtevajo na vseh koncih sveta, se Waterloo, oddaljen 15 minut vožnje od Bruslja, dandanes komaj še omenja.

Nedavno so praznovali 200 let, odkar so v strašni bitki, v kateri je sodelovalo skoraj 150.000 vojakov, evropski zavezniki dokončno porazili Napoleonovo vojsko in, kakor pišejo v prospektih, tako tlakovali pot v novo obdobje miru v Evropi. Po nekajmesečnih pripravah je bitka trajala le 1 dan, umrlo je skoraj 10.000 vojakov, 33.000 je bilo ranjenih. Ob robu ogromnega polja tega dogajanja vas popeljejo z lojtrčnim vozom iz tistega časa, ohranjene so zgradbe, dejansko kmečke hiše, kjer so poveljniki imeli svoje postojanke. Urejen je muzej in postavljen spomenik.

Ko bo – če bo – čas, ostajajo za prihodnje obiske še mesta Gent, Antwerpen.

Vendar – ali bo Bruselj sedaj, na sodoben način, sposoben sodelovati pri obnovi tlaka za pot v novo obdobje miru in sožitja v Evropi in v svetu?

Vida Potočnik

GOSTOVANJE MEŽIŠKEGA KRIKET KLUBA V EDINBURGHU

Na povabilo kriket kluba Morton iz Edinburgha so člani mežiškega kriket kluba 17. septembra odpotovali v Edinburgh na Škotsko. Sam sem se jim pridružil, le da sem poletel z letališča Weeze (to je opuščeno vojaško letališče v bližini nizozemske meje), oddaljenega 80 km od Essna.

Kriketaši so prestopili v nemškem Frankfurt an der Hahn, kjer so čakali do večernih ur na polet za Edinburgh. Glede na to, da sem imel direkten let, sem bil popoldne že v Edinburghu. Z avtobusom sem se odpeljal v središče mesta in se nastanil v Cowgate Hostlu. Odpravil sem se peš po centru mesta, kjer je katedrala St.Giles, National Museum of Scotland in druge znamenitosti. V mestu je bilo precej tujih turistov iz raznih dežel. Del najbolj centralne ulice v bližini spomenika Adama Smitha je bil zaprt za

Ekipi Mežice in Broomhalla pred tekmo

Mežiška ekipa s Škoti

promet. Tu so bile postavljene številne stojnice, kjer so prodajali škotske spominke in druge izdelke. Dva cirkusanta sta zabavala mimoidoče s svojim showom in tudi s požiranjem ognja. Množica jima je navdušeno ploskala in jima metala kovance v njuno klobuka. Sam si ogledal

izložbe številnih trgovin in seveda prodajalne škotskega whiskyja. Po večerji sem se vrnil do hostla in čez cesto v gostilni »Tri sestre« na platnu gledal nogometno tekmo lige prvakov.

Naša ekipa je prispela okrog pol enih ponoči. Po namesti-

Spomenik škotski zmagi

tvi smo vsi skupaj zaspali. V petek dopoldne smo se potepali po mestu in bili v škotski nacionalni galeriji, v škotskem nacionalnem muzeju, si ogledali spomenik Walterja Scotta in znamenitosti v bližini njihove železniške postaje »Waverley Station«. Vreme je bilo sončno. Popol-

Lokal, kjer je nastajal Harry Potter

dne smo si šli ogledat kriket igrišče. Ob poti smo šli mimo »Šole Harryja Potterja«. Igrišče je na travniku in na umirjeni lokaciji. Zavili smo tudi do matične gostilne kluba Morton, to je do Burlington Bertie's, kjer so bili številni škotski kriketaši. Srečal sem gostitelje, ki so bili lani za

Škotski kralj Robert the Bruce

Škot igra na dudu

Katedrala St. Giles

Sola Harryja Potterja

Drag škotski whisky

Kolo

veliko noč v Mežici. V lokalu je na vidnem mestu slika z napisom Morton, Mežica. Prav tako nista manjkali škotska in slovenska zastava. Po kramljanju in pitju škotskega piva smo se dogovorili, da se v soboto dobimo okrog 13. ure, ko se bo začela tekma.

V sončni soboti smo se zopet odpravili proti igrišču. Škoti so nam posodili 3 igralce. Z Barbaro Brumen sva vzpodbujala Mežičane. V napeti tekmi je srečno zmagala ekipa Mežice. To je prva zmaga mežiškega kriket kluba na Škotskem. Po tekmi so gostitelji od doma pripeljali hrano. Pogostili so nas s škotskimi specialitetami. Pozneje smo se družili še v njihovem matičnem lokalu. Za nedeljo in ponedeljek so najeli kombi-bus.

V nedeljo so se s kombi-bu-

som pripeljali po nas voznik Graeme Turton, Alan Cunningham, Jim Watson Smythe in še en kriketaš Mortona. Upokojeni učitelj telovadbe Graeme nas je odpeljal v dobrih 60 km oddaljen Charlestown na tekmo z ekipo Broomhalla. V izenačujoči se napeti tekmi je našim znova uspelo zmagati. Najboljša mežiška igralca tekme sta bila Blaž Praper in Aleksander Steblovnik. Po tekmi je sledila izmenjava priznanj in pogostitev. Proti večeru smo se vrnili v Edinburgh. Že naslednje jutro se je po nas s kombi-busom pripeljal Graeme Turton in nas odpeljal na izlet. Najprej nas je odpeljal v majhno privatno pivovarno prijatelja. Njegov prijatelj nam je razkazal pivovarno in povedal, da je med najbolj kvalitetnimi in najdražjimi slovenski »Golding hmelj«. Očitno večino tega najbolj-

šega hmelja Slovenija izvažajo. Kupili smo nekaj steklenic piva, pivovar nas je počastil z dvema 3-litrskima vrčkoma piva. Nadaljevali smo pot do »The Falkirk Wheel«. Številni smo se vkrcali na ladjico in Falkirk Wheel (kolo) nas je počasi dvignilo 30 metrov in nas potem spustilo v zgornji kanal, kjer smo se z ladjico nekaj časa vozili. To kolo povezuje kanala, ki vodita do zahodne in vzhodne obale. Z ladjico smo se vrnili do izhodiščnega položaja, nakar nas je kolo zopet počasi spustilo v spodnji kanal. Del mežiške ekipe sem fotografiral ob dveh Kelpies (glavah konjev – nadnaravnih vodnih duhov, ki obstajajo v britanski in škotski mitologiji).

Odpeljali smo se do muzeja in zgodovinskega kraja južno od Stirlinga, kjer je sledil ogled 4 dimenzional-

ne zgodovinske bitke med Škoti in Angleži. V tej bitki je škotski kralj Robert The Bruce 24. junija 1314 v bitki »The Battle of Bannockburn« porazil veliko močnejšo vojsko angleškega kralja in s tem priboril Škotski svobodo in neodvisnost. Proti večeru smo se vrnili v Edinburgh. Šli smo še na zadnji sprehod po mestu in po večerji še v hostel, da smo nazdravili na obe zmagi in izpraznili vrčka škotskega piva

V torek, 22. septembra, zjutraj so brat Borut in drugi kriketaši vstali že ob 4.30, ker so se ob 5. uri že peljali z avtobusom na letališče. Moj polet je bil poznejši, okrog 13.20. Po pristanku v Weeze je ponovno lilo kot iz škafa. Hčerka Nadja me je odpeljala domov v Essen.

Dušan Čegovnik

MEŽIČARJI PO SVETU

Če človek predolgo odlaša, se situacija že spremeni. Zato bomo današnji obisk opravili kar doma, kamor sta se naša tokratna gostitelja vrnila, preden sem ju ujela v tujini. Pa nič ne de. Njuni odgovori, ki so povezani z velikansko državo, v kateri smo enkrat že bili, bodo ravno tako zanimivi. Vsak namreč tuje kraje in ljudi doživlja po svoje.

Ida Paradiž

Prosim, da se najprej predstavite.

Sva Sebastjan Jelen in Ingrid Potočnik.

Kako je prišlo do tega, da ste šli na Kitajsko?

Oba sva že dolgo zaposlena na podjetju Cablex-m d.o.o.. In ker je podjetje odpiralo podružnico na Kitajskem, so naju zaradi najinih izkušenj prosili, če bi bila pripravljena pomagati zagnati proizvodnjo. Ponudbo sva, seveda, z veseljem sprejela, saj je bila to priložnost, da si skupaj ogledava

to veliko državo in si nabereva nekaj nepopisnih doživetij. Na Kitajsko sva potovala službeno in to v kraj Xozhou, ki leži med Pekingom in Šanghajem. Tja je kar dolga in naporna pot, ki zajema cca 13 ur vožnje z letalom z enim prestopom ter 3 ure vožnje s hitrim vlakom, plus dobro uro s taksijem. Če še upoštevaš vse čakalne čase med posameznimi prevozi, pa ti pot vzame kar cel dan. Tam sva skupno prebivala skoraj 10 mesecev, sva se pa vmes enkrat vrnila domov za božič.

Kako ste se pred odhodom pripravili na tamkajšnje bivanje?

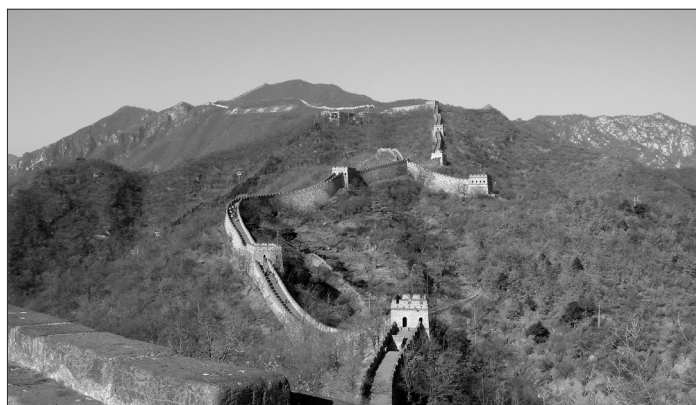
Vse v zvezi z najinim potovanjem in bivanjem so nama uredili na najini firmi in ni bilo nikakršnih težav glede tega.

Kakšni so bili občutki pred odhodom?

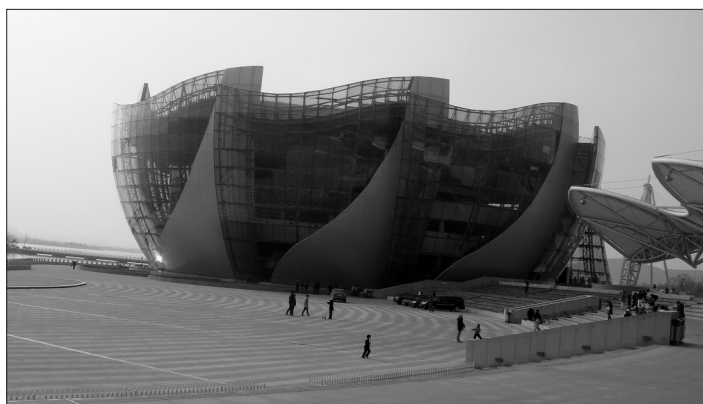
Občutki so bili mešani, med pričakovanjem spoznavanja novega sveta in ljudi ter malce negotovosti pred tako dolgim potovanjem v to ogromno deželo.

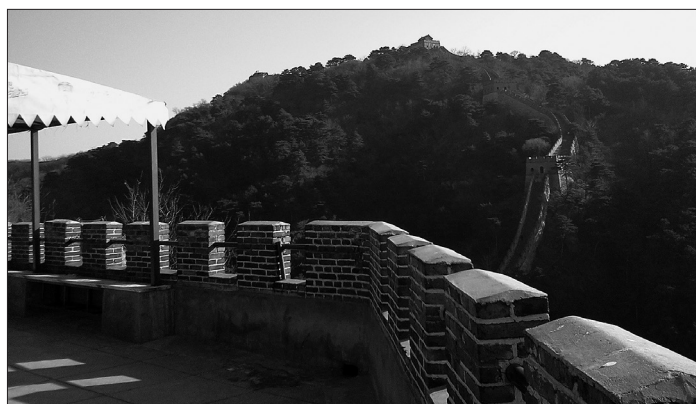
Park – Xozhou

Kitajski zid - Peking

Opera ob jezeru - Xozhou

Kitajski zid

Je bil tam še kdo iz Slovenije?

Tam sva bila v družbi še nekaj Slovencev in bivšega sodelavca iz naše firme, tako da občutek domotožja in izoliranosti ni bil močno prisoten in sva na trenutke že prav pozabila, da nisva doma.

Kako je izgledal kraj, tovarna, bivališče?

Xozhou je tipično industrijsko kitajsko mesto, tu so prisotne skoraj vse velike svetovne firme s skoraj vseh področij. Mesto z vsemi okrožji ima cca 9 milijonov prebivalcev in je dokaj onesnaženo, saj se energija za poganjanje le-tega in vse industrije pridobiva iz premoga (tu je vsaj pet termoelektrarn), in pa seveda ogromno tovarnjakov in ostalih vozil. Je pa bil pojav smoga dokaj redek, kar ne velja za npr. Šanghaj, kjer je smog dnevno prisoten.

Vožnja v službo

V službo sva se večinoma vozila zraven našega direktorja, ker smo živeli v istem naselju, sama vožnja pa je trajala slabih 15 minut, ker je bila tovarna oddaljena vsega slabih 3 km od naselja. Občasno pa sva seveda šla tudi s taksijem, kjer pa je bil v največjo pomoč znakovni jezik. Se je pa bilo treba naučiti tudi nekaj osnovnih besed, kot so: levo (cogvaj), desno (jogvaj), naprej (idžizu), da (jo), ne (bu), stop in pa imena ulic in krajev. Gneča na cestah ob odhodu v službo in iz nje pa je bila za naše razmere nepopisna, vendar za domačine to ne predstavlja nobene ovire, saj se vozijo po čisto svoji volji povsod, kjer se da.

Način dela

Delavci so večinoma delali delali v dvo ali tri-izmenskem delovnem času, je pa za razliko od našega delovnika, ki traja 8 ur, tam treba delati pol ure dlje, saj se malica ne šteje v delovni čas. Slovenski kader pa je bil prisoten v podjetju večino dneva ali vsaj do 18. ure.

Komuniciranje

Komunikacija z vodilnimi je potekala v angleškem jeziku. Na sestankih, kjer pa so bili prisotni delavci, pa v kitajščini, katero je tekoče govoril direktor, ki je prav tako Slovenec. Delavci,

predvsem vodilni, pa so se zelo trudili naučiti se kakšne angleške besede in če jim je uspelo, so bili zelo ponosni. Seveda smo se pa tudi mi potrudili in naučili kakšno njihovo besedo, tako da komunikacija v podjetju ni bila težavna. Izven podjetja pa je bilo kar malo težko, smo si pa pomagali z različnimi prevajalniki na telefonih in tablicah ter z vnaprej napisanimi besedami in frazami. Naj omenim še, da je bila tajnica v podjetju prav tako Slovenka (Dravograjčanka), ki je tekoče govorila kitajsko in nam je bila ves čas na razpolago.

Smo pa seveda imeli tudi prijatelje, angleško govoreče Kitajce, ki so bili venomer pripravljeni pomagati pri prevajanju.

Prehrana

Malica je bila za nas, Evropejce, kar malo preveč eksotična, da bi jo lahko prebavili – od kokošjih glav, napol surovih rib in tudi kakšen pes se je znašel na jedilniku. Večinoma smo si malico pripravili doma, na nam ljubši in okusnejši način. V mestu samem pa je bila ponudba hrane ogromna, od hitre hrane na ameriški način, do čisto prave kitajske hrane. Za to mesto je bila značilna uporaba zelo pekočih začimb in pa pasjega mesa ter veliko različnih gob, se je pa seveda dalo dobiti zelo okusno, pristno kitajsko hrano dokaj poceni. Na ulicah so bili prodajalci njihove hitre prehrane, ki je vsebovala večinoma zelenjavo, rezance in jajca. In tako si lahko dobil okusen obrok že za manj kot evro. Cene hrane so pa imele velik razpon – od že omenjene na ulici za mali denar, pa do restavracij, kjer je bilo tudi za naše razmere dokaj drago.

Smo pa si veliko hrane pripravljali doma, kjer smo imeli zalogo pretihotapljenih živil, kot so bučno olje (tam se ga ne da dobiti), suhih salam in pa tudi kakšno pašteto smo imeli vedno na zalogi.

Delovnik, delovni čas, malica, zaščitna obleka

Za nas je bil skoraj vsak dan deloven do poznega večera, smo pa poizkusili biti vsaj v nedeljo prosti, da smo s prijatelji imeli pravo slovensko kosilo ob dveh. Bili pa so seveda tudi vikendi, ko smo šli v službo ob desetih zvečer

za kakšno uro.

Vsi delavci so imeli ves čas na voljo zaščitna oblačila in sredstva. Malica v službi je pa bila od 12:00 pa do 12:30.

Kaj človek bolj ceni, ko se vrne domov?

Najbolj ceniš seveda svoj domači kraj, čisto okolje in pa pristno domačo hrano.

Kaj ste tam najbolj pogrešali?

Najbolj sva, seveda, pogrešala svoji družini in najinega hišnega ljubljence, ter to, da te na vsakem koraku spremlja domača slovenska beseda.

Kaj vam je bilo tam všeč?

Všeč so nama bili predvsem njihovi lepo urejeni parki, prijazni ljudje in pa najina najljubša hrana – začinjen lonec z raco.

Bi še šli tja?

Tam se vsekakor ne vidiva za vedno, vendar bi še kdaj obiskala svoje kitajske prijatelje, ki sva jih imela kar nekaj. Sva pa v stiku z njimi in so nama obljubili, da naju v prihodnosti obiščejo in si ogledajo to našo prelepo deželo, ki sva jim jo pokazala na slikah. Mislim pa, da če bi bila Slovenija bolje promovirana in lažje dostopna za kitajske turiste, bi imeli kar gnečo z njimi. Saj enostavno ne morejo verjeti, da kaj takšnega kot imamo mi tukaj, sploh obstaja v realnosti in ne samo v filmih. Najbolj pa so navdušeni nad našimi lepimi gozdovi, saj jih tam skoraj ni več, večinoma so le umetno zasajeni parki. Začuden pa so bili, ko so mi pokazali dvesto let staro drevo – skrbno ograjeno, pa sem jim povedal, da kaj takšnega pri nas ni nič posebnega in da rastejo tudi dvakrat starejša drevesa skoraj na vsakem hribu.

Vrednote – kaj si ljudje želijo, kako si predstavljajo naše življenje, so radovedni – sprašujejo?

Kitajci so zelo radovedni in postavljajo ogromno vprašanj, najbolj jih pa zanima tvoja plača in pa, če si že poročen. Pri njih je še vedno zelo pomembna družina in spoštovanje do starejših ljudi. Imajo pa zmotno prepričanje, da so vsi tujci iz Amerike ter da so zelo bogati.

Sebastjan in Ingrid

Ste se s kom поближе spoznali, družili?

Seveda smo se družili s svojimi prijatelji tudi na njihovem domu, kar pomeni veliko čast, saj te povabijo v svoje domovanje samo, če te spoštujejo in ti zaupajo. Mladi večinoma živijo z ženinovo materjo, saj je to v njihovi tradiciji. Poročijo se dokaj hitro in zaradi dela, ki v veliko primerih traja večino dneva, rabijo pomoč doma za varstvo otrok in gospodinjenje. Je pa v tradiciji tudi to, da mlajši skrbijo za svoje starše, saj tam pokojnin ni. Jim pa to nalaga tudi zakon. Sva pa imela priložnost, da se udeleživa prave kitajske poroke, kjer se je omožila najina sodelavka. Za razliko od naših porok se tam daruje izključno denar, je pa tudi običaj, da par, ki se poroči, obdaruje vse goste z malenkostmi. Cela poroka pa je trajala samo približno štiri ure, brez uradnega dela, saj se le-ta opravi že dan poprej v ožjem krogu, naslednji dan pa je veselica. Je pa zanimivo to, da če sta ženin in nevesta dobra gostitelja, morata ponuditi vsaj 30 različnih jedi pri večerji. Zaradi običajev pa so to posebne jedi kot npr. vsaj dve leti stara kokoš za eno jed in pa samo eno leto stara kokoš za drugo.

Otroci - kako se igrajo, s čim?

Otroci so tam precej bolj skromni in se znajo igrati z žogo ali navadno palico cele dneve v krogu svojih prijateljev –

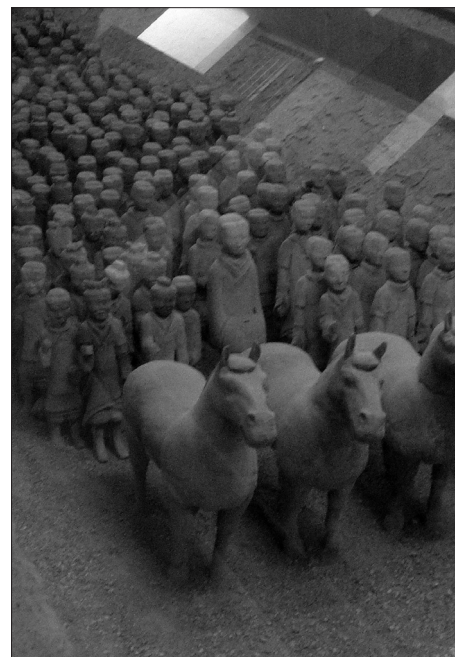
vendar pod stalnim nadzorom staršev ali starih staršev. Ponudba igrac je v trgovinah neizmerna, vendar si jih mnogi težko privoščijo, ker so dokaj drage in raje varčujejo za njihovo šolanje, saj tam ni brezplačno. Imajo pa na voljo ogromno igrišč, parkov in športnih objektov, saj to promovira država.

Ste si kaj ogledali tudi turistično?

Obisk Kitajske ne bil bil pravi, če si ne bi ogledala tudi nekaj znamenitosti. Obiskala sva kitajski zid, prepovedano mesto, muzej z glinenimi vojaki, tovarno svile in biserov, Šanghaj – nakupovalno središče in še bi se kaj našlo. Sva pa imela srečo, ker sva si znamenitosti ogledovala sredi decembra in ni bilo veliko turistov, je pa bil zato kar hud mrz zaradi neprestanega vetra, ki piha v zimskem času. Poleti pa so nama zaradi ogromne gneče in pa temperatur preko 40 stopinj ogleda odsvetovali.

Nekaj časa je že minilo od povratka – kakšni so vtisi zdaj?

Ta izkušnja je obogatila najino življenje in naju naučila ceniti predvsem to, kar imava, saj je na svetu veliko ljudi, ki imajo mnogo manj, pa niso zato nič manj srečni – kvečjemu še bolj. Predvsem pa sva spoznala to, da se lahko počutiš domače tudi na drugem kraju sveta, če si obkrožen s pravimi ljudmi.

Muzej - Xozhou

Misel za zaključek

Kitajska ni na drugem planetu in je v modernem času, kjer se merijo razdalje zgolj v urah, že skoraj na našem pragu. Je dežela prijaznih, radodarnih in preprostih ljudi, ki znajo ceniti predvsem tisto, kar mi ne znamo več – ljudi, njihovo poštenost in pripravljenost pomagati, ter tradicijo, ki temelji na vsem tem. Se pa zaradi vseh teh vrednot družba izredno hitro razvija in nas je na marsikaterem področju že prehitela. Vendar to dela preveč na račun okolja in iz tega se moramo tudi mi kaj naučiti.

Ta prispevek zaključuje niz zgodb o Mežicarjih po svetu.

Naši (bivši) sokrajani so z nami delili marsikatero zanimivost in življenjsko izkušnjo v tujini. V svoji pripovedi pa so včasih nastavili ogledalo tudi nam samim. Domači kraj smo skozi njihove oči lahko videli malo drugače – včasih nostalgичno, včasih pohvalno, drugič spet s kančkom kritike.

Še enkrat se vsem, ki so si vzeli čas in sodelovali, najlepše zahvaljujem – če pa izvemo še za koga, ki bi se nam lahko oglasil iz širnega sveta, ga bomo prav gotovo obiskali.

Ida Paradiž

ZNANI MEŽIČAR

Gerhard Pečovnik

Dragi Gerhard – Gerh, sovaščan, v čast mi je, da sem sprejel nalogo, da se lahko s tabo pogovorim o tebi kot o znanem Mežičarju, kar tudi si.

Že kar nekaj časa si na svetu, jaz pa te poznam od takrat, ko smo se začeli spoznavati med seboj s prvimi osnovnošolskimi druženji.

Prosim te, da se predstaviš, tako kot se vedno vsak, ki ga prosim za predstavitev.

Sem Gerhard Pečovnik, star Mežičan, rojen 9. 9. 1941 v Mežici, še v vojnem obdobju, tako, da je tudi moje ime primerno temu času.

Vso mladost sem preživel v Mežici, prav tako osnovno šolo, gimnazijo sem obiskoval na Ravnah na Koroškem od 1955. do 1960. leta, ko sem maturiral. V Ljubljano sem odšel študirat rudarstvo, saj je bila takrat ta panoga zelo perspektivna. Po diplomu sem leta 1967 odšel služiti v JLA v Karlovac, v šolo rezervnih oficirjev. Vmes sem doživel tudi invazijo na Češko, ki je trajala en teden, zato sem za toliko moral podaljšati vojaško obveznost. Po tem obdobju sem se zaposlil v Rudniku Mežica v separaciji, kjer sem po opravljenem pripravniškem stažu opravil strokovni izpit za vodilna delovna mesta v separaciji. Do leta 1974 sem bil v separaciji, nakar sem prišel v drugi TOZD na TOM na Glančnik, tam sem imel zadolžitev projektiranja in prodaje strojev za predelavo rud in premoga. Vmes sem se tudi zaljubil in 1969 sem se poročil. Vseskozi sem živel v družinski hiši, ki smo jo nato preuredili in povečali, saj sta se rodila dva otroka. Do leta 1990 sem bil zaposlen v Skupnih službah, kjer smo preverjali odtok izpušnih plinov v topilnici in AKU industriji.

Kaj je tvoj osnovni poklic?

Moj osnovni poklic je diplomirani rudarski inženir – smer bogatenje mineralnih surovin.

V Mežici živiš še sedaj ?

Še sedaj živim v Mežici, na starem naslovu Celovška 25, včasih je bil to celo Podkraj, še prej Takraj Meže, kar pa je že zgodovinski podatek.

Sedaj si opisal svoje delovanje oz. osebni interes. Zanima me tudi ostala dejavnost, ki se je, kolikor te

poznam, zelo aktivno udeležuješ oz. si še sedaj zelo aktiven.

Aktivno sodelovanje v športu in to se je pravzaprav pričelo s smučanjem v Mežici. S tem mislim na izgradnjo žičnice na Štalekarici, kar je bilo zelo pestro. Tu sem treniral in se udeleževal tekem vse do odhoda v Ljubljano, sčasoma je tudi to zamrlo, saj me ni bilo veliko doma. Dolgo sem že včlanjen v Planinsko društvo, a se do odhoda v pokoj nisem udeleževal večjih izletov ali raznih akcij, razen na Peci, Smrekovcu in Raduhi. Pozneje pa sem začel aktivno sodelovati pri lažjih turah v okoliške planine, izletih, kasneje tudi s sosednjimi planinskimi društvi na izlete v Dolomite in Avstrijske Alpe. Z gasilstvom pa sem se začel spogledovati v letu 2000, prej pa sem bil stransko udeležen pri Civilni zaščiti kot poveljnik in kasneje tudi kot referent za civilno zaščito v občini Mežica. Po letu 2000 sem se vključil v ekipo starejših gasilcev oz. veteranov. Po začetnih spodrsljajih, ker nisem bil star gasilec, sem se le začel udeleževati tekem in se jih udeležujem še danes. Smo kar v redu ekipa, seveda, na žalost, se ljudje menjajo, zbolijo, umirajo, vendar z dobro voljo gre vse lepo naprej.

Ali si deloval v kakšnih upravnih odborih?

Bil sem v upravnem in nadzornem odboru Planinskega društva, pri Društvu upokojencev in pri gasilcih.

Si morda dobil kakšna priznanja?

Priznanja sem dobil pri gasilstvu, planinstvu in tudi pri Društvu upokojencev, in sicer:

- srebrni znak Civilne zaščite leta 1995;
- bronasti častni znak Planinske zveze Slovenije – 2001;
- srebrni častni znak Planinske zveze Slovenije – 2006;
- priznanje II. stopnje Gasilske zveze Slovenije – 2011;

- priznanje II. stopnje Gasilske zveze Mežiške doline – 2006;
- zahvalo za aktivno delo PGD Mežica – 2010 in
- priznanje za aktivno delo v DU Mežica – 2014.

Jaz te najbolj poznam preko planinstva in preko DU Mežica, kjer si tudi član UO in deluješ kot vodja pohodniške skupine »Martinčki«. Še o tem kaj povej.

Pri DU smo se dogovorili, da bi ustanovili pohodniško skupino, da bi obiskovali okoliške hribe, ne preveč težkih tur, da bi jih zmogli vsi zdravi upokojenci. Porodila se je tudi ideja, da bi jo imenovali »Martinčki«, saj imajo npr. v Višnji gori pohodniško skupino »Polžki«. Naših pohodov se udeležuje različno število od 10 do 15 članov. Pred pohodom se dogovorimo z odgovornimi na planinskih postojankah ter s kmeti, da se po prehojeni poti primerno okrepcamo. Predvsem pa je važno, da ti pohodi niso vezani na prevoz.

Bil si tudi član Uredniškega odbora Šumc, povej mi nekaj o tem, saj je bila to zahtevna funkcija.

Takrat je bil predsednik uredniškega odbora g. Arbeiter, člani pa g. Struga, g. Kajzer, ga. Praper in še drugi.

Takrat se je glasilo Šumc šele začelo?
Pravzaprav so bili to res njegovi začetki.

Ste imeli probleme?

Vseskozi smo imeli probleme s članki in fotografijami, saj smo imeli probleme, kako zagotoviti čim bolj kvalitetne prispevke. Na leto smo izdali dve številki.

Ali je še kaj v glasilu Šumc, da bi bilo to potrebno izpostaviti?

Določeni ljudje so imeli pisateljsko žilico in dober spomin in so opisovali tudi mežiško fužinarstvo ter premo-govništvo. Rudnik je bil takrat v zadnji fazi zapiranja, zato še ni bilo spominov, ki se pojavljajo sedaj. Tudi o turiz-

mu se je pisalo, kako naj bi se razvijal v Mežici, vendar je na žalost vse skupaj skrenilo v druge smeri.

Kakšno je tvoje mnenje o izhajanju današnjega glasila?

V začetku sem imel pripombe zaradi nečitljivosti, ker so se pojavljali barvni tiski na neprimernih podlagah, saj se na računalnikih drugače vidi. To sem sporočil na občino in s časom se je tudi to uredilo. Naslovnice so včasih preveč filmane, morali bi biti konkretni posnetki.

Zanima me, kakšno svojo misel imaš ob 350-letnici rudarstva v Mežici glede praznovanja?

Taka 350-letnica ob praznovanju rudarstva in zaprtju rudnika je bolj žalostna. Zelo prav je, da smo počastili tako visok jubilej, sam pa se spomnim 300. obletnice, ki je bila v drugačnem vzdušju. Glede same prireditve, pa bi omenil temačnost, saj marsikdo ni razumel, kaj si je režiser zamislil in pričaral na sceno igro, v kateri je bila prikazana rudarska družina in delo v jami. Mislim, da je sam uvod predolgo trajal.

Torej je ta turistični del rudnika še edini, ki nas spominja na to?

Res nas spominja na to in tudi takrat, ko je rudnik še imel finančna sredstva, nismo naredili dovolj na področju turizma.

Na pohodih, npr. na Volinjak, mi ugaja tvoja razlaga o kamninah oz. zadevah s področja rudarstva in menim, da je to dobra popestritev za samo druženje. Ali misliš, da se dovolj trudimo za to predstavitev širše?

Kadar se na raznih gasilskih tekmo-vanjih srečam s kolegi, npr. iz Idrije, imajo proslave bolj poudarjene in dalj časa, mi pa preskromno obeležujemo to praznovanje in smo nekako te značilnosti rudnika preveč zakrili.

Ponekod so še vidne halde, zato bi jih morali ohraniti takšne, kot so. Če primerjamo druge opustošene rudnike, npr. Riegel v Italiji je popolna razvalina, vprašanje je, če še sploh kdo živi tam. Druga stvar pa je z Bad Blaiberg, ki se je na podlagi aktivnosti, na koncu zapiranja rudnika in najdbi tople vode, izredno razvil v turistično mesto, mi pa smo ostali nekje vmes.

Ali je še kakšna stvar, ki si jo pozabil izpostaviti iz tvojega vsakdanjega življenja?

Dogodke, ki so se dogajali pri gasilstvu, planinstvu in izletništvu, sem spremljal s fotoaparatom in kamero. Včasih jih kakšni upokojenski skupini tudi pokažem.

Fotografije pa so sigurno tvoj najbolj množični izdelek?

Seveda. Svoj prvi fotoaparat sem kupil leta 1960 in takrat so se izdelovale samo črno-bele fotografije.

Koliko imaš filmov, ki si jih posnel?

Teh filmov imam veliko, vse je arhivirano, vseh se niti ne morem spomniti.

Z g. Peršakom sta veliko snemala skupaj, kolikor se spomnim o starih običajih in opravilih na kmetih?

Glede snemanja z g. Peršakom, ko sva snemala prej omenjene dogodke, imamo vse zabeleženo na kasetah in zgoščenkah ter arhivirano.

Se spomniš naslovov?

- Od zrna do kruha;
- Meža – od izvira do izliva;
- Štirje letni časi okrog Pece;
- Vsak kmetič ima svoje veselje;
- Drvarjenje nekoč in danes;
- Od jabolka do mošta in več.
- Veliko teh je bilo tudi javno predvajanih.

Gerhard, iskreno se zahvaljujem za tvoj dragoceni čas, ki si ga porabil za ta prispevek v Šumcu. Rad bi, da bi še naprej ostal zdrav in uspešen pri snovanju in ustvarjanju.

Jožef Libnik

Nov uspeh »FRAJTONARJEV«

V začetku letošnjega leta smo predstavili Mežiške frajtonarje in med drugim omenili tudi uspeh njihovih mladih harmonikarjev na tekmovanju za nagrado Avsenik. Ob koncu leta, ko se vsi oziramo na dogajanja v preteklih 12 mesecih, nam je vodja frajtonarjev, g. Janez Orešnik, sporočil še en uspeh svojih mladcev.

I. P.

Na 1. državnem prvenstvu harmonikarjev za pokal Cyrilla Demiana, ki ga je v Termah Olimia v Podčetrtku, od petka, 15., do nedelje, 17. maja, organizirala Zveza diatonične harmonike Slovenije, se je predstavilo 42 harmonikarjev.

Tridnevno dogajanje je obogatil zanimiv spremljevalni program (slavnostna otvoritev državnega tekmovanja, podelitev nagrad za nove skladbe za diatonično harmoniko, nastop absolutnega svetovnega prvaka Nejca Pačnika ter gostov iz Italije in Avstrije ter še nekaterih drugih slovenskih harmonikarjev). V soboto je vzporedno s

tekmovanjem potekala tudi razstava izdelovalcev harmonik. Tekmovalci so igrali skladbe po lastnem izboru, obvezna pa je bila ljudska oz. venček ljudskih skladb.

Tekmovanja sta se udeležila tudi dva mežiška »frajtonarja«.

Matevž Orešnik je v skupini 1a do starosti 11 let dosegel 93,3 točke in s tem 1. mesto (srebrno priznanje).

Matej Neureiter je v skupini 1c v starosti 14 do 15 let dosegel 89,42 točke in s tem bronasto priznanje.

Čestitke obema, vsem »frajtonarjem« pa obilo uspehov tudi v prihajajočem 2016!

Mežiški »Pušlc«

Prelepi jesenski dnevi so tudi Mežiški PUŠLC naredili še lepši. Spet smo dali v naš mozaik nekaj nepozabnih trenutkov s prireditv, ki so na nas napravili zelo močan vtis.

Preživeli smo zelo delavno jesen. Ne samo na vajah, aktivni smo bili tudi na družabnih in kulturnih srečanjih. Prvi tak dogodek je bil v četrtek, 8. 10.2015, ko smo imeli nastop v

Domu starostnikov Na Fari. To je bil naš prvi nastop v kaki ustanovi, zato smo se podajali tja z malce mešanimi občutki. Zaplesali smo jim venček koroških, zapeli našo himno in še nekaj pesmi, pri katerih so stanovalci doma veselo zapeli z nami. Na nastop smo odšli podkrepljeni z ekipo naših najmlajših, Mihaelom, Julijo Lizo in Nežo, ki so vsi prvošolčki in so se na nastopu več kot odlično odrezali. Za to se moramo delno zahvaliti tudi učiteljici Poloni Bivšek, ki je vodja folklorne skupine Črički v OŠ Mežica, kjer so tudi naši otroci. Od njih smo si sposodili Abrahama, ki so ga otroci odlično odigrali. Ne samo člani Pušlca, cela dvorana je delala z njimi. Prav tako se moramo zahvaliti učiteljicam in vzgojiteljicam prvih in drugih razredov

OŠ Mežica, ki so poskrbele, da so nam otroci narisali čudovite risbice, ki smo jih z dobro mislijo in cvetom povezali v zvitek in z njimi obdarili starostnike. Bilo je nepozabno. Občutki zelo globoki in iskreni. Zadovoljstvo na obrazih stanovalcev doma in njihovih sorodnikov pa je poplačalo ves trud, ki je bil vložen v ta nastop.

Kmalu po tem nastopu pa se je bližala trgateg v Mežici. Z veseljem smo se odzvali vabilu, čeprav smo lahko prišli samo trije pari. A pokazali smo, da se tudi tako lahko zapleše. Pa ne samo to. Največ nam pomeni to, da smo na takih prireditvah prisotni. Prav tako, kot so rudarske obleke del mežiške zgodovine, so tudi naše svečane obleke del tega, kar se je v Mežici dogajalo v času, ko je bilo rudarstvo tu močno razvito. Zdi se nam pomembno, da z našimi oblačili in prisotnostjo širimo prijetno vzdušje in dobro voljo. Tudi tokrat je bilo tako, saj nam kljub mrazu nikakor ni bilo za oditi. Zato smo z veseljem zapeli še nekaj pesmi in pridružilo se

nam je kar nekaj občanov in občank Mežice. V prijetnem druženju, petju in smehu je dopoldne kar hitro minilo. Upamo, da je tudi ostalim ta trgateg ostala v tako prijetnem spominu, kot je ostala nam.

Kar prehitro pa se je bližala sobota, 28. 11. 2015, ko smo člani Pušlca organizirali drugi Mežiški rej. Vsa energija letošnje jeseni je bila usmerjena v to prireditev. In splačalo se je. Vsi nastopajoči so se zelo potrudili in s svojimi pesmimi in plesi ustvarili zelo prijetno in sproščeno prireditev. Uživali smo vsi, tako nastopajoči, kot gledalci. Če damo roko na srce, pa si moramo priznati, da je največ k temu pripomogel naš Jurij Berložnik, ki se je velikodušno odzval naši prošnji in s svojim načinom vodenja naredil – »češnje na vrhu smetane«. Z vsemi nastopajočimi smo po končani prireditvi malo pokramljali in se poveselili. Že takoj pod končani prireditvi smo dobili dobre in pozitivne povratne informacije, ki so

nas zelo razveselile.

Na tem mestu se moram iskreno zahvaliti vsem nastopajočim:

- FD Pušlc Mežica,
- FS Črički OŠ Mežica,
- Lovski oktet Peca Mežica,
- FD Minerali iz Rogaške Slatine,
- Mežiški frajtonarji,
- Bica Band iz Dravograda.

Prav tako hvala vsem sponzorjem in donatorjem, ki ste nam prireditev finančno omogočili. Hvala snemalcema Darku Orlaču in Romanu Abrahamu.

Tu nikakor ne moremo mimo prijetnih dam, Vere Resnik in Anice Maurič, ki sta poskrbeli za čudovite cvetlične aranžmaje, s katerimi smo okrasili oder in se z njimi tudi zahvalili nastopajočim. Jurij Berložnik, tebi iskrena hvala za »vodenje A LA JBERLOŽNIK« in vam glavni mežiški čriček, G. Krebl, hvala za vzpodbudne besede.

FD PUŠLC Mežica

LOVSKI OKTET LD Peca Mežica Koncert in predstavitev zgoščenke

V letu 2013 je oktet LD Peca Mežica praznoval 30. obletnico delovanja, ki jo je obeležil s koncertom v Narodnem domu. Že takrat smo želeli izdati zgoščenko, vendar nam je zmanjkalo časa.

V soboto, 24. oktobra 2015, ob 18 uri smo pripravili koncert in predstavili pesmi, ki so na zgoščenki.

Sodelovala je pevska skupina »Alenčice«, ki je z nami posnela dve pesmi, in Savinjski rogisti, ki so se na koncertu predstavili z devetimi skladbami. Prav je, da ob tej priložnosti predstavim oktet: Cvetko Karner, Hubert Simetinger, Fridl Skudnik, Jožef Libnik, Bogdan Orešnik, Edi Raztočnik in Karel Kogelnik,

ter umetniški vodja Vojko Veršnik, kateremu gre zahvala, da oktet še deluje in da nam je bil ob snemanju zgoščenke v veliko pomoč, saj je snemanje tudi strokovno vodil.

Pred pričetkom programa je starešina g. Slavko Žlebnik nanizal nekaj misli o lovski kulturi in pomembnosti obstoja okteta za našo lovsko družino in širše.

S pozdravnim nagovorom je predsednik

okteta g. Hubert Simetinger na kratko orisal zgodovino okteta in nastajanje zgoščenke s sledečo vsebino: »Spoštovani vsi zbrani, cenjeni gostje, lep in prijazen dober večer vam želim v imenu okteta LD Peca Mežica. Pesem je spremljevalka življenja, saj nas spremlja ob vseh priložnostih, nas tolaži, pomirja in tudi radosti, zato je za nas oktetovce nocoj prijeten in radosten večer.

Že kar nekaj časa je minilo, od kar smo

vas, ljubitelje domače pesmi, razveselili s prvo zgoščenko in kaseto. Zato smo se odločili, da izdamo še drugo zgoščenko z naslovom »Na lovu«. Želeli smo to storiti ob praznovanju 30. obletnice delovanja okteta, vendar nas je čas prehitel. Snemali smo v studiu »Puzzle« pod vodstvom tonskega mojstra Dejana Dimeca – hvala mu in našemu umetniškemu vodji in producentu, prof. Vojku Veršniku. Zgoščenska ponuja pestro izbiro pesmi s posebnim poudarkom na lovski tematiki, predstavlja pa tudi del osebne zgodovine nas pevcev, ki smo skupaj prebrodili del svoje osebne poti.

K sodelovanju smo povabili pevsko skupino »Alenčice« in z njimi posneli dve pesmi. Za popestritev zgoščenske pa smo dodali dva odlomka iz črtice »Pesem narave« Toneta Svetine, prebral pa jih je Grega Podričnik, za kar se mu lepo zahvaljujemo.

Zgoščenska ima naslov po pesmi »Na lovu«, pesem smo prvič zapeli na prireditvi ob praznovanju 30. obletnice delovanja okteta, to je naša lastna skladba, avtorjev Vojko Veršnika, Bogdana Orešnika in tekstopiske Terezije Jaser.

Vse zapete pesmi bodo zagotovo odmevale v vaših in naših srcih in ostali nam bodo spomini na 32 let doživetij in pevskega ustvarjanja ob dolgoletnem zborovodji Jožefu Graufu in sedaj prof. Vojku Veršniku. Pri snemanju in ob naših zapetih pesmih pa tudi pogrešamo dva ustanovna člana okteta, zborovodjo Jožeta Graufa in basista Jaka Forstnerja. Oba sta nehala sodelovati zaradi bolezni.

Oblikovanje pisnega in slikovnega dela je po naših predlogih izvedlo podjetje M-kopija iz Slovenj Gradca, fotografija naslovnice zgoščenske in okteta so delo fotografskega studia Ocepek in članov okteta Cveta Karnerja in Huberta Simečingerja.

Hvala jim za vse delo. Lepa hvala pa tudi vsem pevkam, pevcem in zborovodji, da smo z združenimi močmi vse to uspeli. Da pa smo zgoščenko uspeli izdati, pa so nam pomagali pokrovitelji: Občina Mežica z županom g. Dušanom Kreblom, KLZ s predsednikom g. Duša-

nom Leskovcem in LD Peca s starešino g. Slavkom Žlebnikom in vsi sponzorji. Vsem se oktet lepo zahvaljuje in jih vabi po končani prireditvi v Lovski dom, kot tudi vabljeni goste. Za vso pomoč pa se tudi prav lepo zahvaljujemo tajniku in lovcem LD Peca, komunalni Mežica, osebju Narodnega doma in našim ženam.

Nocoj pa z nami doživite en lep večer ob zvokih rogistov in naj se razlega lovsko in domača pesem iz srca.»

Rdeča nit programa je bila seveda pesem. Oktet se je predstavil s pesmijo z naslovom »Na lovu«, za katero je tekst napisala ga. Terezija Jaser in jo je oktetu posvetila ob 30. obletnici. Predstavniki Koroške lovske zveze g. Dušan Leskovec je po kratkem pozdravu podelil vsem članom okteta tudi plakete za lovsko kulturo II. stopnje.

Tri odlikovanja je prejel tudi umetniški vodja g. Vojko Veršnik, in sicer:

- Zlato plaketo Lovske družine Peca Mežica,
- Srebrno priznanje za doprinos na zborovskem in kulturnem področju občine Mežica in
- Plaketo za lovsko kulturo II. stopnje, ki jo je podelila Lovska zveza Slovenije.

Nekaj besed je nanizal tudi župan občine Mežica, g. Dušan Krebl, s katerimi je poudaril pomen obstoja okteta in izrazil zadovoljstvo, da ga imamo.

Zelo pomembno se mi zdi, da na tem mestu zapišem posvetilo, ki ga je ob izdaji zgoščenske, napisal umetniški vodja g. Vojko Veršnik:

»Najlepših ali najboljših trenutkov v življenju ne ujame ne kamera, fotoaparati, mikrofoni ali kakršni koli snemalniki. Ujameš jih lahko le, če si del njih in si jih spraviš za spomin. Tako je tudi z zgoščenko lovskega okteta Peca Mežica, ki je verjetno zadnja v tej sestavi pevcev. Njihova želja po zvočnem zapisu je bila tako močna, globoka in iskrena, da je nisem mogel zavrniti, čeprav mi je bolj kot njim bilo jasno, kako obsežno delo nas čaka. Na tržišču gotovo obstaja mnogo boljših izdelkov, vendar je potrebno upoštevati tudi povprečno

starost pevcev (nekateri se približujejo osemdesetim, dva sta že čez, najstarejši pa je star 89 let). In s tega stališča so lahko ponosni na ta izdelek, pri katerem je svojo vlogo odlično opravil tudi tonski mojster Dejan Dimec (studio Puzzle).

Res pa je, da so nam najboljše izvedbe uspele včasih na vajah, drugič pri sproščenem prepevanju ob kozarčku in te, žal, niso nikjer zabeležene. Zelo pa mi je žal, da iz zdravstvenih razlogov pri snemanju nista mogla sodelovati dolgoletna člana okteta, Jakob Forstner in Jože – Pepi Grauf, ki je bil tudi prvotni in dolgoletni vodja okteta ter moj predhodnik.

Ta zgoščenska bo lep spomin na vse članke lovskega okteta LD Peca Mežica ter njihovo strast in ljubezen do večglasnega petja. Na njej so zbrane pesmi, ki tematsko predstavljajo glavni del njihovega repertoarja – poleg lovskih še koroške ljudske pesmi. V dveh, ki smo jih posneli v zasedbi mešanega zbora, so nam pomagale tudi pevke pevske skupine »Alenčice« iz Mežice, ki so z oktetom tudi sodelovale, med posnetimi pa je za pevce morda najbolj osebna avtorska pesem »Na lovu« (V. Veršnik, B. Orešnik, T. Jaser), saj je nastala posebej zanje ob 30. obletnici okteta. Zato smo po njej poimenovali tudi to zgoščenko, ki naj bo tudi pevcem za spomin na naše skupne glasbene aktivnosti, v smislu zadnjega verza te pesmi: »... na lov pa lep spomin ima, v srcu svojem čuva ga ...«.

Z velikim spoštovanjem do pevcev lovskega okteta Peca Mežica umetniški vodja okteta in pevske skupine »Alenčice« Vojko Veršnik.

Po končanem koncertu smo nadaljevali druženje z obiskovalci in gosti ob prigrizku in kapljici. Na tak način smo najboljše zaključili slovesnost ob izdaji zgoščenske in s tem zaključili neko obdobje okteta. In kako naprej?

Menim, da ima oktet še dovolj ustvarjalne energije in želja, kar je tudi pogoj za obstoj in nadaljevanje začrtane poti.

Jožef Libnik,
prosvetar pri LD

PERKMANDELICI SO AKTIVNI

V času krompirjevih počitnic smo člani društva IKDM Perkmandelci za otroke pripravili ustvarjalne delavnice na temo NOČ ČAROVNIC. Delavnice so potekale dva dni in sicer 27. in 28.10.2015, pred Narodnim domom Mežica. Otroci so poslikani po obrazu razigrano skakali na napihljivem gradu, po želji so si ustvarili kakšen zanimiv izdelek, sladkali so se s sveže pečenimi kostanji in pogreli ob toplem čaju. Seveda se je tudi za starše in ostale krajanke kaj od tega našlo. Ker so delavnice trajale vse dokler se ni stemnilo, smo poskrbeli, da je otrokom pot domov osvetljevala svetilka, ki so si jo izdelali sami. Obiskalo nas je veliko otrok,

staršev in številnih drugih krajanov, za katere smo zelo veseli.

V veliko zadovoljstvo nam je, ko vidimo vesele in nasmejane obraze na naših prireditvah, saj je s tem naš trud poplačan.

V naslednjem projektu, DAN BOJA PROTI AIDS-u, smo člani društva Perkmandelci 1. decembra otrokom na osnovni šoli pripenjali pentlje in delili brošure v vednost, kako se izogniti virusu aids. Pred trgovino Tuš v Mežici pa so imeli možnost kaj več izvedeti tudi občani Mežice. Pripenjali smo jim pentlje, jim podeljevali kondome in gradivo. Mnenja smo, da bi moral vsak posameznik biti

bolje obveščen, kako se pred tem virusom zaščititi. Zavedati se moramo, da moramo zaščititi sebe in ljudi okoli nas, zato je potrebno prenašati informacije, ne virusa.

Veselimo se že našega naslednjega projekta, ki je obenem

tudi naš največji letni projekt – božično- novoletni Diredaj. Tudi to leto vam pripravljamo veliko zabave in nekaj presenečenj, zato vas vabimo, da se ga udeležite tudi vi.

Andreja in
Renata Podjaveršek

- 17.12. S pesmijo v praznični čas - prepevanje pevskih zborov
- 18.12. Otvoritvena zabava pred ND Mežica s skupino ROK 'N BAND in Nitrox
- 19.12. Zabava za vse generacije s skupino DIE KAISER
- 21.12. Županov bograč z ansamblom PVANINSKI ABUHI
- 23.12. Božična zabava z BIG FOOT MAMO in Farty Animals
- 25.12. Uprizoritev živih jaslic
- 25.12. Božično - novoletni koncert PORM z gostjo Nuško Drašček
- 26.12. Zabava z ansamblom MODRIJANI in DY NEY
- 28.12. Zabava z VESNO PISAROVIC in KLAPO KAMPANEL
- 31.12. Silvestrovanje na prostem z ALFIJEM NIPIČEM in njegovimi muzikanti

DATUM	URA	DOGODKI IN PRIREDITVE	PRIREJA	KRAJ DOGAJANJA
28.11.	18.00	Mežiški rej	FD Pušlc	Narodni dom Mežica
04.12.	16.00	Otvoritev razstave klekljaric (razstava bo od 4.12. do 8.12.)	Društvo klekljaric Koroške - sekcija Mežica	Sejna soba Občine Mežica
	17.00	Občinska proslava s podelitvijo občinskih priznanj	Občina Mežica	ND Mežica
05.12.	8.00	13. Barbarin sejem na vasi	Občina Mežica, TD Mežica	Center Mežice
	9.00 - 15.00	Dan odprtih vrat - Čebelarstva zbirka Mežica	Občina Mežica	Čebelarstva zbirka Mežica
08.12.	9.00 - 18.00	Dan odprtih vrat - Predstavitev klekljanja	Društvo klekljaric Koroške - sekcija Mežica	Sejna soba Občine Mežica
10.12.	17.00	Dramska predstava/detektivka za otroke Emil in detektivi	JKZ Narodni dom Mežica	Narodni dom Mežica
12.12.	17.30	Predbožični koncert v Podzemlju Pece, gost: Pero Lovšin. Vhod v jamo ob 17.30 uri	Turistični rudnik in muzej Mežica Podzemlje Pece, d. o. o., TD Mežica	Podzemlje Pece
13.12.	17.00	Letni koncert MPZ Mežiški knapi	MPZ Mežiški knapi	Narodni dom Mežica
15.12.	16.00	Odrpito prvenstvo Mežice - streljanje z zračno puško	Strelsko društvo Tone Okrogar - Nestl Mežica	Strelišče ND Mežica
	17.00	Pohod z lučkami v neznanu	OŠ Mežica, PD Mežica	Izpred ND Mežica
16.12.	19.00	"PEEP ŠOV" Premiera Šok Teater Mežica	Šok teater Mežica	Narodni dom Mežica
17.12.	16.00 - 19.00	Prodaja medu na stojnici (od 17.12. do 22.12.)	Čebelarstva družina Mežica	Pred ND Mežica
	16.00	Začetek veselega dogajanja pred ND s krstitem božične vasi	KUD Peca, Župnija Mežica	Pred ND Mežica
	16.30	Krasitev božičnega drevesca	OŠ Mežica, Vrtec Mežica	Pred ND Mežica
	18.00	S pesmijo v praznični čas - prepevanje pevskih zborov	Lovski oktet LD Peca Mežica, KD MEPZ Rožnik, KPD Sveti Lenart, KD Mežiški frajtonarji, KPD Sveti Jakob Mežica, KD MPZ Mežiški knapi	Pred ND Mežica
18.12.	21.00	Otvoritvena zabava pred ND: ROK 'N BAND, Nitrox	KUD Peca	Pred ND Mežica
19.12.	15.00	Božično - novoletni direndaj za otroke	IKDM Perkmandelci	Športna hala Mežica
	18.00	Predstavitev običajev od Miklavža do Svetih treh kraljev z srečelovom	FD Pušlc	Narodni dom Mežica
	21.00	Zabava za vse generacije s skupino DIE KAISER	Starodobniki mežiške doline	Pred ND Mežica
21.12.	15.00 - 19.00	Županov bograč z ansamblom PV ANINSKI ABUHI	KUD Peca	Pred ND Mežica
	17.00	Lutkovna predstava "Zajčkova hišica" (Jožica Roš)	Lutkovna skupina Super bice iz Mežice	Narodni dom Mežica
	18.00	Nastop plesne skupine M - dance	M - dance	Pred ND Mežica
23.12.	17.00	14. srečanje z Božičkom pri Palčkovi jami	Matevž Žlebnik, MPZ Viharniki	Palčkova jama
	21.00	Božična zabava z BIG FOOT MAMO, Farty Animals	KUD Peca	Pred ND Mežica
25.12.	16.00	Uprizoritev živih jaslic	TD Mežica, Pevska skupina Gorna	Pred ND Mežica
	18.00	Božično - novoletni koncert PORM z gostjo Nuško Drašček	KD Pihalni orkester Rudnika Mežica	Športna hala Mežica
26.12.	21.00	Zabava z ansamblom MODRIJANI, Dj Ney	KUD Peca	Pred ND Mežica
28.12.	21.00	Zabava z VESNO PISAROVIČ ter KLAPO KAMPANEL	KUD Peca	Pred ND Mežica
31.12.	22.00	Silvestrovanje na prostem z ALFIJEM NIPIČEM in njegovimi muzikanti	KUD Peca	Pred ND Mežica

Gledališki abonma 2016

ND narodni dom
mežica

10 let

Policaji

ABONMA IN IZVEN - januar

Menjava straže

ABONMA IN IZVEN - februar

Demokracija

ABONMA IN IZVEN - februar

Kdo se boji Virginie Woolf?

ABONMA IN IZVEN - marec

Ko sem bil mrtev

ABONMA IN IZVEN - april

**Darilo ND Mežica
+ Predstava**

ABONMA IN IZVEN

Gratis predstava za abonente gledališkega abonmaja

Predstavo podarja JKZ Narodni Dom Mežica
ob praznovanju 10. obletnice delovanja

